

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Kerouac_Jack-Maggie_Cassidy.PDB

PDB Name: Kerouac_Jack-Maggie_Cassidy

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 20.8.2003

Modification Date: 20.8.2003

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

JACK KEROUAC

MAGGIE CASSIDYová

»1 Byl poslední den roku, na severu sněžilo. Kamarádi se potáceli zavěšení jedn do druhého po zasněžené cestě a podpírali mezi sebou člověka, který nakřáplým smutným zlomeným hlasem zpíval, co slyšel od toho kovboje v pátek odpoledne v kině Gates: "Jacku, Jacku, ó zlatej Jacku, ty budeš má zkáza," ale to s tou zkázou neznal, jenom Jacku, Jacku, ó zlatej Jacku, kde skončil a začal jódlavat jako muž ze Západu. Zpěvák byl G. J. Rigopoulos. Táhli mu nohy po sněhu, hlavu měl svěšenou jako opilec, paže bezvládné a boky vytrčené jako idiot okázale předvádějící, že mu na ničem nezáleží, takže ostatní klouzali ve sněhu a měli co dělat, aby ho udrželi. Veliké těžké sněhové vločky jim usedaly na hlavy a on vyluzoval z krku připomínajícího rozbitou panenku lkavé tóny, Jacku, Jacku, ó zlatej Jacku. Byl Nový rok 1939, před válkou, kdy ještě nikdo nevěděl, co svět zamýšlí s Amerikou.

Kromě řeckého chlapíka G.J. byli všichni francouzští Kanadáné. Nikdy je nenapadlo — Scottyho Boldieua, Alberta Lauzona, Vinnyho Bergeraca a Jacka Duluoze — pozastavovat se nad tím, proč trávil G.J. celé své chlapectví s nimi, proč se přátelil a byl celou pubertu jedna duše s nimi, místo s ostatními řeckými chlapci, když stačilo jenom přejít řeku, kde bydlelo tisíc řeckých kluků, nebo se vydat na kopec Pawtucketville, kde by si v té velké řecké čtvrti mohl najít spoustu kamarádů. Lauzon možná někdy přemýšlel nad tím, proč G.J. nikdy neskončil mezi Řeky, Lousy, který byl z celé party nejcitlivější a nejhlobavější; ale i když někdy nad něčím dumal, nikdy o tom nepovídal — zatím. Ale láska, kterou cítili všichni čtyři francouzští hoši k tomuhle Řekovi, byla fantastická, pravdivá, opravdová, čistá, nevinná a

naprosto vážná. Nedali by ho za nic na světě a byli celí nedočkaví, kdy jim zase předvede tenhle Král komediantů svůj další vtípek. Kráčeli pod neskutečně nádhernými tmavými korunami stromů noční zimy, vysoko nad chodníkem se kroutily a klikatily černé paže větví, vytvářely klenbu nad cestou, Riverside Street, vyčnívaly nad několika bloky přízračných starých domů s velikými verandami a v hlubinách utopenými vánočními světly; stály tam jako připomínky starých časů, kdy takový dům u řeky byl sídlem boháčů. Ale teď byla Riverside Street slátanina začínající malým řeckým slabě osvětleným obchodem se smíšeným zbožím a končící písečnou plání, odkud se svažovaly k řece ulice s bungalovy; baseballové hřiště a kolem všechno zarostlé vysokým plevellem, okna rozbitá špatně odpálenými míči a říjnové noční ohně městských chuligánů a darebáků, ke kterým G.J. a jeho parta kdysi, a ještě pořád, patřili.

"Dej sem kouli, člověče," zamumlal opilecky G.J. a zavrával; Lauzon hrábl do sněhu, podal mu kouli a zachechtal se v očekávání, co přijde.

"Co chystáš, Myšáku?"

"Napálím to do toho chudáčka, co támhle jede!" zavrčel. "Ať žije revoluce! Ať ti smrad'oši táhnou na jih, do Palm Miami Beach —" a rozmáchl se a mrsknul koulí po projíždějícím autě, trefil se přímo do předního skla, koule se rozplácla a na skle zůstala zářivá hvězda, i jejich oči zářily, jak se rozchechtali a plácali se do kolen. Řidič starého essexu s uřvaným motorem vezl vzadu náklad dříví a vánoční stromek a několik klád a vpředu pár dalších, seděl na nich nějaký malý kluk, jeho syn; byli to farmáři z Dracutu; když uslyšel tu ránu, jenom se otočil a zlostně se zamračil a jel zachmuřeně dál vstříc Mill Pondu a borovicím kolem asfaltových cest.

"Chachá, viděli jste ho, jak se tvářil?" hulákal Vinny Bergerac a začal tancovat a poskakovat po cestě a popadl G.J. a postrkoval a tahal ho v divokém rozchechtaném hysterickém návalu radosti. Skoro upadli do sněhové závěje.

Stranou tiše kráčel Scotty Boldieu, hlavu měl přemýšlivě skloněnou a studoval konec svojí cigarety, jako by byl sám v nějaké místnosti; byl menší postavy, měl široká ramena, baculatý obličej s orlím nosem, tmavší pleť, hnědé oči. Otočil se, poněkud povzneseně a zdvořile se přidal k všeobecnému ryčení a tiše se zasmál. V očích se mu přitom objevil pochmurný zákmit nedůvěry k jejich šaškování, ponuře a nechápavě se stáhl do své tiché bloumající duše. Když si Lousy všiml, že s nimi nesdílí jejich veselí, položil mu na chvíli hlavu na rameno, povzbudivě se zasmál a zatřásl s ním: "Hej, Scotty, viděls, jak El Myšáko napálil tu kouli tomu chlápku přímo do okna, jako tenkrát, když hodil zmrzlinu na plátno, jak dávali v Crownu ten film o propadlých hypotéce? Páni! To je ale maniak! Co?"

Scotty jen mávl rukou a přikývl, kousl se do rtu a zachmuřeně si zhluboka potáhl ze svojí chesterfieldky, snad třinácté nebo čtrnácté v jeho nové životní etapě. Bylo mu sedmnáct a byl rozhodnut se pomalu, vážně a klidně ponořit do své práce. Byl na něho nádherně tragický pohled, jak mu sníh zdobil obočí a pečlivě učesané vlasy na nepokryté hlavě.

Vinny Bergerac byl hubený jako tyčka, pořád radostně výskal; sudičky mu jistě daly do kolébky Veselí; dováděl a povykoval s partou, pod bláznivě rozevlátým kabátem kroutil svým hubeným, neduživým tělíčkem v neexistujících bocích a tančil na dlouhých, bílých, žalostných nohách. Obličej měl tenký jako břitvu, ostrý, dokonale řezaný; modré zářivé zřeštěné oči, bílé zuby; měl mokré vlasy, sčesané vpředu do ruličky a vykartáčované nahoru, tmavé a ulízané, na krku bílou hedvábnou šálu; jeho klenuté obočí připomínalo krasavce typu Tyrona Powera. Ale byl to cvok a pomatenec. Jeho vřeštivý smích se rozléhal celou večerní ulicí, kudy kráčely schoulené shrbené postavy posmrkávajících svátečních dělníků s bandaskami a balíčky do práce. Jeho divoké výkřiky vybuchovaly do sněhu, který se mu snášel na hlavu. G.J. povstal ze svého sněžného hrobu kam se, "Ta krysa jedna zasraná", propadl, zabořil se do studených hlubin měkkého sněhu a vylezl celý bílý, sevřel Vinnyho kolem ramen a zatočil s ním dokola, jak to všichni viděli v Rexu a CMAC při zápasech a jak si to potom "zkoušeli na dvorech za domy — divocí, uřvaní, v extázi tančili a hrdě povlávali plandavými převlečníky svého dospívání.

A to ještě ani nezačali pít.

G.J. s Vinným se překotili do závěje, zapadli do sněhu, všichni tančili a řičeli smíchy; sníh padal, padal i z větví, které se chvěly tam vysoko v temné noci. Bylo jednatřicátého prosince.

»2 Albert Lauzon zesmutněl, když vedle sebe uviděl kráčet nezvykle vážného Jacka Dulooze.

"Hej, Zaaaggu, viděls ho? Viděls Myšáka, jak mu zasadil ten starej točivej chmat — jak se tomu říká, Zaggu? Co?" Sykavě se uchechtnul. "Ten šilenej Vinny, viděls tu slizkou krysu, jak ho zarval pět mil hluboko do sněhu? Zaggu!" a popadl Zagga za paži a zacloumal jím, aby mu to došlo. Ale v mysli toho druhého chlapce vězela vzdálená vzpomínka, musel se z ní vytrhnout a zkoumavě se zahledět na Lousyho, aby pochopil, co se od něj vlastně v tu chvíli chce. Spatřil Lauzonovy smutné oči, tak blízko u sebe po stranách jeho dlouhého zvláštního nosu, zahaleného a skrytého pod velkým hnědým plstěným kloboukem, jediný z celé party nosil klobouk; nedával nic najevo, jenom se netrpělivě zasmál, z očí mu zářilo nespoutané mládí, a tázavě protáhl tvář a ústa. Když Lauzon viděl, jak se Zagg váhavě probírá ze svých myšlenek, jako by ho něco bodlo v koutcích úst a rty se mu trochu zachvěly; jako kdyby se v tomto chlapci zklamal a už to tak mělo být napořád. Zagg Duluoze ale přitom jenom vzpomínal, jak mu byly čtyři roky a bylo pozdní červenavé květnové odpoledne a on hodil před hasičskou zbrojnicí kamenem po jednom autu a to auto zastavilo a vyskočil z něho vyděšený řidič a měl rozbité sklo. Když spatřil v Lauzonových očích záblesk zklamání, přemýšlel, jestli mu má vyprávět o tom kameni ve čtyřech letech. Ale Lauzon ho předešel. "Zaggu, tys to neviděl, jak Myšáka sejmul ten huběňour Vinny Bergerac, to je něco!" A Lauzon na něho vyjel: "Nekecám, tys byl v tu chvíli někde tisíc mil daleko, tys to neviděl, na to se nedá zapomenout: představ si toho senzačního nepřekonatelného G.J. — hele, co teď dělá! Zaggu, ty šilenče! Ty!" bušil do něj a škubal mu kabátem a třásl s ním. Všechno bylo ve vteřině zapomenuto. Pták narušitel přilétl, usedl na bělostné duše, a zase odletěl. Vzadu se za partou vláčel Scotty, pořád sám, ponořený do sebe.

G.J., zvaný Myšák, rozený Rigopoulos, nebo spíš Rigolo-poulakos, zkrácený jeho čínorodými rodiči, teď stál a bez humoru nebo alespoň s předstíranou vážností se pokoušel omést si z kabátu sníh a myslel přitom na svoji matku, která mu ho pyšně věnovala před týdnem k vánocům. "Tak pomalu, hoši, bacha na věc, tenhle kašmírovej kabát jsem dostal od svý starý matičky, visela na něm cenovka s tak závažnou cifrou, že jsem si ji musel založit mezi svý památeční — " ač najednou se mu jeho elán a vitalita vrátily silou exploze, jeho zájem o lidi byl tak obrovský, že připomínal nutkavou touhu pijáka začít znova, vysát celý svět, líbat jeho základy — "Zaggu, hej, Zaggu! jak je to slovo, cos mi řek na náměstí, jo, na náměstí přímo před radnicí tenkrát večer, říkals, žes to čet v nějaký encyklopedii, Zaggu, to slovo na tom pomníku —"

"— in memor —"

"In memorialamam — Jajou!" zavřeštěl Myšák a vrhl se přes paže celé party k Zaggovi a začal s ním s horečnatou dychtivostí cloumat. "Na těch památnících světový války — šest miliónů vzpomínek na oběti — Wadworth Longfellow — na památku — Zaggu, jak je to slovo? Řekni nám jak...je...to...slovo!" naléhavě hulákal a nepřestával jím cloumat, aby jim to řekl, celý posedlý a vzrušený a "načasovaní", sám říkal, že by mohl někdy vyletět do vzduchu výbuchem nepotlačitelného a neudržitelného napětí. V takových jeho výstupech bylo nemyslitelné nepokračovat: "Tento člověk musí být okamžitě sťat, zavolejte Tower, dvanáct, šedesát devět, voláme ústředí, voláme na měsíc, máme tady dalšího pitomce, tenhle člověk odmítá vypovídat, Boris Karloff a spol. a Bela Looboosi a my upíři a každej, co má něco společného s Frankensteinem a..." tajuplně zašeptal - "domem... Muxyho... Smithe..." A v tu chvíli se všichni zarazili a vybuchli smíchem; před několika týdny doprovázeli z Pawtucketvillu jednoho starého opilce do jeho domu daleko od Riverside Street, byl to sto sedmdesát let starý koloniální dům, který se od krbu až po práh celý rozpadal, stál na smutném zapadlém pozemku nedaleko místa, kde se cesta rozdělovala do Dracutu a Lakeview; byla strašidelná noc, dověkli klopýtajícího muže do jeho kuchyně, potácel se a něco mumlal; říkal, že v ostatních pokojích pořád slyší strašidla; když odcházeli, zakopl o houpací křeslo a upadl a narazil si hlavu a zůstal ležet na podlaze a úpěl. Pomohli mu vstát a položili ho na gauč; vypadalo to, že je v pořádku. Ale najednou zaskučel vítr v okapu a zaskřípaly schody v podkroví... a všichni se rozběhli domů. Čím víc se blížili k domovu, tím vzrušeněji G.J. mluvil, byl přesvědčený, že Muxy Smith je mrtvý, že se zabil. "Leží na tom gauči bledej jako prostěradlo a mrtvěj jako duch," šeptal. "Něco vám povím...od tyhle chvíle je to už duch Muxyho Smithe." A tak druhý den ráno, v neděli, rozechvěle všichni listovali se zlou předtuchou v novinách, jestli se tam nedočkou, že Muxy Smith byl nalezen mrtvý ve svém strašidelném starém domě. "Když jsme ho potkali na tom chodníku před Textile, svítil měsíc — to je zlý znamení, neměli jsme doprovázet domů

žádnýho polomrtvýho starce," opakoval o půlnoci G.J. Ale ráno se neobjevily žádné zprávy o tom, že by tlupa kluků utekla z domu, kde zůstala mrtvola člověka uhozeného těžkým předmětem; tak se sešli po bohoslužbách, francouzští Kanadáné chodili do chrámu svaté Johanky z Arku na pawtucketvillském kopci a G.J. se svojí matkou v černém závoji a sestrami do byzantského řeckého ortodoxního kostela blízko kanálu, a vzájemně se o tom ujistili. "Muxy Smith," šeptal teď G.J. v zasněžené poslední noci roku, "a jeho in memoriam jazz band přichází támhle po ty pláni... Ale to je to slovo! Hej, Lousy, slyšels to slovo? Scote? IN MEMORIAM. Navždy a napořád vytesáno do kamene. Tohle to znamená. Takový slovo moh objevit leda Zagg. Roky seděl ve svém pokoji, studoval, vzdělával se... Zaggi, ty starej kronikáři, napiš pár dalších takovejch slov. Budeš slavněj. Memory Babe! Staneš se čestným předsedou svazu smradlochů všeobec-nejch prdů v motorový divizi superintendentů na Wall Street. Budu tam, Zaggi, s nádhernou blondýnkou a flanděrou, bude tam pro tebe nachystanej parádní bejvák... ach pánové, jsem unaven. Po takovým zápase — jak můžu ještě večír tančit? Copak mám sílu ještě trsat?" A znovu spustil Jacku, ó zlatej Jacku, všechno ostatní už bylo vyčerpáno, zpíval, jak se to naučil, smutně, neskutečně smutně, jako když vyje pes, jako když zpívá člověk, se lámaně a prorocky neslo bílou nocí Jacku, ó zlatej Jacku, zavěšení jeden do druhého se brodili na novoroční tancovačku v Rexu, vstříc prvnímu tanci, vstříc své první a poslední budoucnosti.

»3 Celou dobu s nimi souběžně krácel po druhé straně ulice Zaza Vauriselle, který až na nadměrně vystouplou, skoro hydrocefalickou dolní čelist a o šest palců menší postavu vypadal jako veselý usměvavý francouzskokanadský bratr Vinnyho Bergeraca; byl členem party, ale teď se držel stranou na protějším chodníku jako někdo, kdo je zvyklý vydávat se s partou na dlouhé výpravy a přitom si sám přemýšlet, osaměle si to mašíroval a občas k nim prohazoval sotva slyšitelné poznámky jako "Tlupa za-tracenejch bláznů" (francouzsky gange de baza) nebo "Hele na ty pěkný holky, co vycházejz támhle z toho domu, koukej!"

Zaza Vauriselle byl nejstarší z party, přivedl ho k nim nedávno Vinny Bergerac a všichni ho hned brali, ať už byli skeptičtí nebo ne, protože byl fantastický cvok, rozuměl každé legraci, hlavně, když si z něho utahovali "Udělá všechno, co mu Vinny řekne, všechno"; a na ceně mu dodávalo, že věděl z vlastní zkušenosti všechno o holkách a o sexu. Byl stejně pohledný jako Vinny, měl stejně rozverně ostré rysy, ale byl precek, s křivýma nohama, byl na něho legrační pohled, mazané oči, veliká čelist a věčně ucpaný křivý nos; vždycky před ostatními masturboval, bylo mu asi osmnáct; ale přitom v něm bylo cosi podivně nevinného a naivního, skoro andělského, i když bylo zřejmé, že je praštěný a pravděpodobně mentálně retardovaný. Měl taky bílou hedvábnou šálu, tmavý kabát, galoše, holou hlavu a odhodlaně si to pěticentimetrovým sněhem rázoval na tancovačku, která byla jeho nápad. Hoši se vydali od domu G.J. k Zaggovi a potom až někam za Lakeview Avenue do jednoho centrevillského domu, kde už začínal večírek pro dospělé, pro Zazu. Dlouhou cestou jim zrůžověly tváře, bylo to jako o prázdninách; nikdo z nich ještě neměl auto. "On va y'allez razíme!" vykřikl jim Zaza na pozdrav. Teď si Zaza Vauriselle udělal kouli a mrštil jí po svém šampionovi Vinnym. "Hej, Vinny, šup, skoč na tu kouli a užij si to, nebo ti pomůžu..." zavolal tiše přes ulici, na tváři mu zářil dobrácký slabomyslný úsměv, a všichni to brali s něžným pochopením. Když to slyšel G.J., zarazil se, pšt, ukázal na něj a zašeptal: "Slyšíte ho, na co myslí?... Ty Zazine jeden zatracenej!" a přeběhl ulici, skočil Zazovi na záda a svalil ho do sněhu. Zaza, který nebyl zvyklý na takové drsné jednání, začal vystrašeně pištět: "Juj, juj!" a jeho parádní kabát i šála se máčely ve sněhu. Ostatní se přiřítli a začali do něho bušit ze všech stran a potom si ho zvedli na ramena a šli dál po Riverside a nesli si svého Zazu jako kládu.

Došli k dřevěnému plotu, za kterým se zvedalo rozlehlé travnaté úbočí a nahoře se tyčil kamenný dům jako hrad, s věžičkami vyčnívajícími nad Riverside Street. Nad úbočím, bělajícím se do noci, začínala kamenná zeď vybudovaná na skále se suchými šlahouny loňské vinné révy, které visely ve sněhu celé obalené zářivě bílou námrazou. Nahoře nad skálou stály tři domy, v tom prostředním bydlel G.J. Byly to typické francouzskokanadské jednopatrové dřevěné domy s prádelními šňůrami, verandami, dlouhými prkennými podlahami, stejné jako ty na severu v zamlženém Frisku, s mdlými světly v kuchyních, nejasnými stíny, na zdi se matně rýsoval církevní kalendář a na věšáku kabát, smutné, domácí, prosté a

pro hochy, kteří nic jiného nepoznali, samozřejmě jako život sám. Dům, kde bydlel G.J., vyčníval nad korunami těch velikánů na Riverside a bylo odtud vidět na město a míli za řeku; za divokých větrných bouří narážely větve do kuchyňských oken a zastiňovaly výhled, Mrazivec jen praštěl a běsnil a pokoušel se protáhnout pode dveřmi, které lidé ucpali stočenými novinami, do chodby plné rozšlapané břečky, kde se leskly studené mokré galoše... když zuřila bouře a nebyla škola ani žádná taková událost jako silvestrovský večer, G.J. si to rázoval sem a tam na svých dlouhých nohách po matčině linoleu a klel a proklínal den, kdy se narodil. A ona, stará řecká vdova, které zemřel manžel před patnácti lety, ještě stále nosila smutek, seděla v houpacím křesle u zamrzlého okna se starou řeckou biblí na klíně a truchlila, truchlila, truchlila... Když se kolem řítily za zábavou, pohled na jeho dům píchl G.J. u srdce.....Je moje matka ještě vzhůru?" říkal si — Někdy jenom hlasitě lamentovala nad svým zoufalým životem, byl to zpěv lítosti, děti slyšely každé slovo a smutně a zahanbeně skláněly hlavy... "Je Reno ještě doma? ...jestlipak ji ona vezme na návštěvu k té příšerné ženské... Ach, Pane na nebesích, někdy si myslím, že jsem přišel na svět, abych se trápil kvůli té svojí nešťastné staré matce, dokud nebudu prdět do hlíny, a žádnéj spasitel mě nepřijde vytáhnout ven — posledního z rodu Rigopou-lakosů, elas spiti Rigopoulakos...ka, re," klel a v duchu se šířal v řečtině, dřel si pod kabátem stehna, až pálila, vytáhl ruce z kapes, roztáhl prsty, sepal ruce, výmluvně mlskl jazykem a řekl: "Jo, jo, jo... co ty víš!" Chtělo se mu zavýt do noci, přes tu šestimetrovou kamennou zeď ke svému domu s temnými zoufalými okny, kromě jediného mdlého světla v kuchyni, nic neříkajícího, nic neukazu-jícího, jenom smrt, ale svědčícího o tom, že jeho matka jako obvykle započala svoji vigílii u petrolejky, teď v křesle, později na malém gauči s chatnou pokrývkou vedle kuchyňského sporáku, a přitom měla postel ve svém pokoji... "Vtom pokoji je taková tma," hořekoval G.J., Gus, pro matku Yanni, někdy mu říkala jeho druhým jménem Yanni a všichni sousedé slyšeli, jak ho v červenavém soumraku volá k večeri na vepřové kotlety: "Yanni...Yanni..." Další Zlatej Jack zlomených srdcí. A Gus se otočil k svému největšímu a nejmilejšímu příteli, kterému říkal Zagg.

"Jacku," chytil ho za paži, nechali jít ostatní dál, "vidíš to slabý světlo v kuchyni my matky?"

"— já vím, Gusi —"

"— jak tam sedí teď, tak tam sedává všechny noci a já, ubohej mizernej parchant chci jít ven, Zaggu, a užít si trochu srandy na tomhle světě" — do očí mu vstoupily slzy — "a ani o to nemusím moc prosit a Bůh ve své slitovnosti a velkorysosti nebo jak se tomu říká, Zaggu, jenom řekne: 'Gusi, Gusi, ubohej Gusi, modli se k andělům a ke mně a já, Gusi, dohlídnu, aby tvoje ubohá matka —"

"— Ale polibte mě prdel!" vykřikl Zaza Vauriselle, a zaznělo to tak směšně, že se Lauzon divoce rozchechtal a každý to slyšel, ale nikdo si toho nevšímal, protože všichni poslouchali, jak Gus vážně hovoří o svých starostech.

"— takže si má duše a srdce můžou na chvíli odpočinout, když vidím, že moje matka je — Jacku, je to prostě stará ženská — tvůj táta neumřel, ty nevíš, jaký to je, mít matku vdovu, která nemá žádného chlapa, jako je tvůj táta Emil Duluoze, přijde domů, hodí nohy na stůl, vytáhne noviny, a ženská si řekne: 'Je to starej hnusnej maniak, nestojí za nic,' ale má svého chlapa, vrátil se jí domů z práce, a je to pro ni jistota, i pro dítě, koukni na mě, Zaggu — mám jenom dvě sestry, brácha umřel, moje nejstarší sestra se vdala — víš, Marie — byla pro moji matku největší... utěšitelka — když s náma byla Marie, nemusel jsem se trápit jako teď — Ale doprdele, co tady před váma ventiluju své trable, kluci? Aby vám došlo, že mám zlomený srdce... že budu celý svůj život spoutanej řetězama, který mě budou stahovat do oceánu hořkejch slz, že si v něm už máčím nohy při pomýšlení na svoji ubohou matku v těch jejích zatracenejch černejch šatech, Zaggu, ve kterejch — na mě čeká! pořád na mě čeká!" Parta byla zmatená. "Zeptejte se Zagga! Ve tři ráno přijdem domů, třeba jsme tlachali u Blezana nebo jsme potkali na ulici Štístko a prohodili s ním pár pozdravů (zuřivě gestikuloval, mlel páté přes deváté, přeháněl, se svou skoro olivovou pletí a žlutozelenýma očima a naléhavostí připomínal postavu ze starověkého bazaru nebo soudní síně) — "tak jsme doma, nic se nestalo, a není zas tak pozdě, ale je tam moje máma — Moje máma čeká tam v ty kuchyni, co svítí to okno, a spí. Vejdu do kuchyně, chci se potichu proplížit, abych ji nevzbudil. Probudí se. 'Yanni?' zakňourá, jako by brečela... 'Jo, mami, to jsem já, Yanni — byl jsem venku s Jackem Duluoze.' — 'Yanni, proč chodíš domů tak pozdě, jsem k smrti vystrašená!' 'Já vím, mami, je pozdě, ale říkal jsem ti, že se mi nic nestane, že jdeme jenom do cukrárny k

Destou-chesovi,' a vytočím se a začnu na ni ve tři ráno hulákat a ona nic neříká, jenom je šťastná, že jsem v pořádku, a beze slova jde spát do ty své tmavý ložnice a za kuropění je už vzhůru a dělá mi svačinu do školy. Tak je vám už snad jasný, hoši, proč se mi říká pošuk Myšák," vážně uzavřel. Jack Duluož mu položil ruku kolem ramen a potom ji rychle odtáhnul. Pokoušel se usmát. Gus ho prosil pohledem, aby mu potvrdil, jak se trápí. "A stejně ses nejlepší chytač v historii," řekl Jack.

"A nejlepší nadhazovač, Myšáku. Viděli jste někdy ten jeho vražednej rozmach?" Lauzon se k němu přitočil a zavěsil se do něj. Vykročili zase dál.

"Ach jo," řekl Gus, Je to všechno jeden velikej výprodej převleků. Člověk se v tom nevyzná. Vysrat se na to. Říkám vám, pánové, vysrat se na to — už neřeknu ani slovo, sáhnu po šampaňským v ty sklínce na stříbrný nožce, jak se tomu říká — budu si přihejbat z těch velikejch karaf s whiskou — glk — glk — celej svět mi může políbit prdel, protože G. J. Rigopoulos praví dost!"

Všichni se rozchechtali; došli na velkou pawtucketvillskou křižovatku, na roh Riverside a Moody, sníh vesele padal na žlutý autobus a kroužil kolem obloukové lampy a z obou stran chodníku se hlasitě zdravili známí.

»4 Když jsi šel po Riverside a potom zahrnul doprava, stál tam dřevěný dům, kde bydlel ve druhém patře Scotty Boldieu se svojí matkou, nahoru se šlo po venkovních dřevěných schodech, které vypadaly jako z nějakého snu, vyrůstaly z husté džungle třímetrového křoví, vyšplhal ses kolem chatrných verandíček s podivnými francouzskokanadskými dámami, které se nakláněly dolů a volaly na jiné dámy "Uú, Madame Belanger, a tu ton vypráno?" Scotty měl svůj vlastní pokoj, kde trávil celé hodiny a pečlivě si zapisoval červeným inkoustem maličká čísla a písmenka s výsledky letní baseballové sezóny; nebo jen tak seděl v ponuré kuchyni a pročítal v Sunu sportovní stránku. Měl malého brášku. Taky mu zemřel otec. Byl to zachmuřený chlap s velikými pěstmi, když ráno odcházel do práce, bylo to, jako když se Golem namáhavě zvedá do mlh a moří svých povinností. Scotty, G.J., Zagg, Lauzon a Vinny byli v létě nepostradatelnými členy baseballového týmu, v zimě basketbalového týmu a na podzim neporazitelného fotbalového mužstva.

Lauzon bydlel za Riverside Street, v místě, odkud přicházeli, pod kopcem, kde byla na okraji písečného prostranství řecká cukrárna, v růžové ulici mezi bungalovy. Lauzonův vysoký zvláštní otec byl vysoký zvláštní mlékař. Jeho vysoký zvláštní mladší bratr se v kostele modlil novény s ostatními vrstevníky, kteří se připravovali k biřmování. O vánocích měli Lauzonovi vánoční stromek a dárky; G.J. Rigopoulos měl taky stromeček, ale svítilo z něj z tmavého okna cosi neduživého, pokřiveného, navždy ukřivděného; matka Scottyho Boldieua umístila stromek mezi vázy do salónku s linoleem na podlaze s vážností majitelky pohřebního ústavu. Ve velkém, typickém francouzskokanadském domě u Zazy byly stromečky, dárky, věnečky na oknech, konfety...

Vinny Bergerac bydlel za řekou ve slumech na Moody Street. Jack Duluož bydlel co by kamenem dohodil od křižovatky, na které se teď zastavili. Semaforey osvětlovaly sníh do růžově ruda, do vavřínově zelena. V dřevěných domech na obou rozích většinou svítila červená a modrá světla; komíny slavnostně bafaly; lidé postávali a řečnili na asfaltových dvorcích pod prádelními šňůrami a jejich hlasy se rozléhaly do tichého sněžení.

Jacky Duluož bydlel o několik dveří dál, v domě na dalším rohu, kde bylo pawtucketvillské nákupní centrum asi nejhluchnější, hned vedle bufetu, přes ulici byla kuželna a herna, u autobusové zastávky, blízko velkého masného trhu s prázdným prostranstvím po obou stranách ulice, kde hrály děti své smutné hry v ponurém neradostném soumraku, kdy měsíc začínal ukazovat svoji zamlženou, vzdálenou, nejasnou bledou tvář, jakoby zmrzlou a potaženou škrálopem břídlíkové šedi. Žil se svojí matkou, otcem a sestrou; měl svůj pokoj, z oken čtvrtého patra bylo vidět moře střech a třpyt zimních nocí, když v bytech umdlěla tlumená světla pod bělostným leskem zářících hvězd — těch hvězd, co za jasných nocí visely na severu jako miliardy zmrzlých slz, stříbrných kamelek lednových Mléčných drah, nehybných blikajících mrazivých závojů, pulzujících pomalým tepem času a vesmírné krve. Z kuchyňského okna bylo vidět osvětlenou rozdováděnou ulici, uvnitř pod rozžářenými lustry byla spousta jídla, veselí, jablek a pomerančů v mísách na bílých ubrusech, žehlicí prkna opřená za naleštěnými dveřmi nebo přiborníky,

talířky s praženou kukuřicí, co zbyla od včerejšího večera. V šedavých odpoledních se Jacky Duluož přičítal domů, v listopadu a prosinci celý zpocený, posadil se do zšeřelé kuchyně, otevřel si knihu o šachu a zhltal celou krabici krekerů Ritz s pomazánkou z burských oříšků. Večer se vrátil domů jeho veliký táta Emil a posadil se k rádiu a pokašlával do tmy. Vyřítel se kuchyňskými dveřmi do chodby a uháněl hlava nehlava za kamarády, schody vedoucí z předních pokojů používal jenom s rodiči a známými a při méně radostných a více formálních příležitostech — Zadní schodiště bylo tak ponuré, zaprášené, podivné, jakoby bez omítky, někdy se mu vracelo v žalostných snech plných rzi a opuštěnosti... ve snech, kdy se mu zdálo, jak stín G.J. padá na ulomenou porcelánovou nohu pohozenou na ulici, ve snech připomínajících moderní obrazy, ze kterých křičí ztracenost... V roce 1939 neměl nikdo ani ponětí, že celý svět zešílí.

Na zasněžené křižovatce bylo překvapivě mnoho lidí, halasně na sebe povykovali. Objevil se Billy Artaud, rázoval si to na svých dlouhých nohách, máchal pažemi, bělostné zuby mu zářily; byl to druhý chytač družstva; za několik posledních měsíců náhle vyspěl a už pospíchal do centra za svým děvčetem na oslavu Nového roku.

"Támhle je Billy Artaud! Hurá, ať žijou Dracutští tygři!" zařval Vinny. Billy je viděl, ale proběhl kolem, pospíchal.

"Tak co, frájové, co je — už je skoro deset a vy se tady flákáte na ulici, kdy konečně vyrostete, to já už mám pěkně dlouho holku, vy cucáci" — Billymu Artaudovi se říkalo "Frája" — "Hele toho frāju Guse Rigopoulose! Jak má celej kabát od sněhu!" vykřikl a opovržlivě mávl rukou. "Předhod'te ho žhavému ptákoví noci!" hulákal, jak mizel po ulici kolem Textile Institute a sněhových plání k mostu u Moody Street a k zářícím světlům centra, kam mířila spousta dalších lidí a auta, pod jejichž koly tiše křupal sníh posetý vánočně třpytivými odlesky jejich koncových světel.

"A támhle jde Čipera!" vykřikli všichni nadšeně, když se ze tmy vyloupila velká postava Joea Bissonnetta. Jakmile je spatřil, vystrčil ramena a vypjal hrud' a zvedl bojovně bradu a blížil se k nim kolébavým krokem. "Přichází velkej Námořník!"

"Johó!" zdravil je Joe, stále ještě ztuhlý ve své "mariňácké" póze, okoukané od mořských vlků, těch hromotluků a kolohnátů z filmů Charlese Bickforda z třicátých let, těch karikatur velkých Faganů s býčími rameny, těch obrovských bestíí, co honily Charlie Chaplina s injekcí morfia, ale moderní, s hráškové zelenou čapkou přes oko, zaťatými pěstmi a zpupně našpulenými rty, které odkrývaly veliké, trochu křivé zuby a pošklebovačně vyzývaly ke rvačce a souboji.

Jack Duluož vystoupil z kroužku kamarádů ve stejné póze, odhodlaně nahrbený, obličej zkřivený a oči vypoulené, pěsti zaťaté; přiblížili se těsně k sobě, až se dotýkali nosy, těžce oddychovali připraveni k akci, téměř jim o sebe cvakly zuby; kolikrát jen se spolu za mrazivých zimních večerů vracívali ze zápasů a pěstních soubojů a podobných chlapeckých představení, kráčivali bok po boku, bylo pod nulou a z úst jim vycházely chomáče páry, až z nich šel v té tmě strach, z těch dvou mariňáků, Čipery Joea a Zagga, co razili ulici, aby vyhodili nějakou hospodu do vzduchu. Bylo to jako v nějakém melvillovském snu o nočních ulicích velrybářských měst v Nové Anglii... Čipera byl jednoduchý dobrosrdečný chlapík, silný jako dva dospělí muži. Gus Rigopoulos ho kdysi úplně ovládl a naprosto se zmocnil jeho duše; bylo to v létě v parku, začal před ním tančit jako šaman a strašlivě přitom poučil oči; dobrák Čipera nejdřív předstíral, ale potom začal doopravdy slintat a plnit rozkazy jako nějaký zombie a otočil se dle Gusova rozkazu na Zagga a řval jako rozzuřený nosorožec a honil ho džunglí ječících adolescentů po setmělém prostranství; dlouho potom se v partě vtipkovalo o tom, že by Čipera klidně někoho zabil, kdyby mu to Gus přikázal. Ale teď se trochu uklidnili; Čipera měl děvče, za kterým právě šel. "Jmenuje se Rita, bydlí támhle," ukazoval, svým prostým způsobem rudolícího robustního venkovského synka z velké francouzskokanadské divoké ro-diny, která bydlela o dva bloky dál. Také jemu vytvořil sníh na hlavě malou svatozář... měl pečlivě učesané, ulízané vlasy, velký sebevě-domý zdravím kypící kulatý obličej, tmavou šálu a velký teplý zimník do novoanglické zimy. Významné na všechny pohlédl a vydal se na cestu: "Tak zatím —"

"Hele na něj, na toho potvora Čiperu, viděli jste ho někdy vracet se domů ze školy —"

"Hej, Myšáku, nekecám, slyšíš Jacka? Každý den je první ze školy venku, sotva se otevřou dveře a zazvoní, každý se ještě vrátí do své třídy, jo ale Čipera, naše jednička, ten se vyřítí jako vítr a už si to

štráduje na těch svezích dřevorubeckejch nohách, vezme to přes trávník, po chodníku, po mostě přes kanál, kolem bufáče, kolem kolejí, radnice, teď teprve vychází ze dveří první normální student Jimmy McFee, Joe Rigas, já, ti nejrychlejší, vyjdem ven a Čipera už je kilometr před náma —"

"Čipera už je v půlce Moody Street, musí se totiž okamžitě pustit do domácích úkolů, protože mu trvají šest hodin —"

" — prolítne kolem saloonu Silver Star, toho velkého stromu před dívčí školou, kolem ty sochy a —"

" — a navíc" — (Lauzon se Zaggem překřikují G.J. a ostatní svými dalšími informacemi) — "šest hodin mu zabere domácí úkoly, ale taky musí stihnout spořádat před večerí své tři hamburgery a zahrát si šestkrát kuličky se svojí ségrou Terry —"

" — kdepak, Čipera, ten nemá čas si pokecat před školou a dát si s ostatními čouda, pěkně se ukázat Joe Mapleovi, aby ho moh udat řediteli, Čipera, to je ten nejpocitivější a nejpilnější student celejch Spojenejch států, ten nikdy nechodí za školu a mašuruje si to po Moody v čele průvodu... Až dlouho po něm vyjdou dívky se svezima bandánama a banánama..."

"Copak Čipera, to je přece frajer! Hele ho, támhle," ukazuje na něj G.J., "vidíte, jak se mu v tom sněhu ztrácí prdel... Sbohem buď, ó bejby mý, ty polívky seš koření, ty země solí navždy seš, a nikdy jinej nebudeš — kdo první bude spasenej, je tenhle chlapík milenej... dej nám trochu pokoje než umřem, Pane," řekl G.J., uzavřel znamením kříže a všichni, co sledovali tenhle jeho další výstup, se rozchechtali. Patnáct minut stáli a povídali si na tom zářivém, veselém rohu rodného města svého mládí. "Tak co, Zaggu," řekl G.J., nečekaně a drsně se natáhl po Zaggovi a nasadil mu nelsona, prohrábl mu vlasy a zasmál se. "Starej dobrej Zagg, celou dobu tady stojí a jen se usmívá... ty seš takovej hodnej kluk, Zaggo — ty tvoje nevinoučké sklopený očička, ani Scotty se neumí tak pořádně usmívat, když podvádí ve farau, jo Zaggu, oči vždycky všechno prozraděj... Pročež, prd, prd," zvedl několikrát nohu a naznačoval cosi velmi ne-cudného, "ti budu muset nasadit daleko pevnějšího nelsona, dokud nezačneš žebrot o milost a velikej Turko G.J. Maskovanej Zázrak Lowellu ti ji velkomyslně udělí a uvolní své ďábelský sevření — ustupte, pánové, srazím teď Zagga zvaného Ježíš Duluož jednou a provždy na kolena —"

"Hele, šest tisíc dětiček si u Destouchese kupuje lékořici a karamely — jsou v nich žvejkačké kameny — Srandičky... Představ si ten život — Všechny ty děti, co v sobotu večer postávají u Boisverta ve frontě na fazole, v tom studeným větru, hej Myšáku, hlavu vzhůru," ozvalo se od Zagga sevřeného dole v nelsonu. Všechni tam stáli, Zaza rozrušený jako vzteklý kocour; Vinny se najednou rozchechtal a plácal Lousyho a hulákal svým hrdelním hlasem "Ty belgickéj parchante, ty Louso jeden zlatějí"; Scotty uvažoval "Myslíš, že mě pučej prachy a podepíšou se do ty kolonky, abych moh mít už konečně příští léto auto, nikdy"; Jack Duluož měl v hlavě zářící zlatý vesmír, oči mu žhnuly; Myšák Rigopoulos si sám sobě odkýval, že všechno jednou skončí a skončí to smutně; a Albert Lauzon, moudrý, tichý, úžasný, tiše plival mezi zuby malé suché sněhové vločky plivanců na znamení obecného klidu a míru, s nimi a bez nich, byl a nebyl, dítě, stařec, nejmilejší; všech šest tam stálo, nakonec utichli, vzprímení, hleděli na své Náměstí života. Ani ve snu netušili, co přijde.

»5 Ani ve snu jsem netušil, já, ubohej Jack Duluož, že duše je mrtvá. Že milost sestupuje z nebe a žádný pastor... žádný z těch doktorů, těch vyčuraných džberů moudrosti mi o tom neřekl; a nijak jsem to nezakusil na své první a jediné kůži. Že láska je osud, sestřenka smrti. Že jediná pravá láska může být ta první, jediná opravdová smrt ta poslední, že skutečný je jenom život sám a pravdivé jenom slovo... nikdy nevyslovené.

Bylo to na té tancovačce v Rexu. Šatnáři v průvanu v hale, okno, stojany na kabáty, čerstvý sníh na podlaze; různolící děvčata a pohlední mládenci se hrnou dovnitř, chlapci cvakají podpatky, dívky na vysokých podpatcích v krátkých šatech třicátých let svůdně odkrývají nohy. S posvátnou bázní jsme, my teenageři, odev-zdali kabáty, vzali si měděná kolečka, a všech šest nás se strachem a dosud neznalých trápení vkročilo do velikého dechu tanečního sálu. Na pódiu byla kapela, kapela mladých, snad sedmnáctiletých muzikantů, tenorky, trombóny; měli starého pianistu; mladého kapelníka; a spustili jednu smutnou truchlivou baladu. "Z mý cigarety kouř vzhůru stoupá..." Páry nastoupily, zavěsily se do

sebe a šoupavě se roztančily po poprášené podlaze; světla tečovala sál a balkón, odkud vše s nadhledem pozorovala sedící mládež. Šest hochů zůstale nerozhodně stát u vchodu, nezkušení jelimánci; zaraženě se usmívali a hledali jeden u druhého oporu; váhavě se vydali kolem zdi, kolem řady čekanek, studených zimních oken, sedadel, dalších part ulízaných hochů s upnutými límečky nečekaných tlup dlouhovlasých swingařů v trubkách. Pták smutku pomalu kroužil tečkovanou místností a zpívá o lásce a smrti... "Mýho pokoje zdi se v modři utápí a mé srdce zasněný jen pro tebe se trápí..."

Byl tam jeden náš známý, swingáč Whitey St. Clain z Cheever Street, dlouhé vlasy, úzké kalhoty, husté obočí zajímavý vážný výraz, metr padesát vysoký, pod očima kruhy jako po flámu. "Páni, Gene Křupa je ten nejšilenější bubeník na světě! Viděl jsem ho v Bostonu! Byl prostě nesmrtelný! Hele, kluci, musíte se naučit trsat! Sledujte!" Chytí se se svým maličkým partnerem Chummy Courval-em, který byl ještě menší a smutnější a ještě víc okouzluje a měl na sobě pečlivě zapnutý oblek s klopami, které byly skoro delší než celé jeho tělo, za ruce a zaryli podpatky do země a už to roztáčeli a vířili kolem nás.

"To jsou ale srandovní kluci," říkali jsme si.

"Úžasný maniaci!"

"Slyšels ho, co říkal? Šestnáct blondýnek omdlelo!"

"To je skvělejší tanec — to bych chtěl umět!"

"Tak a teď jdeme sbalit nějaký holky!"

"Zkouříme je trávou a stanou se z nás sexuální maniaci! Co vy na to?"

Whitey mě představil Maggie. "Zkoušel jsem to zkoušel, ale tuhle pipku jsem nesbalil!" Viděl jsem ji, jak tam stojí v davu, ztracená, nespokojená, tajemná, nepříjemně cizí. Zdráhavě jsme se do sebe zavěsili a vydali se k parketu.

Maggie Cassidyová — v téhle době to musela být Casa d'Oro — milá, tajemná, šťavnatá jako broskev — jako veliký, smutný, neucho-pitelný sen —

"Asi se divíš, co dělá irská holka bez doprovodu na novoroční tancovačce," řekla mi na parketu; já byl trdlo, co předtím tancoval jedinkrát v životě, se svojí školní láskou Pauline Coleovou. ("Bude žárlit," liboval jsem si při té představě.)

Nevěděl jsem, o čem se mám s Maggie bavit, mlčel jsem jako dřevo.

"Tak co nic neříkáš — seš přej fotbalista, říkal Whitey."

"Whitey?"

"Whitey, co nás seznámil, hlupáčku."

Byl jsem potěšen, že mě oslovila, jako by byla moje mladší sestra

"Bejváš často zraněný? můj brácha Roy si pořád něco dělá, proto fotbal nenávidím. Ty ho ale asi máš rád, co? Máš tady kámo-še. Vypadaj jako fajn kluci — Znáš na střední lowellský Jimmyho Noonana?"

Byla nervózní, zvědavá, upovídaná, ženská: přitom mě z ničeho nic pohládila, tedy, v tomhle raném stádiu, urovnala mi kravatu; nebo mi uhladila neučesané vlasy; bylo v tom něco mateřského, bezděčného, soucitného. Když jsem na ni potom v noci myslel, zarýval jsem si nehty do dlaní. Její sotva uzrálé pružné tělo, pevné, vzedmuté pod šaty s lesklým páskem; měkká, nášpulena plná červená ústa, občas jí spadla černá kudrna a ozdobila její jako sníh jemné čelo; ze rtů se jí linula růžová vůně svědčící o jejím zdraví a veselí, bylo jí sedmnáct let. Nakláněla se na jedné noze s leností španělské kočky, španělské Carmen; pohodila hustými vlasy, vrhala soucitné pohledy; obdivovala se v zrcadle, hleděl jsem jí přes rameno do prázdná a myslel si svoje.

"Máš holku?"

"Ve škole — moje holka se jmenuje Pauline Coleová, scházím se s ní každý odpoledne po třetím zvonění —" Čiperův úprk domů byl teď tak daleko, měl jsem v tu chvíli hlavu plnou něčeho úplně jiného.

"Ty seš, teda, rovnou mi vybalíš, že máš holku!" Její zuby nebyly na první pohled nijak přitažlivé; měla rozkošnou dvojitou bradičku, jestli mi muži rozumí... tu naprosto nepopsatelnou, španělskou bradu s dolíčkem — malé mezery mezi zuby pod ohrnutým rtem dodávaly kouzlo a půvab smyslným, vlhkým, hladovým ústům; první, čeho sis všiml, byly ty zuby jako perličky —

"Ty seš asi poctivější kluk — seš francouzské Kanadán, že jo? Vsadím se, že za tebou valí všechny holky, vsadím se, že z tebe bude někdo." Měl ze mě být někdo, kdo si projde pěknou slotou; ale to jsem tehdy ještě nevěděl.

"No —" červenal jsem se — "ani ne —"

"Ale tobě je teprve šestnáct, ses mladší než já, mně je sedmnáct —" Zamyšleně se kousala do svých plných rtů: má duše se do ní začala propadat, hluboko, bezhlavě, bezmocně; jako do tenat nějaké čarodějnice, keltské, magické, hvězdné. "Takže jsem docela stará, ha ha," a rozesmála se svému vlastnímu nepochopitelnému holčičímu vtipu. Položil jsem jí ruku kolem něžného pasu a začal připitoměle, neohrabaně tančit pod balóny a barevnými karneval-ovými klobouky novoroční Ameriky a svět byl oranžový a černý jako o sněhovém Hallowenu, celý otupělý jsem odevzdaně tápal v prostoru a čase — Lidé, co nás sledovali, viděli dívku, nesmělou, hezkou, s malým obličejem zdobeným korunkou vlasů, ale zblízka byla jako vzácná kamej, ale ne bledá, v očích jí pableskovaly plamínky krásy; a ten kluk, já, Jacky Duluo, lehký atlet, o kterém se psaly pochvalné články, obyčejný a věřící v dobrotu srdce, s nepatrným stínem pochyb francouzskokanadského polovičního Indiána a nedůvěry ke všemu, co není francouzskokanadské, co není napůl indiánské — klacek — co své klackovství nosí jako kytku v klopě — Viděli chlapce s pěkně vykartáčovanými vlasy, i když nijak učešnými, ještě dítě, co bylo najednou velké jako muž, nemotoru atd. — s melancholickým výrazem modrookého venkovánka, co sedává v učebnách střední školy v pečlivě zapnutém svetru, na fotografii třídy s rozevlátými vlasy — Chlapec a dívka v objetí, Maggie a Jack, ve smutném tanečním sále života, už teď' zkroušení, se svěšenými koutky úst, pokleslými rameny, zamračení, předem varování — láska je hořká, smrt je sladká.

»6 Vedle jejího domu teče řeka Concord, za červencových večerů sedávají dámy z Massachusetts Street na dřevěných zápražích a ovívají se novinami, a na hladině řeky se odráží svit hvězd. Svatojánské mušky, noční motýli, hmyz letní Nové Anglie naráží na síť a šramotí v nich, veliký bledý měsíc se vznáší jako přízrak nad stromem paní McInerneyové. Malý Buster O'Day s roztrhanými koleny rachotí přes díry v nedlážděné cestě se svým vozíčkem, pouliční lampa obklopuje jeho domů pospíchající postavičku svatozáří plnou poletujících brouků. Říční proud, tichý a něžný, je plný hvězd.

Řeka Concord, písčité břehy, železniční mosty, rákosí, zelení skokani, barvírny — březové hájky, údolí, v zimě pod přikrovem bílého snu — ale teď, v červenci, uprostřed léta, unáší proud veliké zářivé hvězdy do Merrimacku. Vlak burácí po mostech; pod nimi, mezi černými sloupy, se koupou nahé děti. Projíždějící lokomotiva rudě žhne, vrhá pekelnou záři na malé postavičky. Je tam Maggie, jsou tam psi, malé ohýnky...

Cassidyovi bydlí na Massachusetts Street číslo 31 — je to dřevě-ný dům, sedm pokojů, vzadu jablň; komín; veranda se sítí a hou-pačkou; bez chodníku; rozviklaný plot, o který se v červnu opírají veliké slunečnice a sklánějí něžné marnivé hlavy nad dětmi, které si tam hrají se svými vozíčky. Otec James Cassidy je Ir, brzdař na trati Boston — Maine; brzo bude průvodčí; matka, rozená O'Shaugh-nessyová, má pořád ještě holubičí oči, její tvář dávno ztracené lásky je nyní tváří života.

Řeka se zužuje, protéká mezi malebnými břehy. Po krajině jsou rozseté bungalovy. Na západě stojí koželužna. Malé obchůdky s dřevěnými ploty a zaprášenými cestičkami, tráva, na poledním slunci se suší dřevo, cink cililink zvoní zvoneček, děti si kupují v poledne k obědu bostoňáky nebo za pár drobných bolstery; nebo mléko, v sobotu brzy ráno, kdy je všechno tak modré a před nimi je krásný den plný her. V květnu prší z třešní bílé květy. V ospalém odpoledni si kočka legračně radostně tře kožich o schůdky na verandu, jsou dvě hodiny a paní Cassidyová se vrací se svojí nejmenší dcerkou z města z nákupu u Kresgeho, na křižovatce vystoupí z autobusu, projde s balíky kolem sedmi domů na Massachusetts Street, ženské ji vidí a volají "Co jste koupila, paní Cassidyová? Je v Giantu ještě pořád ten velký výprodej?"

"V rádiu říkali, že je..." další sousedka.

"Nebyla jste to náhodou vy, v tom programu na Strandu, jak tam dělali rozhovory s lidma na chodníku? — Tom Wilson se ptal na takové nesmysly — Chi chi chi!"

A potom už mezi sebou "Ta holčička má určitě krivici, koukejte, jak chodí —"

"Ty koláče, co mi včera dala, no prostě hrůza, musela jsem je vyhodit —"

A slunce vesele hladí svými paprsky ženu u branky jejího domu. "Tak kde je ta Maggie? Stokrát jsem jí říkala, že chci mít to prádlo pověšené, než se vrátím, i kdyby to bylo už v jedenáct —"

V noci unáší říční proud na svaté vodě bledé hvězdy, některé se potápějí jako závoje, jiné se lesknou jako ryby, veliký měsíc vystoupil vysoko na oblohu, jeho mléčně bílý odraz se utápí v temných hlubinách a převalují se přes něj vzdouvající se masy vody. Pod pouliční lampou kráčí jako ve smutném snu po hrbolaté cestě plné děr otec James Cassidy, namáhavě se vleče domů s bandaskou od oběda a lucernou, červený ve tváři, nají se a půjde spát.

Bouchnou dveře. Děti se vyřítí, aby si naposled pohrály, matky poklizejí a cinkají nádobím v kuchyni, je to slyšet venku mezi šuměním listů v ovocných sadech, v kukuřičném šustí, nocí se nesou něžné vzdálené zvuky, zdobené nespočetným listovým vzdechů, melodií, šepotů. Tisíce věcí proudí ulicí, hlubokých, krásných, nebezpečných, zlatistých, dýchajících, chvějících se jako hvězdy; hvízdnutí, tiché zvolání; v dálce nad střechami se mihotá Lowell; od řeky je slyšet štěkání, kejhání divoké noční husy, vynoří se na písčíně — a zatřpytí se; hlasitě šplouchání a bublaní a krásně tajemné temné břehy, jen ve tmě jsou slyšet ty zurčící neviditelné skryté sladké líbající říční rty pohlcující noc a přivlastňující si písek.

"Mag-gie!" volají děti pod železničním mostem, kde se koupají. Nákladní vlak ještě pořád nahoře rachotí, dlouhý na sto vagónů, lokomotiva vrhá svoji zář na malé plavce jako na Picassovy noční koníky, a má duše v té tmě zoufale a tragicky hledá, co zmizelo a ztratilo se, odešlo po pěšině — tu smutnou lásku. Maggie, dívku, kterou jsem miloval.

»7 V zimě je v noci Massachusetts Street ponurá, půda na kost zmrzlá, vyjeté brázdy a díry pokryté ledem, sněhový poprašek na kluzkých zubatých puklinách. Zamrzlá řeka čeká, přikovaná k břehům pahýly červnových větví - Bruslaři, Švédové, irská děvčata, povykují a prozpěvují — mačkají se na bílém ledu pod mrkajícími hvězdami, které bezhlese visí z těžkého, hlubokého, smutného nebeského vesmíru bez oltáře Měsíce, krémově bílé a studené, ze kterých umí vědci vyčíst fantastické věci; které jsou nebeským dýmavým a diadémovým závojem veliké věčné brunetky zvané Noc.

Mezi těmito bruslaři byla Maggie; na svých rozkošných bílých bruslích, s bílým rukávnickem, oči jí ve tmě zářily: růžové tváře, vlasy, které korunovaly její tvář jako křídlo samotného Boha — Jediné, co jsem věděl, když jsem si ohříval po bruslení nohy u ohně u řeky Concord bylo, že Maggie je možná matkou nebo dcerou Boží —

Hromady špinavého sněhu ležely v příkopech kolem Massa-chusetts Street, v těch špinavých tmavých jámách — němých spo-lečnických mých půlnočních návratů od záplavy jejích nespočetných polibků — bylo skryto cosi bezútěšného.

Houpal jsem se v křesle, ve tmě pokoje stálo velké rádio s chvějícím se magickým okem, jaké měli také doma u Vinnyho, byl zimní večer nedlouho potom, co jsme se seznámili. Přistoupila ke mně a zezadu mě políbila, její matka paní Cassidyová byla v kuchyni, stejně jako moje matka tři míle odtud ve městě — stejná stará velká stará dobrá lowellská máma věčně utírající nádobí a skládající ho do čistých polic s tou svojí ženskou pečlivostí a pořádkumilovnými představami o řádu věcí — Maggie si chvilku povídala v mrazivé noci na verandě se svojí kámoškou Bessy Jonesovou z bungalovu naproti, byla to velká tlustá zrzavá dobrosrdečná pihatá holka, jejíž nepředstavitelně křehoučký bráška mi někdy nosil dopisy od Maggie, které napsala večer před školou při slabém světle ve svém pokoji nebo ráno u zamrzlých trubek a podala mu ho přes rozviklaný plot a on se jako každý den vláčel dvě míle pěšky do školy nebo jel autobusem a celý uslzený a usmrkaný přišel do španělštiny, která byla vždycky ráno druhou hodinu a byla při ní nemožná nuda, a podal mi ten dopis, občas s nějakou průpovídkou — byl to ještě malý kluk, z nějakého důvodu ho donutili jít na střední školu, předtím trávil studená úmorná dopoledne v církevní škole, kde přeskakoval třídy, vynechal pátou nebo šestou nebo možná obě, a tak jsme ho tam měli, malého hošíka s hadrovou loveckou čapkou se skotským střapcem, mysleli jsme si, že je stejně starý jako my. Maggie mu vkládala dopisy do jeho malé pihovaté ručky, Bessy se chichotala za otevřeným kuchyňským oknem, využívala toho, že bylo otevřené a vyndávala ven prázdné lahve od mléka. Malá Massachusetts Street za studených rán se sněhem narůžovělým sluncem vydechuje voňavé spirálky černého kouře, který vychází z komínů všech domků; na zamrzlé bílé pokrývce řeky Concordu je vedle prořídleho červeného rákosí na druhém břehu sežehlé černé kolo po včerejším ohni; za stromy je slyšet hvízdání lokomotivy tratě Boston — Maine, zachvěješ se a zachumláš se do kabátu a posloucháš. Bessy

Jonesová... občas mi taky psala dopisy, ve kterých mi radila, jak na Maggie, Maggie je ovšem četla taky. Všechno jsem to bral.

"Maggie tě miluje," atd., "je do tebe úplně zblázněná, nepamatuju se, že by někdy byla do někoho tak zamilovaná" a pro efekt říkala "Maggie tě miluje, ale nezkoušej její trpělivost — řekni jí, že si ji chceš vzít nebo něco." Mladé holky — uchechtané — na verandě — a já sedím v obývacím a čekám, až se Maggie vrátí a sedne si ke mně do křesla. Svoje znavené běžecké nohy mám skrčené pod sebou. Slyším na Cassidyovic verandě ještě jiné hlasy, chlapecké, je to ten Art Swenson, o kterém jsem slyšel — žárlím, ale je to jen slabý odvar té žárlivosti, která přišla později. Čekám na Maggie, až se vrátí a políbí mě, jen tak. Při čekání mám spoustu času přemýšlet o naší lásce; jak pro mě tu první noc, když jsme spolu tancovali, nic neznamenala, držel jsem ji, zdála se malá, hubená, cizí, nehmotná, ne dost důležitá — Pouze ten její zvláštní občasný smutek, který jako by přicházel odkudsi z druhé strany, mi připomínal, že tam je: jak je hezká... Všechny holky byly hezké, ale o ní se G.J. nezmínil... Ta hlubinná vlna jejího ženství mě ještě tehdy nezasáhla. To bylo na oslavě Nového roku — po tancovačce jsme se vraceli studenou nocí domů, přestalo sněžit, sníh si jenom měkce hověl na neúprosně zamrzlé půdě, prošli jsme kolem dlouhé řady ropných věží plápolajících jako pochodně, lemovaly naši cestu do South Lowellu a břehy řeky Concordu jako světla širokých tříd — tichý mráz na střechách pod svítícími hvězdami, dvanáct stupňů pod nulou. "Posaďme se na chvíli na verandu —" Jako malým ufnukaným dětem nám bylo oběma jasné, že se dotkneme rty a políbíme, i když by to mělo být venku — Ta představa mě už tehdy vzrušovala. Ale teď, jak jsem čekal v křesle, a proč se vlastně starat o čas, teď pro mě bylo políbit ji nadevše. Její slova, nálada, objetí, polibky, letmé doteky rtů byly pokaždé jiné, jako tento noční polibek shora, stála za křeslem se svými hlubokými tmavými očima a červenými tvářemi plnými sladké krve a náhle roztáhla křídla něžnosti nad chlapcovou hlavou jako nějaký dravý pták, objala křeslo oběma rukama, byl to pouhý okamžik, nečekaný vodopád jejích vlasů se mi přelil přes tvář a její rty se otřely o mé, ta chvíle proniknutí do sladkých rtů, kde se utopí tvé polibky, myšlenky, modlitby a naděje, do úst života, který je tak mladý a zapaluje chladnou kůži a rozsvěcuje v očích světélka radosti — držel jsem ji tak skloněnou, také to byl jen okamžik, a vychutnával ten polibek, který mé nejdřív překvapil, jako slepcův klam, vlastně jsem v první chvíli nevěděl, kdo mě to líbá, ale teď už jsem to věděl a věděl jsem všechno mnohem lépe než kdy jindy, sestoupila ke mně jako milost z temných výšin, kde jsem myslel že sídlí jenom chlad, měl jsem krk i hlavu utopenou v jejích plných rtech a nadrech, z verandy s ní přivánula vůně noci, jakýsi levný parfém z 5 & 10, kterým pronikal hladový slabý odér jejího potu jako drahocenný klenot.

Držel jsem ji dlouho, i když se snažila vyprostit. Uvědomil jsem si, že to udělala, protože mě miluje. Myslím, že jsme později byli vystrašení, když jsme se vydrželi líbat pětatřicet minut, až svaly našich rtů ochromila křeč a pokračovat dál by bolelo — ale nějak to patřilo k věci, každý to říkal, Maggie a ti všichni ostatní, co se "muchlovali" na bruslení a večírcích a po tancovačkách na verandách, všichni si mysleli, že to je to pravé — a dělali to navzdory osobním pocitům — to je ten strach ze světa — jako se malé děti oddávají tomu, co považují za znak dospělosti, správný, protestující, dospělácký polibek — a nechápou radost ani vážnost — Až později se naučíš pokládat hlavu do Božího klína a spočívat v lásce. Za tím dlouhým, zoufalým miliskováním bylo skryté jakési mohutné sexu-ální pnutí, někdy jsme měli úplně rozskřípané zuby, rty náš pálily od slin toho druhého, ústa jsme měli napuchlá, krvácející, rozpraskaná — Byli jsme vyděšení.

Objímal jsem ji kolem krku, dlaň na její hrudi, a hladově hltal její rty a ona moje. Někdy docházelo k zajímavým situacím... Nedalo se v tom pokračovat bez zápasu. Potom jsme jenom seděli a povídali si v rohu obývacího, celá rodina spala a nahlas vyhrávalo rádio. Jednou v noci jsem slyšel, jak přišel její otec ke kuchyňským dveřím — Tehdy jsem neměl ani ponětí o velkých mlhách, jaké se převalují přes pole na mořských březích Nového Skotska a o malých ubohých chaloupkách ztracených v bouřích, o smutné práci, mrazivé práci na dně života, o smutných mužích, co se vláčí s vědry po polích — jak je slunce každé ráno jiné — Ach, miloval jsem svoji Maggie, chtěl jsem ji mít, přivést si ji domů, uschovat si ji v srdci svého života po zbytek svých dní. Modlil jsem se za její lásku v chrámu svaté Johanky z Arku; málem jsem zapomněl...

Budu zpívat o kráse své Maggie. Nohy: — kolena a stehna, kolena se lesknou, stehna bílá jako mléko.

Paže: — páky mé spoko-jenosti, hadi mé radosti. Záda: — pohled na ně na podivné snové ulici uprostřed Nebe a spadnu radostným poznáním. Hrudník? — šťavnatý a kulatý jako zralé jablko, a od jejích stehů k pasu jsem viděl zemi, jak se kutálí. Schovával jsem se na jejím krku jako ztracená sněžná australská husa a hledal vůni jejích řader... nenechala mě, byla slušné děvče. Ten její ubohý velký toulavý kocour, i když byl skoro o rok mladší, měl všelijaké představy o jejích nohách, skrýval je sám před sebou, ani ve svých modlitbách je nezmínil... ten darebák. Prošel jsem širý temný svět, brázdil jsem zemi, oceán i vzduch, stával jsem na plošinách vlaků a můj obrovský stín letěl nad krajinou, osvětlen rudou září lokomotiv, byl jsem všemocný a tyčil se nad noční zemi jako Bůh — ale už nikdy jsem tak nemiloval prstík, co si mě omotal. Hltal jsem očima její tvář; to se jí líbilo; a já hlupák nevěděl, že mě miluje — nechápal jsem to.

"Jacku — ," potom, co jsme probrali všechno o kamarádech, s kterými strávila celý den, zatímco jsem byl ve škole, a co všechno se přihodilo od té doby, co jsme se naposled viděli, klípky, co říkali spolužáci o ostatních, příhody, zvěsti, novinky z tancovačky, kdo se chce s kým oženit... "Jacku, vezmi si mě, jednou."

"Ano, ano, jasně — tebe a žádnou jinou."

"Víš určitě, že žádná jiná není?"

"Kdo by to měl být?" nemiloval jsem tu dívku, na kterou Maggie žárlila, Pauline, která si mě našla tenkrát na podzim večer v partě fotbalistů na tancovačce, kam jsem šel protože tam byl banket pro hráče a protože jsme se chtěli podívat na basketbalový zápas, byla to klukovská záležitost — čekal jsem v rohu, až skončí tancování, představa tančit s dívkou pro mě byla nemyslitelná, ale tajil jsem to. Vytáhla mě z toho kouta jako v mladíkově snu. Řekla: "Hej, ty se mně líbíš! — seš takovej nesmělej, mám ráda nesmělé kluky!" a třesoucího mě nadšeně odtáhla na parket, hleděla na mě svýma velikýma očima, přitáhla si mě a zajímavě mě k sobě přitiskla a přinutila mě "tančit" a povídat si s ní, abychom se seznámili — vůně jejích vlasů mě zabíjela! Ve dveřích svého domu se na mě podívala svýma měsíčníma očima a řekla: "Jestli mě nepolíbíš, udělám to sama" a otevřela dveře, které jsem předtím zavřel, a drze mi vlepila pusku — Celý večer jsme si předtím povídali o líbání a hleděli si přitom na ústa; řekli jsme si, že nás takové věci nezajímají — "Já jsem slušná holka, věřím na hmm, mm — líbání" — a mazlení — "ale nikdy bych nedovolila nic víc" — jako dívky v Nové Anglii — "ale ty nemáš postelový oči. Říkala jsem ti o tom klukovi, kterého jsem neznala a jak mě chytil na kadetském plese kolem ramen?" Byla kadetka.

"Cože?"

"Nezajímá tě, jestli jsem mu řekla, aby mě pustil — ?"

"Jo?"

"Nebud' hloupej, s cizincema se nebavím."

Pauline, hnědé vlasy, modré oči, rty jako zářivé hvězdy — taky bydlela blízko řeky, Merrimacku, ale u dálnice, nedaleko toho velkého mostu, kde je to velké fotbalové a karnevalové hřiště — přes řeku jsou vidět továrny. Strávil jsem tam spoustu odpolední a povídal si s ní ve sněhu o líbání, předtím, než jsem potkal Maggie. A najednou otevře jednou v noci ty zatracené dveře a políbí mě — to byla věc! Tu první noc, co jsem ji potkal, jsem pořád cítil ve své posteli vůni jejích vlasů, cítil jsem ji ve svých vlasech — povídal jsem o tom Lousymu, cítil jsem ji taky v jeho vlasech. To Lousyho zaujalo. Když jsem mu řekl, že jsme se předešlou noc nakonec políbili (seděli jsme spolu na mé posteli, celá parta, G.J., Scotty, Čipera seděli v mém pokoji po večeri na židličkách a povídali si o družstvu, matka umývala nádobí a otec seděl u rádia), Lousy chtěl, abych ho taky políbil, tak jako Paulině. Udělali jsme to; ostatní ani nepřestali mluvit o fotbale. Ale teď s Maggie to bylo jiné — její polibky byly jako vzácné víno, co se pije málo a jenom občas — schované v zemi — je ho málo, jako koňaku Napoleon — mohlo by být rychle pryč. Vztít si, milovat někoho jiného? Nemožné. "Miluju jen tebe, Maggie," chtěl jsem říct, bylo to stejně těžké jako vyznat svou lásku pubertálního chlapce příteli G.J. Chtěl jsem ji ujistit, že jí nikdy nezavdám příčinu k žárlivosti, vážně. Dosti zpěvu — budu pět později — příběh Maggie — kde začala má žárlivost, co se přihodilo.

V srdci mě tíží smrtelnost, hodí mě do jámy už ožraného psy bolesti jako nemocného papeže, který si pohrával s příliš mnoha mladými dívkami, černé slzy kanou z očních jamek jeho lebky.

Ach, Bože, ten život — už je nikdy nenajdeme, ty květy Nového Skotska! Nebude už požehnaných

odpolední! Jak říká Céline, stíny našich předků kráčely v prachu roku 1900 a hledaly nové hračky dvacátého století - a je to tak pořád, když k nám přišla láska, nebyli jsme doma, a chlěvy byly prázdné, jen vlkům svítily opile oči. Zeptejte se kluků, co byli ve válce.

»8 Vidím ji, jak sedí u řeky, sklání hlavu a přemýšlí o mně, nádherné oči ponořené do té nejlepší a nejspřávnější myšlenky, že mě miluje. Ach, můj anděl — teď je se mnou můj nový anděl, černý — vyměnil jsem anděla života za toho druhého. Napjatě jsem stál doma před Ježíšovým křížem, jistý si tak mnoha věcmi, čekal jsem, že spatřím Boží slzy, a už tu byly, v té bílé protáhlé sádrové tváři, která dává život — život protřpěný, skončený, sklopená víčka, ruce přitlučené hřeby, ubohé nohy také, zkroucené jako ty zimou prokřehlé studené nohy toho ubohého mexického dělníka, co ho vidíš čekat na ulici, až přijdou chlápci se sudy vysypat hadry a smetí a on stojí najedné noze a druhou si o ni opírá, aby se ohřál — Ach — Hlavu má skloněnou jako měsíc, jako Maggie v mých představách, mých a Božích; Dantovo utrpení, v šestnácti, kdy ještě nevíme, co děláme a co je to svědomí.

Když jsem byl mladší, když mi bylo deset, modlíval jsem se u kříže za lásku svého Erniero Mala, chlapec z církevní školy, soudcova synka, kterého jsem miloval posvátnou láskou, protože byl jako můj zemřelý bratr Gerard — bylo v ní cosi dětsky podivného, například jsem se modlil před fotografií svého bratra Gerarda, který zemřel v devíti letech, kdy mně byly čtyři, abych si pojistil přátelství, úctu a přízeň Erniero Mala — chtěl jsem, aby mě malý Ernie chytil za ruku, jen tak, a řekl mi: "Ti Jean, ses fajn kluk!" A — "Ti Jean, budeme do smrti kamarádi, až vyjdeme školu, pojedem spolu lovit do Afriky, jo?" Byl pro mě sedmkrát nádhernější než všichni ostatní kluci, protože jeho růžové tváře a bílé zuby a ženské zasněné oči, možná oči anděla, mě braly u srdce; děti se navzájem milují jako milenci, když jsme už dospěli, nechápeme jejich dětská dramata. Modlil jsem se u té fotografie — a taky u kříže. Každý den ve škole jsem vymýšlel jednu válečnou lest za druhou, jak bych přiměl svého chlapec, aby mě miloval. Pozoroval jsem ho, když jsme stáli v řadě na školním dvoře, vpředu přednášel Bratr svoji řeč, svoji modlitbu v mrazu, za ním rudé nebe, velký potok a balón a kobylince v aleji, která protínala školní pozemek (církevní školy svatého Josefa), a když jsme pochodovali do svých tříd, přicházeli zrovna hadráři. Nemyslete si, že jsme se nebáli! Měli pomačkané klobouky, šklebili se z tmavých děr na půdách činžáků... Byl jsem tehdy úplně šílený, od sedmi od rána do desíti večer mi hlavou probíhaly fantastické představy jako malému bláznivému Rimbaudovi. Ach, ty básně, které jsem psal, když mi bylo deset — dopisy Maggie — když jsem odpoledne krácel do školy, představoval jsem si, jak mě zabírají filmové kamery, Život chlapce z církevní školy, jeho myšlenky, jak přeskakuje přes ploty. — Voilá, v šestnácti Maggie — ten kříž — Bůh věděl, že mám trampoty s láskou, veliké a opravdové, sádrovou hlavu měl skloněnou stejně smutně jako vždy, smutněji než jindy. "Přišly k tobě smuténky?" promluvila tiše Boží sádrová hlava, před kterou jsem čekal se sepjatýma rukama. "Už to neděláš se svým gidigne?" (zvonečkem). Když mi bylo sedm, kněz se mě při zpovědi zeptal: "A hrál sis se svým gidigne?" "Ano, mon père."

"Nu, jestli sis hrál se svým gidigne, pomodli se před oltářem celý růženec a potom desetkrát Notre Péres a desetkrát Salut Marie a potom můžeš jít." Církev mě vedla od jednoho Spasitele k druhému; kdo to pro mě od té doby udělal? — k čemu slzy? — Bůh ke mně promluvil z kříže: — "Nyní je ráno a dobří lidé si povídají u dveří a světlo proniká stínem — mé dítě, jsi ve světě tajemství a bolesti, které jsou nepochopitelné — vím, anděli — je to pro tvé dobro, budeš spasen, protože tvá duše je stejně důležitá, jako všechny ostatní duše světa — ale musíš, si to protřpět, vlastně, mé dítě, musíš zemřít, musíš zemřít v bolesti, slzách, strachu, zoufalství — ty dvojsmysly! ty hrůzy! — ta světla, těžká, křehká, ty namáhavé úkoly, ach —"

Naslouchal jsem v tichu matčina domu a snažil se vytušit, jak Bůh zařídí, aby se dařilo mé lásce s Maggie. Teď jsem také spatřil jeho slzy. Bylo tam cosi, co nebylo, nic, pouze vědomí, že Bůh nás očekává. "Bohu nepřísluší míchat se do světských záležitostí," říkal jsem si a pospíchal do školy, připraven prožít další den.

»9 Takhle vypadal můj obvyklý den: vstal jsem ráno v sedm, matka mě zavolala, zavoněla snídaně, topinka a ovesná kaše, na oknech na dva prsty námrazy, sklo růžově pableskovalo odrazem oceánu sněhu za oknem. Vyskočil jsem z příjemně vyhřátých peřin, toužil jsem zůstat celý den zachumlaný v posteli s Maggie nebo třeba jen s tmou a smrtí bezčasí; natáhl si nevyhnutelné šaty a nesmlouvavě studené boty, studené ponožky, které jsem hodil na olejová kamna, aby se mi ohřály. Proč přestali lidé nosit teplé spodní prádlo? — je to hrůza, oblékat si ráno takové kousky prádla — odhodil jsem teplé pyžamo na postel — Můj pokoj byl zabarven ránem do růžová jako uhlím vypadlým z roštu, všude plno věcí, jako támhle victrola, dětský kulečník, zelený stůl, linoleum na jedné straně celé nadzvednuté a podložené knihami, aby se měly dráhy koulí kde setkat, když jsem měl čas na hraní, ale já ho teď už neměl — Moje vlhká bunda zoufale visí v mém šatníku jako ještě mokrá sádrový korzet, opuštěná, uvězněná, jako ve vepřovicové boudě na kašbáchské střeše; papíry s mými škrábanicemi všude na podlaze mezi botami, baseballovými pálkami, rukavicemi, smutky minula... Můj kocour, který se mnou spal celou noc, byl teď probuzený a ponechaný samotě vychládající postele a pokoušel se zavrtat pod polštář a ještě si trochu pospat, ale ucítil slaninu a pospíchal do nového dne, hop na podlahu a zmizel jako stín na svých malých hbitých nožkách; někdy byl už pryč, když mě sedmá vzbudila, a vyšlapával do čerstvě napadaného sněhu své legrační chodničky a značkoval ho žlutými kolečky a tlamička se mu chvěla, když viděl na stromech zmrzlých jako železo ptáky. "Pítýpít!" volali ptáci; před odchodem rychle vyhlédnu z okna, střechy jsou zářivé, bílé, stromy na kost zmrzlé, ze studených domů vychází tenký kouř, pokorně mhouřím oči do zimy. Musíš se smířit s životem.

»10 Z výšky bytu byly vidět střechy Gardner Street a velké pole a pěšina, po které kráčeli jako duchové v pět ráno za šedivého narůžovělého úsvitu lidé do kostela. Byly to stařeny z okolí, které chodily do kostela každé ráno a pozdě odpoledne, někdy ještě večer; staré, promodlené, chápající cosi, čemu malé děti nerozuměly. Jejich tragičnost byla tak blízká, jako by na tebe sahala smrt, ta růžová jitra jejich životů, kdy už smrt kreslí jejich profily barvou lila a sužuje je chrchlavým kašlem; ze srdíček umírajících květin, které na podzim vyhodíme za plot, vychází však také vůně, jiná. Byly to ženy nekonečných novén, milovnice pohřbů, jakmile někdo zemřel, hned to věděly a spěchaly do kostela, do domu zemřelého a zřejmě také za knězem; když samy zemřely, ostatní ženy dělaly totéž, byly to kalichy cukru pozvedané do věčnosti — Pěšina; a zimní důležité ranní otevírání obchodů a Dobrý den! a já jsem připraven vydat se do školy. Všude je ranní méli-mélon.

»11 Nasnídal jsem se. Můj otec byl už obyčejně mimo město za prací, vyráběl na linotypu sazbu pro nějakého tiskaře, někde v Andoveru, ti ostříhanci kolem něj neviděli, jak ten veliký smutný muž kráčí nocí za svým čtyřicetihodinovým pracovním týdnem, nechápali tu temnotu, tvořící prazáklad země — takže s námi nesesedl u kuchyňského stolu, byla tam většinou jenom má matka, vařila, a sestra, která se chystala do práce Tam či Onam, možná do The Citizenu, byla knihačkou — Vysvětlovali mi tu bídu, jak to chodí v pracovním životě, ale já byl nad to povznesený, po uši zamilovaný, a neposlouchal jsem — Měl jsem oči tak leda pro newyorské Times, pro Maggie, a svět báječných večerů a rán, kdy jsou větvičky a listy u jezer pokryty stříbřitým sněhem — "Ti Jean!" tak mi říkali — byl jsem velký klacek, cpal se o sto šest, obrovské snídaně, obědy, odpolední svačiny (litřík mléka, krekerky a čtvrt kila burákové pomazánky). "Ti Jean!" — , když byl doma táta, říkal mi "Ti Pousse!" a pochichtával se (znamená to Paleček). Ted' v tomhle růžovém ránu to byla ovesná kaše — "Tak co Maggie, ještě pořád ses tak zaláskovanej?" šklebí se na mě sestra za svým sendvičem, "nebo ti už dala kopačky kvůli Moe Coleový?" "Myslíš Pauline? Proč Pauline?" "Nevíš, jak dokážou bejt ženský žárlivý — na nic jinýho nemyslí — Však počkej, uvidíš —" "Nic nevidím." "Tiens," povídá matka, "tady máš topinku se slaninou, dnes jsem toho udělala pořádný kopec, protože

včera jsi to zblajzl na posezení a málem vylízl talíř, jako jsi to dělal s kremrolema, když jsi byl malý, vykašli se na žárlivé holky a tenisové kurty, všechno bude v pořádku, drž se svého, chlapče, jako správný francouzský Kanadčan, a nezapomínej na dobré vychování a slušné chování — poslouchej, Ti Jean, když budeš poctivě žít, nikdy toho nebudeš litovat. Věř nebo ne." A posadila se a pustili jsme se do jídla. Na poslední chvíli jsem se nerozhodně zastavil ve svém pokoji, hleděl na rádio, které jsem právě dostal a začal poslouchat Glenna Millera a Jimmyho Dorseye a romantické písně, které mě braly u srdce... O čem si sním, Srdce a duše, Bob Eberle, Ray Eberle, celá Amerika vzdychala a zpívala smutné blues, směsice tónů zaplavila noc a ta byla jenom moje a plná blaha a něžných rozechvělých polibků Maggie a veliké lásky, jakou znají jen dospívající, a modrá jako úžasný taneční sál. U dveří šatníku jsem shakespearovsky zoufale zalomil rukama; vběhl jsem do koupelny a chytil ručník a oči se mi náhle zamílily romantickými představami, jak zvedám Maggie z růžového tanečního parketu a odnáším ji na měsícem ozářené molo a tam se dlouze, krásně a upřímně políbíme (skoro jako dospělí).

Zrovna jsem se začal holit; jednou večer mě sestra přistihla, jak si češu vlasy a načesávám si to své háro do vlnky — "No ne, koukejte na toho Romea!" Bylo to zvláštní: ještě před dvěma měsíci jsem byl kluk, co se vracel za podzimních ocelově šedých soumraků z fotbalového tréninku zachumlaný v bundě a s klapkami na uších, večer hrál v herně kuželky s dvanáctiletými hošíky, jedna řada, tři centy — 20 řad, šedesát centů, někdy jsem si vydělal i doláč — Kluk, co ještě nedávno brečel, protože ztratil čepici, bylo to na utkání basketbalové ligy WPA, které jsme v poslední vteřině vyhráli díky senzačnímu koši Billyho Artauda, hráli jsme v Boy's Clubu proti řeckému týmu Tygrů, zbývala už poslední vteřina a byl to souboj s časem, už se málem odpískalo a já mu přihrál skoro od pomezí čáry a už se míč houpal v koši, všichni to sledovali se zatajeným dechem, koš, konec hry. Zagg a jeho triky — rozený šoumen — věčný hrdina. Na čepici se už zapomnělo.

"Ahoj, mami," políbím matku na tvář a vyrazím do školy. Pracovala na částečný úvazek v továrně na boty, se svým vážným přístupem k životu odevzdaně a neúnavně sedávala u štípacího stroje, ořezávala z bot nepoddajnou kůži, konečky prstů měla po letech celé začerněné, dělala tu práci od svých čtrnácti, stejně jako ostatní děvčata v řadách kolem strojů — celá rodina pracovala, rok 1939 byl posledním rokem krize a zanedlouho mělo být všechno zastíněno událostmi v Polsku.

Vzal jsem si oběd, který mi večer maminka připravila, krajíce chleba s máslem; nic nebylo chutnějšího, než tenhle chléb, po čtyřech docela zajímavých hodinách v sluncem osvětlené třídě, strávených s osobnostmi učitelů jako byl angličtinář Joe Maple se svými vtipnými průpovídkami, nebo stará paní McGillicuddyová, která učila astronomii (pro mě budou navždy patřit k sobě) — chleba s máslem a vynikající, horké šťouchané brambory, nic víc, v suterénu v hlučné jídelně, oběd mě stál 10 centů za den — Jako zákusek jsem si dával úžasný smetanový nanuk s čokoládovou polevou, všichni ve škole, 95 % lidí ho hltavě lízalo každé poledne, na lavičkách, ve velkých chodbách v suterénu, na chodnicích — byla přestávka — Občas se mi dostalo té milosti, podobné, jako když mi byla darována Maggie, že se v továrně na zmrzlinu nějak spletli a na špejli bylo na dva prsty zmrzliny a neuvěřitelně tlustá čokoládová poleva, kterou byl nanuk ještě prošípikován — jindy zase bylo na špejli trochu neduživé centimetrové napůl roztekklé hmoty s tenounkou vrstvičkou čokolády, která padala na chodník Kirk Street. Obřadně jsme si pochutnávali v zimním slunci na zmrzlině, Harry McCarthy, Lousy, Bili Artaud a já, vzdálený v tu chvíli od své lásky milion mil — Tak jsem si vzal ten chléb s máslem na oběd, abych se měl v poledne čím nacpat — políbil jsem matku — a vyrazil, jako všichni ostatní pěšky, rázoval jsem si to co nejrychleji po Moody, kolem Textile a na velký most, co vede k domům na Moody, dolů z kopce do města, šedivého, prosperujícího, bafajícího do jitra. Po cestě se přidávali partáci, G.J. z Riverside kráčející do svého obchodního kurzu na lowellské střední škole, kde se učil psát na stroji a účetnictví a básnil o vlnadných dívkách, z kterých budou sexy sekretářky, začal chodit v obleku a kravatě a říkal: "Zaggu, jednoho krásného dne zmizí z tváře ty slečny Gordonovy ten chladnej indiferentní výraz a vhodí na zem své kalhotky a bude moje, dej na my slova — a bude to co nevidět, někdy odpoledne v nějaký prázdný třídu — ale místo skutečných milenek ve dvě odpoledne odhodil knížky a vylepil se v kině Rialto — sám, obklopený jenom Franchotem Tonem a Bruče Cáhotem a Alice Fayeovou a Donem Amechem, co se šklebí a usmívá na Tyrona atd., a starci a stařenkami na podpoře, zírajícími na plátno. Také Lousy odbočil z Riverside a přidal se ke mně; potom, bylo to k nevíře, nás všechny předešel Billy Artaud, který

se přičítal od předměstského kopce daleko za Moody, a když jsme přicházeli ke kanálu u centra, viděli jsme Čiperu, ten byl daleko před námi a už se vykláněl z okna a poslušen učitelova příkazu ho otvíral a větral — "Tak déme, déme, klucí!" zavolal a zmizel uvnitř, byl to nejsnaživější student lowellské střední školy a měl nejhorší známky, jinak by už dávno válel ve fotbale a jediným rozmachem svého žulového lokte drtil všechny maldenské obránce — Otevřené okno lowellské střední školy, růžová jitra a ptáci nad kanálem Boott Mill — Později to bude otevřené okno po ránu na Kolumbijské univerzitě, holubí trus na parapetu Marka Van Dorena a Shakespearův opilecký spánek pod avonskou jabloní, ach — Mladí, blázniví, plní života jsme táhli po Moody Street. Cestu nám protnuly jako potůček děti z barlettské základky, které šly po břehu řeky k White Bridge a Wannalancitt Street, což byla naše trasa po "Kolik let, Myšáku? Pamatuješ tu zimu, jak byl tak strašnej mráz, že v ředitelově kanceláři ošetřovali doktoři omrzliny? —"

"A pamatuješ na tu koulovačku na Wannalancittu —"

"Ti šilenci jezďej do školy na kole, fakt, Lousy, vyjet do toho kopce jim dá víc práce, než když jdeš pěšky —"

"V poledne jsem vždycky chodil domů, pamatuješ na Eddyho Desmonda, byl to děsnej lenoch, odpoledne se mu nechtělo do školy, chtěl, abych ho hodil do řeky, musel jsem ho tam odtáhnout, kolikrát jsme se tak tahali, až jsme se váleli po zemi — byl ospalej jako můj kocour, no prostě něco šílenýho —"

"Ach jo, kde jsou ty starý dobrý časy!" Myšák se zakabonil a posmutněl. "Jediný, co bych chtěl od tohohle zatracenýho světa, je dostat příležitost vydělat si slušný prachy, abych uživil svoji matku a věděl, že jí nic neschází —"

"Kde teď pracuje Scotty?"

"Neslyšel jsi o tom? — v Chelmsfordu, budujou tam velkou válečnou leteckou základnu, Scotty a všichni ti strašáci z WPA tam vykopávají stromy a kácej je a čistěj půdu — vydělá si milión dolarů za tejden — vstává ve čtyři ráno — Cvok Scotcho — já ho prostě miluju — Jo, ten tak chodit do školy nebo do nějakých obchodních kurzů, ten šibal chce svý prachy teď hned —"

Přišli jsme k mostu. Zimní tenký pramínek teče dole mezi rozeklanými kamenitými kaňony, zledovatělé ostrůvky, růžové matiné na zpěněných studených přejkách — v dálce centrevillské bungalovy a louka se sněhovou peřinou a na obzoru tušíš hluboké lesy New Hampshire, kde velcí chlapi ve vaťácích a holínkách a sekerami a cigaretami a smíchem jedou ve starých reosech po rozježděných lesních cestách mezi osekanými kmeny borovic domů, do srubu, ten sen o divoké Nové Anglii, který nosíme ve svých srdcích —

"Co seš potichu, Zaggu — ta mrcha Maggie Cassidyová tě ale vzala, chlapče, ta tě vzala!"

"Žádná baba tě nesmí dostat, Zaggu — láska za to nestojí — co je to láska, nic." G.J. byl proti lásce. Lousy ne.

"Ne, láska je úžasná, Myšáku — máš o čem přemýšlet — běž do kostela a modli se, Zaggu, vole! Vezmi si ji! Udělej jí to! Pořádneš si to užij, i za mě!"

"Zaggu," radil vážně Gus, "udělej jí to a pak se na ni vyser, dej na radu starýho mořskýho vlka — ženský jsou na nic, tak to stojí ve hvězdách — A!" znechuceně se otočil — "Nakopat je do prdele, pos-lat je, kam pátrej — Na tomhle světě je trápení až až, směj se, breč, zpívej, vykašli se na zítřek — Nenech sejí převálcovat, Zaggouši."

"Nenechám, Myšáčku."

"Hele! Támhle jde Billy Artaud — koukejte, jak si mne ruce, jak se těší na novej den —" A už se blížil, Billy Artaud, který žil se svojí matkou a každé ráno nevstal, ale nadšeně vyskočil z postele, šklebil se a mnul si ruce a ulicí se rozléhalo jeho nadšené vyzývavé hulákání.

"Hej, kluci, pozor — Tady kráčí šachovej velmistr!"

"Ty že ses šachovej velmistr? Hohó."

"Cože? —"

"Se svou promakanou strategií vás všechny rozdrtím —"

"No hele na ty jeho knížky!"

— Tak jsme si to razili bez přestávky kolem kostela svatého Jana Křtitele, nepodařeně chartreské

katedrály slumů, šaškovali a pošťuchovali se, míjeli benzínové pumpy, činžáky, dům, kde bydlel Vinny Bergerac — ("Ten mizera Vinny má ještě půlnoc... nevezmou ho ani do učňáku... celý dopoledne si bude číst Pravdivé dojmavé příběhy o lásce a pojídat ty Kačerovy ďábelský sušenky s bílým krémem uprostřed... nikdy nejí normální jídlo, je živěj jenom ze sušenek... A, sakra, vím, že jsme byli včera za školou, ale má duše touží v tomhle šedivém smutným ránu po Vinném." "Měli bysme si dát bacha — dva dny za sebou?" "Slyšels ho včera? — říkal, že zešílí sexem a strčí hlavu do záchodový mýsy!") — kolem radnice s knihovnou vzadu, kde už postávali nějací staří trháni a sbírali špačky u dveří čítárny a čekali, až v devět otevrou — kolem Prince Street ("Páni, loni v létě, vzpomínáš na ty utkání, Zaggu, ty čtyřmetrový odpaly, třimetrový odpaly, ty Scotchyho hvězdný nadhozy — život je tak božil") — ("Život, můj milej Lousy, je totiž in memorabilní!") — kolem Ywky, mostu nad kanálem, kolem té ulice vedoucí k velkým prádelnám, celé vydlážděné kočičími hlavami, které se po ránu růžově leskly, s řadou vedle sebe natěsnaných dveří koloniálních domů postavených v polovině devatenáctého století pro textilní dělníky, oslavované v kterémsi Dickensově memoáru, ty smutné rozpadající se stařícké fasády z červených cihel, jako staří opilci, co pamatují bezmála století práce v továrně a smutné noci.

A potom jsme se smísili se stovkami studentů postávajících kolem školy na chodnicích a trávnících a čekali na první zvonění, které venku nebude slyšet, jen začne zevnitř proudit ten zmatený zoufalý šepot, někdy se mi vracel hrůzný sen, jak jdu pozdě a sám spěchám po těch velikých prázdných prostorách a všichni kantoři už vybrali všechna lejsra z přihrádek a nastoupili do tříd za tichými školními okny do prvních hodin, tolikrát se mi zdálo o těch trávnících, chodnicích, o tom obrovském, mrtvolném prostoru hanby. "Vracím se do školy," sní starý invalida na svém nevinném polštáři, kde zapomněl na čas.

»12 Za deset minut osm se studenti nahrnuli do školy, strkání a rámus podivně ustaly, jako by ta chvíle vytáhla ostrážitá tykadélka, všichni zmlkli a já se natáhl na lavičku, která mě tlačila do lokte, položil jsem si na něj hlavu a snažil se ještě chvilinku prospat — odpoledne se mi doopravdy podařilo ve studovně usnout, to tam nelétaly žádné papírové kuličky, ale milostná psaníčka — když se školní den už přelomil do druhé půle, v jednu hodinu — Ráno svítilo do neumytých oken slunce jako oranžový oheň, pročišťující cestu novému modrozlatému dni, kdy se rozezpívali ptáci na stromech, nějaký stařec s dýmkou v puse se nakláněl přes zábradlí nad kanálem, a voda plynula — točila se a vířila, nekonečná a tragická, bylo na ni vidět z půl sta oken na severní straně staré školní budovy, tak nové pro prvňáky. Masy vod jako by vyplavovaly ze dna imaginární knihu, list, čas se zastavil v té snové hodině úsměvu na růžových chlapeckých rtech a parádních svetříků. Lousy byl ve své třídě, ve světě bylo všechno v pořádku. Seděl na svém konci lavice, chmuřil se a šklebil, slunce vrhalo své plamínky do jihozápadních oken, které v zimě dostávaly bledou tropickou záři ze severovýchodu — s hlavou svěšenou smutnil a tupě zíral ha stůl s penálem, někdo by ho měl rozveselit, uzívaný den teprve začal. Otevřel zásuvku, chvilku koukal do časopisu — "Po chodbě jde pan Nedick, učitel angličtiny, ve svých vyplandaných kalhotách — Klip klap, důležité klapou vysoké podpatky velké dámy paní Fahertyové, co učí shakespearovské rýmy od první do deváté třídy, přijde mezi nás, už je tu," joyceovské představy naplňují naši mysl, hloupě sedíme a snažíme se protrpět si to dopoledne, nevíme, že jen čekáme na hrob, kam složíme své hlavy. Ty kočičí hlavy blízko továrny u kanálu mi daly pochopit budoucí sny. Později se mi zdávalo o továrnách z červených cihel za prázdnými kanály v ranní modři, kdy všechno bylo jinak, se vším skoncováno — Mí ptáci budou cvrlikat na jiných větvích.

Všude kolem mě jsou oči krásných brunetek, blondýnek a zrzek z lowellské obecné. Nový den ve škole, všichni jsou vzhůru a koukají se kolem sebe a číhají; dnes, v této extatické smrtelnosti, bude doručeno 17 000 psaníček z jedné rozechvělé ruky do druhé. Už vidím ty stendhalovské zápletky, co spřádají krásné zamračené dívky: "Dnes nechám toho mizeru Beechlyho pěkně si lámat hlavičku" — jako Zuzančiny samomluvy, když jde na rande — "zapojím do toho svého bráchu a bude to." Jiné nic nekují, čekají a sní ten veliký smutný sen, pro který se umírá v šestnácti na střední škole.

"Poslyš, Jime, řekni Bobovi, že jsem to tak nemyslela — on ví, co!"

"Jasně, neboj!"

Volby předsedy druháku, připínání fotek na důležité dopisy, hloučkování partiček, pokusy najít něco na

Annie Kloosovou. Přes uličky, nahoru a dolů řadou lavic se nese změt' hlasů, jeden přes druhého horečnatě řeší svoje záležitosti, tak úžasně důležitá, podivná vřava, jako v pátek odpoledne na kalifornském fotbalovém šampionátu středních škol, když se nad tichými střechami bungalovů ozve řev, jako na závodech na kolečkových bruslích, kdy vyřvává nejen mládež, ale neudrží se ani učitel a zkouší se schovat za newyorskými Times, které si koupil na jediném místě, kde jsou k sehnání, Kearney Square. Třída je naprosto nezvládnutelná, učitelka získá svoji převahu, ale až přijde čas, není radno se o něco snažit dříve — "To bude sranda —" "nepovídej —" "Hej —" "Cos to říkal?" "Ahoj!" "Dotty? — sem ti to přece říkala, že ty šaty sou božský!"

"A taky že jo, zlatíčko, parádně jsem v nich zaválela."

"Všechny holky z nich úplně šilely, fakt. Mělas slyšet Fredu Ann! Ty jo!"

"Fredu Ann?" významně si upravuje vlasy. "Můžeš Fredě Ann říct, ať si laskavě hledí svýho, nějaký její názory mi můžou bejt ukradený —"

"Pojď sem, honem. Táhle jde po chodbě můj brácha Jimmy. Snad s ním nejde ten debilní precek Jones?" Přitisknou se k sobě, nakukují, pusy u ucha. "Hele, koukej na Duluoze. Nese si psaníčko od Maggie Cassidyový."

"Od koho? Mag-gie Cassi-dyovy?" A odskočí od sebe, zavřeští a rozchechtají se a každý se ohlídne, čemu se to řehtají, učitelka musí zatleskat, aby zjedнала pořádek — holky se smějí. Hoří mi uši. Otočím se k nim nevšímavě zády, zasněně vzpomínám na svou poslední nedělní schůzku, sladkou jako dort se šlehačkou — a holky nakukují do modrých okýnek mé lásky.

"Hmm. Není nějaké zasněnej?"

"Nevím. Pořád vypadá, jako by spal."

"To se mně líbí —"

"Nech toho — co by se ti mělo líbit?"

"Chceš to vědět? Zeptej se —"

"Koho se mám zeptat?"

"Zeptej se toho, kdo šel minulej čtvrtek s Fredou Ann na bál a jak se tam s tou ranačkou Lalou Duvalleovou a partou těch jejích fúrií s ostrejma nehtama zapletly a hádej s kým a co bylo? Já totiž — Ach jo, tak pak."

Prásk, prásk, stará učitelka bouchne pravítkem a povstane, jako matrána, jako starý řidič autobusu, zjišťuje absence a udělá zápis a proneše pár průpovědek a potom přijde z vedlejší třídy paní Grassová sdělit nějaké zvláštní novinky a něco si vpředu špitají a všichni natahují uši, papírová kulička legračně plachtí v milém jasném slunci a den začíná. Zvoní. Všichni se vyřítíme na první hodinu. Ach, ty nekonečně dlouhé školní chodby, ty dlouhé hodiny, kolik hodin a semestrů jsem zameškal, v průměru dvakrát týdně jsem chodil za školu — Má vina. To nikdy neodčiním — Hodiny ang-ličtiny... četba té dokonalé poezie Edwina Arlingtona Robinsona, Roberta Prosta a Emily Dickinsonové: jméno, které mě nikdy nenapadlo spojovat s Shakespearem. Nádherné hodiny jakési předvědeckofantastické astronomie, kde nám jedna stará dáma uka-zovala dlouhou hůlkou na tabuli měsíce. A hodiny fyziky, kde jsme tupě hleděli na šedivý modře linkovaný papír s testem a pokoušeli se správně napsat slovo barometr, ale o Galileovi neměli ani tušení. K čemu to bylo, jenom nutit stovky krásných mladých lidí dřít se něco nazpaměť a papouškovat, jejich jediná práce je ráno vstát, škola se už postará o zbytek jejich dne a daňový poplatníci to platí. Někteří to zabalili a vyrazili z města v rozhrkaných omlácených aut'ácích, už jsme je nikdy nespatri, skončili v past'áku nebo v manželství.

Byla zima a já nosil z frajeřiny svůj fotbalový svetr s písmenem "L" — byl obrovský, visel jsem každý den v tom nepohodlném, příliš teplém vlněném korzetu celé hodiny. Nakonec jsem se vrátil k svému starému modrému svetru na zapínání vpředu.

»13 Druhou hodinu byla španělština, kdy jsem dostával psaníčka od Maggie, dvě za týden. Hned jsem se pustil do čtení:

Asi jsi nečekal, že ti tento týden napíšu. V sobotu jsme byli s matkou a sestrou v Bostonu, bylo to boží.

Moje hloupá sestřička je pěkná koketka. Jsem zvědavá, co z ní bude, až vyroste. Tak jak ses měl celou tu dobu, co jsme se neviděli? Včera večer u nás byl můj bratr s June, budou se brát v dubnu. Co ve škole? V úterý jdu do Commodore na Roye Walterse. Brzo tady bude Glenn Miller. Šel jsi potom na večeri, jak jsi v neděli odešel? Už nevím, co dál psát.

Tak ahoj. MAGGIE

Měli jsme se sejít večer, ale to bylo ještě daleko — po škole jsem měl atletiku, do šesti nebo do sedmi, a potom jsem měl ve zvyku jít domů jednu míli, abych si rozchodil ztuhlé nohy.

Trénink byl ve velké přízemní budově přes ulici, na stropě byly holé ocelové trámy, šest basketbalových hřišť, tělocvična střední školy a občas tam probíhal trénink fotbalistů a za deštivých dní baseball a velké lehkootletické přebory s davy fanoušků. Vždycky jsem předtím lelkoval v prázdných halách a učebnách — občas jsem měl pod hodinami rande s Pauline Coleovou, v prosinci to bylo každý den, ale teď byl leden. "Tady seš!" Úsměv od ucha k uchu, velké, krásně modré vlhké oči, plné rty a velké bílé zuby, tak milá — "Tak kde se pořád touláš, co?" Měl jsem ji rád, a život taky, nezmohl jsem se na nic, jen tam provinile stál, smutek v duši, která stejně jednou s pláčem vyvane ze života do tmy — oplakávajíc co zůstalo nevykonáno — bez možnosti napravit pokazené, bez naděje na naději, všechna upřímnost vytěsnaná světem natěsnaným lidmi a událostmi a tupou nanicovatou slabostí mého sobeckého rozhodnutí — odhozená — mrtvá — pošlapaná.

Nové generace malých uvřeštěnců vyskakují doktorům z klína a staří a ubozí dál umírají, kdo se přijde sklonit nad jejich lůžkem a potěšit je?

"Za chvíli mám trénink —"

"Hele, můžu se na tebe přijít podívat v sobotu večer, na ty závody s Worchesterem? — já teda stejně přijdu, jenom se tě ptám, abys pak se mnou mluvil."

Ó Zraněný Vlků! (Tak jsem se viděl, když jsem si později přečetl pár knih) — V noci jsem zavřel oči a spatřil své kosti, jak práchniví v hrobě. Řasy mi zamrkaly jako staré panně, snažící se utajit svoji největší lež: "Fakt přijdeš na ten přebor? — Vsadím se, že hned na startu spadnu a ty si budeš myslet, že neumím běhat."

"Bez starosti, četla jsem o tom v novinách, ty šampióně." Dobírá si mě — pošťuchuje — "Budu tě sledovat, hele —" najednou zes-mutněla a dostala se ke své holčičí věci, "stýská se mi po tobě."

"Mně se stýská po tobě."

"Nepovídej! — s Maggie Cassidyovou se ti přece nemůže stýskat!"

"Ty ji znáš?"

"Ne."

"Tak jak to můžeš vědět?"

"Hrn, mám své špehy. Ale je mi to celkem fuk. Chodím teď s Jimmym McGuirem, víš. Je děsně fajn. Líbil by se ti. Mohli byste bejt kamarádi. Je ti trochu podobnej. Taky se mi docela líbí ten tvůj kamarád... takovej sympaták z Pawtucketvillu... Lousy? Máte všichni takový podobný oči. Ale Jimmy je Ir, jako já."

Stál jsem tam jako nějaký blbeček a poslouchal ji.

"Takže se mám docela fajn, neboj se, nezačnu kvůli tobě štrikovat fusakle... hele, neslyšel jsi mě zpívat na zkoušce na tu show Pudr a barva? Víš, co jsem zpívala?"

"Co?"

"Pamatuješ, jak jsme šli tenkrát v prosinci bruslit na ten tvůj rybník v Dracutu a jak v noci mrzlo a svítil měsíc a tys mě doprovodil domů a dal mi pusu?"

"Srdce a duše."

"No, to budu zpívat —" Do daleka se před ní táhly chodby času, písně, smutky, jednoho dne bude zpívat pro Artieho Shawa, jednoho dne ji v tančímě Roseland u mikrofonu obklopí hloučky černochů a budou jí říkat bílá Billy — družky jejích prozpíváných dní zavane osud na stříbrná plátna — Teď jí bylo šestnáct a zpívala Srdce a duše a měla své románky s nesmělými sentimentálními lowellskými kluky a pošťuchovala je a říkala jim "Tak co..."

"Však se ke mně vrátíte, pane Duluozi, ne že bych tě chtěla, ale připlazíš se po kolenou, ta Maggie

Cassidyová mi tě chce přebrat jenom proto, aby byla slavná, chce mít studenta a fotbalistu a atleta, když sama nemůže studovat na střední škole, protože je tak blbá, že nedokázala absolvovat ani základku — Tak co, není Pauline Coleová skvělá holka!" Šťouchla do mě a potom si mě přitáhla. "Tohle je naposledy, co se vidíme pod hodinama." Byly to velké hranaté hodiny, visely ze zdi, nějaká stará třída je věnovala škole, když byly žluté cihly ještě nové — pod nimi probíhala naše první rozechvělá setkání — Když zpívala v té studené noci o Srdci a duši, v srdcích nám tál sníh a my si mysleli, že je to napořád — Ty hodiny byly pro nás veliký symbol.

"No, tak někdy nashle."

"Ne pod těmahle hodinama, chlapče."

Šel jsem domů sám, zbývalo mi zabít dvě hodiny před atletickým tréninkem, táhnul jsem se po Moody v patách těch, co už byli dávno doma a převlečení a vyřvávali za domy; v čele toho průvodu si to už dávno rázoval Čipera se svými knihami ("Kampak, hochu?") — staří pijani sledovali ten chlapecký průvod ze Silver Star a dalších hospod — Ted' už byly dvě — smutně jsem kráčet kolem slumů, do kopce, přes most k zářivým domům a kopcům na Pawtucketvillu, sám a sám. V dálce se na rosemontské nádrži modrali odpolední bruslaři; nad hlavami jim pluly mraky dávno oplakaných a ztracených snů.

Vyšel jsem po schodech našeho domu do čtvrtého patra nad jídelnou Textile — nikdo nebyl doma, ponuré světlo prosvítalo záclonami — Zachmuřené jsem si vyndal své krekerky Ritz a pomazánku z buráků a mléko ze spížky, pečlivě vyložené novinami — žádná hospodyňka v těch umělohmot-ných padesátých letech neměla méně prachu — Na kuchyňský stůl dopadalo světlo ze severního okna, ponurý výhled na přesmutné břízy na kopcích za bělostnými střechami — usedl jsem k šachovnici a literatuře. Kniha z knihovny; skotský gambit, královský gambit, učená pojednání o kom

bina-cích v zahájení, figury svým leskem dramatizovaly porážky — Tak jsem se začal zajímat o staré, klasicky vyhlížející knihy z knihovny, tlustospisy, šachové teorie, některé se úplně rozpadaly a vypadávaly z té nejzastrčenější police lowellské Veřejné knihovny, kde jsem je objevil, když už zavírali a já tam ještě postával v přezůvkách —

Řešil jsem jeden problém.

Zelené elektrické hodiny, které byly v rodině od roku 1933, sunuly svoji ubohou bzučící vteřinovou ručičku dokola kolem vystouplých čísel a teček — barva se loupala a byly napůl černé, napůl nezřetelné — elektricky posouváný čas vykusoval barvy, prach pomalu usedal na hodinovou ručičku a na nepokoj uvnitř hodin, do všech koutů pokojů Duluozy rodiny — Šedesátkrát za hodinu, dvacet čtyři hodin denně se líbá vteřinová ručička s minutovou, a my pořád snášíme život s nadějí.

Maggie byla daleko od mých myšlenek, toto byla hodina mého odpočinku — šel jsem k oknu, hleděl ven; díval se do zrcadla; smutné pantomimy, obličej; lehl jsem si do postele, všechno bylo nevyslovitelně ponuré, užívané, přicházelo pomalu — až to přijde, ničeho si nevšímnu. Kvikne pták, smutku mrak.

Chladné slepé zrcadlo povýšeně odráželo mé napínající se svaly - V rádiu praskalo, přihloupělé popěvky těch časů vyřvávaly a zase se nesro-zumitelně vytrácely — Dole na Gardner Street si starý Monsieur Gagnon odplivl a zase šel dál — Mrchožrouti se přizívují na komínech nás všech, tempus. Zastavil jsem se před světélkujícím Ježíšovým křížem a v duchu se modlil, abych dokázal snášet smutek a utrpení stejně jako On a mohl být spasen. Znovu jsem se vydal do města na atletiku, nic se nezměnilo.

Škola byla prázdná. Byla teď zalita ponurým pozdně odpoledním narůžovělým světlem, které se předtím odráželo v Paulininých smutných očích — Propadlé sněhové závěje, černý strom, neduživý bratříček slunce nad rohem staré budovy — na východě se nad večerními střechami začíná rozlévat mlčenlivá zimní modř a na západě se střechy barví růžovou umdlévajícího ohně dne, zapada-jícího za nízkou hradbu mraků. Poslední úředník odevzdává v Bon Marche tržbu. Soumračný pták letí jako střela do temnot. Pospíchal jsem do haly, kde podusávali běžci, uvěznění ve své vlastní temné tragičnosti. Trenér Joe Garrity ponuře měřil stopkami čas svému novému objevu na 600 yardů, který jako gladiátor odevzdaně pumpoval svými elastickými nohama a protřepával je připraven vyrazit. Malé děti si ještě naposledy naprázdno hodily po těch nejvzdálenějších koších, Joe už hulákal, aby vyklidili tělocvičnu, ozvěna jeho hlasu se nesla prostorem. Běžel jsem do šaten, natáhl si atletické šortky a pevně uvázal lehké tenisky. Pistole vyštěkla a odstartovala první rozběh na třicet yardů, běžci se zvedli z konečků prstů, odkopli

startovací bloky a vypálili. Proběhl jsem si několik zahřívacích koleček po vnějším ovále kolem hlučících laviček. Byla mi zima, na pažích mi naskočila husí kůže, tupou tělocvičnou vířil prach.

"Tak jo, Jacku," řekl trenér Garrity svým tichým mírným hlasem a přinášel startovací bloky jako mesmerista, "kouknem se na ten tvůj nový grif, co děláš s rukama — jsem přesvědčen, že tě pěkně zbrzdí." "

Ve své bláznivé praštěnosti jsem už skoro měsíc napodoboval běh Jimmyho Dibbicka, byl to běžec na dlouhé tratě, žádné zvláštní eso, ale při běhu se takovým zvláštním způsobem odstrkoval, rozpráhl ruce a pumpoval konečky napjatých prstů, jako by jimi nabíral vzduch — imitoval jsem ten výstřední styl jen tak z legrace; ale ve sprintu, ve kterém jsem byl Muž číslo jedna našeho týmu a porážel v té době dokonce i Johnnyho Kazarakise, který v dalším roce porazil všechny studenty z východu Spojených států, ale teď se ještě tolik nevypracoval — ve sprintu byl ten bláznivý styl k ničemu, obvykle jsem běhával třicítku za 3,8 a teď jsem spadl na čtyři a poráželi mě všichni, dokonce Louis Morin, který ani nebyl členem týmu a nosil vlastní tenisky — "Běhej zase jako dřív," řekl mi Joe, "zapomeň na ruce, jen utíkej soustřed se na nohy, běž, uháněj, — co je s tebou, máš nějaký trable se ženskou?" ponuře se zašklebil, ale byl v tom moudrý humor, kterému ho naučil život, nijak neoplý-vající uznáním či bezstarostností, byl to nejlepší lehkotletický trenér v Massachusetts, a přitom celý den vykonával jakousi úřednickou na radnici se spoustou zodpovědnosti a malým příjmem. "Tak jedem, Jacku, běž — seš tenhle rok můj jedinej sprintér."

V běhu přes nízké překážky jsem se nechytal, povlával jsem někde vzadu; v Boston Garden, kde se všechno otřásalo řevem škol z celé Nové Anglie, jsem pokorně přijímal třetí místo za těmi dlouhonožnými strašidly, ti dva byli z Newtonu a byl tam celý Brockton, Peabody, Framingham, Quincy, Weymouth, Somerville, Waltham, Malden, Lynn, Chelsea — samá esa, nespočet.

Seřadil jsem se s ostatními na startovní čáru, plívl na bloky, vsunul do nich tenisky, zaklekl, nadzvedl se a vypálil ještě před Joeovou pistolí a musel se poslušně vrátit — Ted' pozdvihl pistolí, zhoupili jsme se, napjatě upírali oči na prkna — PRÁSK! Vyrážíme, pravá ruka jde vpřed, paže střídavě pumpují před hrudníkem, po hlavě se zuřivě vrhám do cíle. Naměří mi 3,7, vyhrávám o dva yardy a šťastně vrazím do velké žíněnky na zdi za čárou.

"To je ono! Už jsi to někdy udělal za 3,7?" ptá se Joe.

"Ne!"

"To museli mít náky špatný stopky. Tak to máš v kapse, vidíš, stačí jen nechat ruce volný. Dobrý, jedem na překážky!"

Rozestavíme nízké dřevěné překážky, některé by potřebovaly nové hřebíky. Seřadíme se, prásk, vyrážíme — mám vypočítaný každý krok, když dorazíme k první překážce, mám už nohu zvednutou ke skoku, hop, na druhé straně rychle došlápnu, přešlápnu, pravá noha udělá oblouk, paže se zhoupnou a jedu dál. Mezi první a druhou překážkou vyskočím a napnu se a sprintuju, udělám těch pět nezbytných skoků a zase jdu přes, už jsem sám, ostatní za mnou — na značce 35 yardů jsem za 4,7.

Třístovka byla moje Nemesis; znamenalo to běžet co nejrychleji skoro celou minutu — 39 vteřin nebo tak nějak — zničující námaha pro nohy, kosti, svaly, napínat ubohé nohy a roztahovat plíce — v první zatáčce člověk taky schytal a rozdal pár ran a šťouchanců, občas někdo z klopené zatáčky vyletěl a sedl na zadek, na drsnou podlahu plnou třísek, Emil Ladeau s pěnou u pusy mě většinou pořádně praštil v první, a hlavně v poslední zatáčce, kterou jsme se s hekáním a strhanými tvářemi řítili posledních dvacet yardů k cíli — Emila jsem porazil, ale řekl jsem Joeovi, že tohle už víckrát neběžím — v tom mi ustoupil, ale trval na tom, že poběžím třístovku ve štafetovém běhu (s Melisem, Mickey McNealem a Kazarakisem) — naše štafeta byla nejlepší z celého státu, dokonce jsme na šampionátu v Bostonu porazili studenty z koleje svatého Jana — Takže jsem musel každé odpoledne běhat tu zatracenou třístovku, většinou na čas ve štafetě, proti jinému klučinovi, co byl dvacet yardů za mnou, a obešlo se to bez šťouchanců v zatáčkách — Občas přišly na atletický trénink nějaké holky sledovat své kluky, to Maggie nikdy ani nenapadlo, na to byla moc stydlivá a uzavřená.

Za chvíli už přijde na řadu šestístovka — tisícovka — skok do dálky — vrh koulí — potom půjdeme domů — na večeri — potom telefon — a hlas Maggie. U telefonu lowellské večerní siesta — "Můžu večer přijít?"

"Říkala jsem ti ve středu."

"To je moc dlouho —"

"Ty seš blá-zí-nek."

— a padá smutný soumrak a pokrývá teplé vydechující střechy Lowellu —

»14 V šest hodin jsem naposledy hodil koulí držel jsem ji elegantně v konečcích prstů předpisově přiloženou u krku, hop, skok, otočit se v pase, vymrštít se a už koule letí, vysoko a daleko — tohle mě bavilo — potom do sprch a už potřetí se v tomhle bláznivém rušném dni znovu převléct a potom vyrazit směrem k Moody, mladý a nespoutaný — celou míli k domovu, v zimní noci, kdy mě brala za srdce ta hluboká bagdádská arabská pronikavá modř kouzelného lednového soumraku. Uprostřed té čarokrásné modři pronikavě svítila jediná hvězda, rozechvělá jako milenka — Noc jako Maggiiny vlasy — Hvězda Orion si vypůjčila lesk jejích očí, majestátní měsíc zádumčivě a ponuře rozevřel svůj temný velín a rozhazoval po sněhu drahocenné třpytivé náramky, v jejichž středu bylo skryto tajemství. Z počestných lowellských komínů bafal dým. Nohy mě unášely kolem Worthen, Prince a dalších starých továrních uliček a červené zdi se utápěly do jakéhosi nevyslovitelného, narů-žovělého chladu — hrdlo se svíralo — Duch mého otce kráčet v plstěném klobouku po špinavém sněhu — "Ti Jean t'en rappelle quand Papa travailla pour le Citizen? — pour L'Etoile?" (Pamatuješ, když tvůj táta pracoval pro Citizen, pro Star?) — Doufal jsem, že otec bude o víkendu doma — Kéž by mi něco poradil s Maggie — v ponurých inkoustově modrých továrních uličkách ztraceného slunovratu se tyčil jeho stín, veliký, ztracený, přízračný, a volal mé jméno — Proběhl jsem kolem knihovny, z oken prosvítalo do zimního večera bleďé světlo nad hlavami vědátorů a vandráků v čítárně, něžná dětská knihovna s policemi plnými pohádek — krvavě rudé cihly důstojného episkopálního kostela, hnědý trávník se sněhovými jazyky, tabulka s přehledem přednášek — potom kino Royal, bláznivé filmy, Ken Maynard, Bob Steele, nahoře veselá severní větrná ulice s domy francouzských Kanadánů — pozůstatky vánočního osvětlení — A potom most, ach, vzdychá voda, konejší burácející větry z Chelmsfordu, z Dracutu, ze severu — oranžově šedou, neúprosně soumrachnou oblohu propichují kostelní věže, střechy spočívají v nehybném smutku, v dále se šedají lesnatá obočí starých kopců — vše je pohřbeno a zahaleno večerem a nehybně zamrzlé... Boty mi klapou po prknech mostu. Posmrkávám. Dlouhý a únavný den ještě zdaleka nekončí. Minul jsem jídelnu Textile, přes zamlžená okna jsem viděl jedlíky s velkými pěstmi, jak sedí sklonění nad talíři, a elegantně jsem vplul do našeho ponurého páchnoucího průjezdu — Moody Street 736 — zatuchlá — čtyři podlaží vzhůru do věčnosti. Otvírám dveře.

"Bon, Ti Jean est arrivez!" zvolala matka.

"Bon!" řekl otec, byl doma, jeho tvář s velikým orientálním úsměvem vykoukla z kuchyňských dveří — Už hodinu hodoval: u stolu, který matka obložila jídlem, dobrotami, z talířů se kouřilo — přiběhnu a políbím ho na smutnou drsnou tvář.

"Tak jsem rád, že jsem to stihnul a že tě v sobotu uvidím na těch běžeckých závodech s Worcesterem!"

"To je skvělý!"

"Tak jsem zvědav, jak se mně předvedeš, hochu!"

"Doufám, že jo."

"Jez! Koukni na tuhle mamčinu pomazánku!"

"Jenom se opláchnu!"

"Tak pospěš!"

Umyju se, vrátím se, učesaný, a pustím se do jídla; táta si loupe svým skautským nožem jablko. "Tak jsem v tom Andoveru skončil — Ted' už ti to můžu říct — Propouštějí, je okurková sezóna — Asi to zkusím tady v Lowellu u Rolfa —"

"Ben oui!" říká moje matka francouzsky. "Bude to mnohem lepší, když zůstaneš doma!" — s tím svým dojemným přesvědčováním a s láskyplnými argumenty.

"Tak dobrá, dobrá," směje se — "Udělám, co se dá. Tak co, prcku, jak se máš, ty můj kluku! No, třeba bych sehnal práci u McGuira, tam, co dělá Nin — Tak co jsem to slyšel, přej chodíš jako ve snách a může za to nějaká malá Irka — Vsadím boty, že je to kočka, co? No, myslím, že ses na tohle ještě

mladej. Hahaha. No, slávabohu, jsem zas doma."

"Konečně!" — maminka.

"Táti, co kdybychom si zahráli stolní fotbal — co říkáš?"

"No, myslel jsem, že bysme mohli zajít dolů do klubu, dát si kuželky —"

"Tak jo, ale teď si dáme aspoň jednu hru — a pak uvidíš, jak tě v kuželnkách rozdrťím!"

"Ujednáno!" — směje se, pokašlává nad svým doutníkem, obličej zrudlý vzrušením, ohne se a poškrábe se na kotníku.

"Tak fajn," řekne hrdě matka, rozzářená a rozesmátá, šťastná, že má svého chlapa zase doma, "a já zatím sklídím se stolu a uvařím dobrou čerstvou kávu — ano?"

A z veselé studené zimní severské noci si to přičítá Lousy, Billy Artaud a Čipera, smích a legrácky, vybereme si strany, hodíme si mincí, postavíme družstva a dáme si jednu hru. Okna jsou zamrzlá, osamělé pouliční lampy jsou utopeny ve studené tmě, kterou proudí rychlé postavy chodců, spěchají za nějakým jasným cílem a vydechují chomáče mlhy —

Nevěda, že bez oslavování Boha nejsem hoden života, vykradu se na chvíli z kuchyně, abych ve tmě obýváku rychle zatelefonoval Maggie — Zvedne to její sestřička Janie. Ozve se unavený hlas a Maggie řekne jenom "Ahoj."

"Ahoj — já se teda stavím ve středu večer, jo?"

"Říkala jsem ti to."

"Co děláš dnes večer?"

"Ale, nic. K smrti se nudím. Roy se svou holkou hra — budou se brát v dubnu, hrajou karty. Táta právě odešel do práce, jen ho zavolali a měls ho vidět, jak vypálil ze dveří — zapomněl si své ná-dražácký hodinky na stolku — Bude šílet vzteky!"

"Můj táta je doma."

"Ráda bych tvýho tátu někdy poznala."

"Bude se ti líbit."

"Cos celej den dělal? — teda nechci vyzvídat..."

"Každej den dělám to samý — jdu do školy, zpátky, prospím se, zase zpátky na trénink —"

"A celej čas neděláš nic jinýho, než že si povídáš pod hodinama s Pauline Coleovou?"

"Občas." Netajil jsem to ani nic podobného. "To není důležitý."

"Jste jenom kamarádi, co?"

Jak řekla to "co", představil jsem si celé její tělo a pusu a měl jsem chuť ji tak šíleně zlíbat, že by na to v životě nezapomněla.

"Hele —"

"Co?"

"Jestli ses k smrti znuděná, tak bych se večer stavil!"

"Tak jo."

"Ale já nemám čas" (byl jsem docela překvapený). "Ale přijdu."

"Ne. Říkals, že nemáš čas."

"Ale mám."

"Říkals, že nemáš."

"Tak za hodinu."

"To nevádí... "

"Co? Tak za chvíli jsem tam. Jo?"

Svému otci a přátelům, kteří se bouřlivě chechtali v kuchyni, jsem řekl: "Hele, já teď asi budu muset jít za... Maggie Cassidyovou... to je jedna známá holka... ona... my jsme... musím pomoci jejímu bráchovi s úkolem —"

Otec na mě překvapeně pohlédl svýma modrýma, upřímnýma očima: "No ale, když jsem první večer doma, říkáš, že zajdem na kuželky — Zahrajem si tady s klukama —"

"Co? Já s tvým tátou proti tobě a Čiperovi!" škodolibě vyřvával Lousy a potom mi řekl tichým hlasem a mrkal přitom přes rameno na ostatní: "To byla Maggie Cassidyová? Zaggu, zlatíčko, to ale od tebe není moc hezký, takhle zahejbat Pauline Coleový! Chichichi! Hej, pane Duloozi, my teď totiž Jackovi říkáme

zlatíčko Zagg — Vidíte ho," chytne mě za krk a zamračí se, "ted' zahejbá Moe Coleový — Do vody s ním, do sněhu —"

"Tak pojď, ty frajere!" hulákal Čipera, oči mu žhnuly a ukazoval pěst. "Však já tě srovnám, až proletíš plotem!" Cenili jsme na sebe zuby jako dva borci před zápasem.

"Nikam nechod', zůstaň doma, Jean —" řekla netrpělivě matka.

Billy Artaud si nadšeně mnul ruce: "On se totiž bojí porážky. Výzvu ke kuželkářskému souboji odmítá — At' si jde!" nakonec všechny vítězoslavně překřičel a z toho mumraje v kuchyni se zatře-petaly malé pavučinky v rohu u stropu. "Tak jsme na ten kuželkovej přebor už jen čtyři — a paní Duluoiová nám bude počítat body!"

To vyvolalo salvu smíchu a řevu. Mohl jsem jít. Nejkrásnější léta, nádherných šestnáct, rozpuk mládí — vyběhl jsem ven, za tou lenivou, nepřístupnou holkou, co bydlí tři míle daleko, na opačném konci města u truchlivých vod smutné temné řeky Concordu.

Běžel jsem na autobus — v poslední chvíli jsem se vyhnul tátovu pohledu — říkal jsem si "Přece se s ním, sakra, uvidím zítra —" Seděl jsem v autobuse, provinilý, sklíčený, s očima sklopenýma, nečistí bezpáteří hříšníci si vždycky pletou hladce obrace tu mizernou zlatou nit života, je tak krátký a sladký. Byl pondělní večer.

»15 Z Pawtucketvillu do South Lowellu se muselo autobusem objet celé město — po Moody, přes Kearney Square pod školou, kolem autobusových stanic, hloučků lidí čekajících u dveří bufetů, 5 & 10, obchodů — Ze zimy si to přihasil smutný autobus a zase do ní odsvištěl — Z lesů, kde blikalo jenom několik smutných světylek, vanul nehostinný nevlídný syrový vítr — Přes-toupil jsem na autobus do South Lowellu — vždycky, když jsem ho viděl přijíždět, sevřelo se mi hrdlo — jenom ta cedule, kterou umístil řidič za okno, stačila, aby se mi rozbušilo srdce — pohlédl jsem na ostatní cestující, jestli i oni viděli ten div — Cesta byla stále ponuřejší — Z náměstí k Centrálu, k Back Centrálu, k odlehlým temným dlouhým městským ulicím, kde mráz opanoval noc a vítr skučel mezi popelnicemi utápějícími se v měsíčním svitu — Daleko podél Concordu, kde továrny využívaly jeho famózní proud — ještě dál — k temné dálnici, kde slabé bledé světlo pouliční lampy vrhalo své paprsky na Massachusetts Street, malou, ošklivou, starou, plnou mé lásky a jejího jména — Tam jsem vystoupil z autobusu, ocitl se mezi stromy, u řeky, přeskakoval díry v blátě a klopýtal kolem sedmi domků k jejímu starému neoplocenému domu s mdlými světly v oknech a stromy, které nad ním chřestily svými zmrzlými holými větvemi, jak náhle zadul od Bostonu mořský vítr, který se přiřítíl přes pustinu, kolejiště a jinovatku — Za každým domem, který jsem minul svými rychlými kroky, mi srdce bušilo stále silněji. Její skutečný dům, to skutečné světlo, poskládané podivuhodným kouzlem ze zrněk v drahocenné zlato, jehož září bude zalita, je ve skutečnosti zmatené hysterické světlo neznáma — Stíny na její verandě? Hlasy na ulici, na dvoře? Ani hlásek, jen lhostejný viktoriánský vítr novoanglické zimní noci kvílí u řeky — zastavil jsem se na ulici před jejím domem. Uvnitř jediná postava — její matka — zachmuřeně přechází kuchyní, utrápená životem, rovná své milované nádobí, jednoho dne jí ho smutně a provinile schovají do krabic a řeknou "To jsme si nemysleli, to jsme si nemysleli!" — Tupé lidstvo si odplivne a neudělá nic, zůstane jen žádostivost pohlaví.

Kde je Maggie? Ó větre, oslavuješ ve svých písních její jméno? Vyrval jsi ji ze spárů půlnočního větru bičujícího tovární dvůr a postavil jí pomník z kamene, cihel a ledu? Tvrdé neúprosné železné mosty se překřížily přes její mléčné čelo? Bůh naklonil se nad svou výhni a ukoval jí kladivo medu a balzámu? Vyoraná hlína v tvrdých kamenech Času... byla pro mne zalévána, probudila se, zazelenala, rozkvetla, aby pak zborcená loutna bezhlese pěla její jméno? Dřevo chladných stromů její rakev obnaží? Kamenné klíče prorazí ledy a otevrou mé toužící teplé nitro a dají jí okusit mých hříšných něžností? Žádné železo nebude ohnuto ani roztaveno, aby mi ulehčilo v mých trýznivých mukách — byl jsem sám, můj osud byl uzamčen za železnými vraty, přicházel jsem jako med toužící po horkém mléku, v kterém mohl bych se v lásce rozplynout, kosti rozpustit, polovičaté rozpůlit a pomalu plout, ty veliké smutné oči by jen mlčky hleděly... Z železa je věnec vavřínový, trny hřeby jsou; kyselé sliny, neskutečné hory, nepocho-pitelné výsměšky prázdného lidstva — sráží, sužují, ničí a pečeti mou krev —

"Tady seš. Proč tam tak postáváš na ty ulici? Co chceš?"

"Copak jsme se nedomluvili telefonem?"

"No... ty ses možná na něčem domluvil."

To mě rozzuřilo, zmlkl jsem; teď byla ve svém živlu.

"Copak nic neříkáš, Jacky, chlapečku?"

"To bys měla vědět sama. A neříkej mi chlapečku. Proč seš schovávala na verandě? Neviděl jsem tě!"

"Ale já tě viděla, jak jdeš po ulici. Celou cestu od autobusu."

"Venku je zima."

"Jsem zachumlaná v teplém kabátě. Tak pojď za mnou dovnitř."

"Do tvýho kabátu."

Smích. "Hlupáčku. Do domu. Všichni jsou pryč. Máma šla k paní O'Garrový poslouchat Firestone Hour, chtěla slyšet nějakou zpěvačku."

"Myslel jsem, žeš nechtěla, abych přišel. Teď seš ráda."

"Jak to víš?"

"Když mi tak mačkáš ruku."

"Zase jsi mě dostal. Zase tě tak šíleně miluju."

"Jo?"

"Jacky!" Vrhla se na mě, tiskla se, tulila, divoce a bouřlivě a vroucně mě líbala — zoufale — něco takového by se nikdy nepřiho-dilo na obyčejné, naplánované středeční nebo sobotní schůzce — zavřel jsem oči, cítil se malátný, ztracený, potápěl se do hlubin bolestné lásky.

Do ucha mi šeptaly horké rty: "Miluju tě, Jacky. Proč jsem do tebe takový blázen? Proč jsem do tebe takový blázen? Tak strašně tě miluju. Ach bože, chci tě líbat! Ach, ty blázne ztracenej, vezmi si mě. Copak nevíš, že jsem jenom tvoje? — celá, celičká tvoje — ty seš blážínek, Jacky — Ach, chudáčku Jacky — líbej mě — ještě — buď se mnou — potřebuju tě!" Ještě jsme ani nebyli uvnitř. Tam, u syčícího radiátoru, jsme na gauči dělali skoro všechno, co se dělává, ale nikdy jsem se nedotkl těch nejlíbeznějších míst, co se předtím tak chvěly, nader, té vlhké hvězdy jejích stehů, dokonce ani nohou — Vyhýbal jsem se tomu, abych jí neublížil — Její tělo bylo celé v ohni, hebké a oblé, celé obalené hebkými šaty, mladé — pevně měkké, šťavnaté — velká chyba — po celém obličejí mě spalovaly její rty. Nevěděli jsme, kde jsme, co máme dělat. A Concord plynul temnou zimní nocí.

"Jsem tak rád, že jsem přišel!" říkal jsem si vítězoslavně. "Kdyby tohle viděl nebo cítil táta, bylo by mu všechno jasné, nebyl by zklamaný — Lousy taky! — Maminka! — Řeknu mamince, že si chci Maggie vzít!" — Objal jsem ji kolem poddajného roztouženého pasu, naše pánve se srazily, skřípal jsem zuby při vzpomínce na budoucnost —

"V sobotu večer jdu do Rexu," řekla a špulila ve tmě rty. Přejížděl jsem jí po dolním rtu konečkem prstu, odsunula mi ruku, zůstala mi viset z gauče na zem, a začala mě hladit po tváři. ("Vypadáš jako vytesaný ze skály.")

"Přijdu tam za tebou."

"Škoda, že nejsi starší."

"Proč?"

"Víc bys věděl o tom, co se mnou dělat —"

"Jestli —"

"Ne! Nevíš jak. Na to tě moc miluju. Proč? Ale do háje — mám tě tak hrozně ráda! Ale přitom tě nenávidím! Běž domů!! Líbej mě! Lehni si na mě, rozmačkej mě —" Polibky — "Jacky, napsala jsem ti dneska hrozně důležitý dopis, ale pak jsem ho roztrhala — bylo tam toho moc —"

"Jeden jsem četl —"

"Nakonec jsem poslala tenhle — Já vím, seš moc mladej, uhnala jsem zajíčka ze střední školy."

"Ale —"

"Nemáš žádné vzdělání — Máš před sebou kariéru —"

"Ne, ne —"

"— mohl bys být brzdařem na dráze, bydleli bysme v domečku u kolejí, hráli v 920 Clubu, měli děti — židle v kuchyni bych natřela na červenou — stěny v naší ložnici by byly tmavě zelené nebo tak — ráno

bych tě probouzela polibkem —"

"Ach, Maggie, přesně tohle chci!" (Maggie Cassidyovou? šlel jsem. Maggie Cassidyovou! Maggie Cassidyovou!)

"Ne!" Uhodila mé do tváře — odstrkovala mě — vztekala se, tru-covala, obrátila se na druhou stranu, posadila se a zase si uhladila šaty. "Ne! Slyšíš?"

Stáhl jsem ji zpátky na tmavý gauč, zápasil s jejími šňůrkami, pásky, podvazky, oba jsme prudce oddechovali, zpocení, rozpálení — Hodiny ubíhaly, byla půlnoc, a můj den nebyl ještě u konce — Moje vlasy odevzdaně padaly do jejích očí.

"Ach, Jacku, už je moc pozdě."

"Ještě se mi nechce domů."

"Musíš."

"Ach jo, tak dobře."

"Nechci, abys odešel — miluju tě, líbej mě — Nechci, aby mi tě ukradla ta Pauline Coleová. Netvař se tak, nebo vstanu a půjdu pryč — Jacky, já tě miluju, miluju, miluju —"

Šeptala mi do úst — mezi zuby, kousala mě do rtů — V očích měla slzy radosti, stékaly jí po tvářích; její horké tělo vonělo ambrózií, jak jsme spolu vedli ten těžký boj v polštářích, blažená, šílená noc — hodiny a hodiny —

"Měl bys jít domů, lásko — musíš zítra do školy — ráno ne-vstaneš."

"Tak dobře, Maggie."

"Až se ráno probudíš, řekni si, že mě miluješ —"

"Co... jiného... bych... mohl..."

"Zítra večer mi zavolej — a přijď v pátek —"

"Ve středu —"

"Jasně, chtěla jsem říct ve středu! Líbej mě! Obejmi mě! Miluj u tě a budu tě milovat navždycky a nikoho jiného — Nikdy jsem nebyla tak zamilovaná — a už nikdy nebudu — ty jeden zatracenej fran-couzskéj Kanad'ane, ty —"

"Nemůžu jít pryč."

"Běž. A nevěř nikomu, když ti bude o mně něco vykládat."

"Nikdo nic nevykládá!"

"Kdyby někdo..."

"I kdyby někdo něco povídal, nebudu ho poslouchat — Maggie, ten domeček u kolejí, ty červený židle... já... já nemůžu — nechci s nikým jiným nic jiného mít — nikdy — řeknu — já — my — Ach, Maggie."

Položila si moji zmatenou hlavu do svého vše tišícího klína, který bušil jako srdce; mé horké oči cítily ty konejšivé, chladivé konečky jejích prstů, to laskání, ženské, sladké, ukolébávající, marnivé, niterné, drásající, bezmyšlenkovité, hluboké, zemní, dubnovou řekou zblázněné — ta zádumčivá řeka jejích jarních nevyzpy-tatelných myšlenek — Ten temný proud přinášející srdci zúrodnující náplavy — Irská jako černá hlína, temná jako kilkennská noc, čarovná jako elf, se rty rudými jako rubínové jitro na irském moři na východním pobřeží, jak jsem si ho představoval, plná příslibů jako doškové střechy a zelené trávníky, slzy mi vstoupily při té představě do očí, být taky Ir a ztracený a v ní utopený navěky — její bratr, manžel, milenec, prznitel, vlastník, přítel, otec, syn, uchvatitel, líbač, horlivec, galán, svůdce, souložník, soucitník, brzdař u dráhy v červe-ném domku s červenými dětskými postýlkami a veselým prádlem vlajícím za sobotního rána na roztomilém zarostlém dvorku —

Kráčel jsem domů mrtvou lowellskou nocí — tři míle, nikde žádné autobusy — temná půda, cesty, hřbitovy, ulice, výkopy, továrny — Miliardy obrovitých zimních hvězd nad hlavou, zmrzlé koule, zmrzlá slunce, spojené roje jednoho velkolepého vesmíru pršících světél, pulzující, pulzující jako veliká srdce v té nepochopitelné, černé kouli nicoty.

Nicméně to byly ony, kterým jsem na své dlouhé pouti posílal vzhůru všechny své písně a povzdechy a proslovy, jako by mě slyšely, znaly, jako by jim na mě záleželo.

znavený dlouhou cestou a hledám, kde bych hlavu složil — "Tak, a za chvilku zabočím k některému z těchhle domů a půjdu do postele, už to nebude daleko" — a pod nohama mi křupal sníh a kamínky na chodníku, rázoval jsem si to kolem měsícem postříbřeného prádla na dvorcích domů v Moody, kolem stanovišť taxíků s jedním červeným světlem mrkajícím do noci, kolem hamburgerových jídelen, kde v kouři a páře přezýkovaly za popsanou zamlženou výlohou tajuplné stíny — Pošesté jsem ten den přišel k tomu velkému mostu třicet metrů nad řekou a hleděl dolů na ty tenké mléčné pramínky ledového Času, jak zurčí přes ostré kameny, na odraz hvězdných rájů v hlubokých černých tůních, slyšel zavřísknout podivné ptáky mlhožrouty — Stromy na Riverside chřestily a já tiše klopýtal se zmrzlým nosem domů — "Tak asi zahnu tady k tomuhle domu — ne, až k tomu dalšímu — No, tak teda k tomu pátému — Jo, přesně tak — vejdu a půjdu hned spát, je to vlastně fuk, kterej dům si vyberu, protože mně celej svět nabízí nocleh —

A zabočím do Moody 736 a vyjdu po schodech a vejdu dveřmi, které mi nechala moje rodina odemčené, a uslyším otcovo hluboké chrápání v ložnici a jdu do svého pokoje — přeludu s velikou postelí a Jack Jump Over the Candle-stick na zdi a řeknu si: "Tady je to pěkný, myslím, že si lehnu do tyhle postele, tohle budou asi hodný lidi" — praštěně se přesvědčuju a dívám a je mi dobře a odstrojím se a lehnu si do postele a hledím ve tmě do tmy — usnu tam v tom klíně laskavého života.

A ráno se mi oči odmítají rozlepit a u snídani se rozhodnu jít dnes zase za školu a prospat se k Vinnymu. Celý zimní svět zezlátl a bíle zářil —

»17 U Vinnyho probíhaly všechna sebevražedná záškoláctví, celý den byl jeden velký uřvaný večírek — "G.J., pojď se mnou dneska za školu" řekl jsem mu na rohu Riverside a on souhlasil a Lousy taky.

"To mě teda Zaggu nemusíš přemlouvat!"

Občas se přidal Scotty, jednou i Skunk, a u Vinnyho jsme se rozvalovali a jedli a vyřvávali u rádia a občas jsme se pořádně servali a shodili záclony a dalo nám to pořádně zabrat, abychom všechno uklidili, než se vrátí jeho matka z továrny — klábosili jsme radši o holkách, poslouchali Harryho Jamese, psali na všechny strany praštěné dopisy — Začali jsme chodit do herny v Clubu de Paisan, byla to bouda u smetiště na Aiken Street za činžáky Malé Kanady — U rozpáleného bubínku tam postával na svých úžasné křivých nohách devadesátiletý stařec se starým červeným francouz-skokanadským indiánským kapesníkem u nosu a sledoval nás (červenýma očima), jak házíme nikláky o to, kdo začne, na rozedraný kulečnick. Vítr kvílel a skučel mezi panty; přechávali jsme tam obrovské sněhové bouře, z Kanady a Větrníku Baffinova zálivu se přirhly v jednolitě zuřivé horizontální čáře strašlivé sněhové vichřice a šlehalo do okenních tabulek — a my byli sami v Clubu. Nikoho jiného by ani nenapadlo zapadnout do takové otlučené staré boudy — byla určena pro místní cheeverské pijany a lidi od řeky, kteří sem nejpíš večer chodili se smradlavými dýmkami, skromní stařáci, co plivali na prkennou podlahu — Le Club de Paisan — Klub starých sedláků — Vinny vřískal a tančil po těch rozvrzaných starých prknech, kterými profukoval studený vítr, ale kamínka fajrovala, stařec je nakrmil, nakrmil a nakopnul, ten uměl rozdělat pořádný oheň, stejně jako rozuměl jídlu.

"Hej, tat'ko!" volali na něj. Scotty a já jsme mu uctivě říkali "L'Père" a byl to člověk, který vždycky věděl, jaké bude počasí. Po celé roky našeho ztraceného necitlivého dětství sedával za líných odpolední lowellského Dne francouzských bratrů u dveří dřevěných domů na Moody a Lilley — spratci jódlovali, jeho staré uši slyšely celé generace uvěštěnců přicházet a odcházet. Po každé hře jsme mu hodili jeden niklák. "Tak začínám, Scottle!"

"Počkat — ten niklák šel bokem —"

"Vraž mu jednu, nandej mu to, kámo —"

Převrhli židli a kbelík, stařec ani nehne brvou. Nádherní bouřli-váci, a venku zuří mezi boudami a odpadky bouře — největší nesnáze našich životů je být stahován těmi neuvěřitelně těžkými zá-važími, tupými chvílemi a hodinami našich historií, které naše matky tak bedlivě střeží od chvíle, kdy jsme se pustili jejich sukní a vydali se na své první hrdinné batolecí výpravy. Vinnyho nádhery je v jeho očích, zdraví, výkřicích. "Jestli kluci nepřestanete třást tím stolem, jak už to sakra půl hodiny děláte, tak seberu

svý boxerský rukavice a galoše a nacpu je šroubárna a maticema a rozmáchnu se a ať zcepením, jestli vás oba nesrazím k zemi, zeptejte se Myšáka, vyrazím vám mozek a zůstanete ležet a zadky se vám budou lesknout jako mrtvejím kravám." A nám bylo jasné, že to opravdu udělá, jestli tím stolem nepřestaneme cloumat. Scotty ani nemusel promluvit, v očích už mu zlověstně plály vražedné blesky. Kdyby se něco najednou strhlo, Lousy by jako elektrický výboj pročísl vzduch, ani by sis ničeho nevšiml — transsubstanciace drozdova něžného litotes — já byl spokojený zasněný býk ležící na zádech na lavici nebo zamyšleně zírající na svoji colu na stole. Řecká zuřivost G.J. byla pohřbena v jeho laskavé slušnosti a humoru a dobrotě: — odřízl Siciliána ze svého středozezemectví a nezbylo nic, jenom jeho žluté oči.

»18 Můj otec zatím kráčel ve větru podél červe-ných cihlových zdí průmyslového Lowella a hledal práci. Vešel do tmavé zatuchlé tiskárny u Rolfa.

"Tak jaká, Jime, jak se daří, neměl bys náhodou zájem o kvalitního linotypistu s roky praxe —"

"Emile! Pro Kristovy rány, Emile!"

"Ahoj Jime."

"Kdes ksakru byl? Hej, Charlie, koukej, Emil — Ten šílenec Emil — Slyšel jsem, že děláš v Andoveru —"

"No jo, teď chodím sem a tam a rád bych něco splasil — Však víš, mám ženu, dvě děti, Jacky je na střední škole a tuhle zimu závodí za atletickéj tým — Cože tu nikde nevidím starýho Cogana?"

"Jo, ten umřel loni v dubnu."

"Neříkej... Ale ksakru. Měl přece ale přes sedmdesát, co?" — oba s ponurým klidem přikyvuji — "No jo, chudák starý Cogan, kolikrát jsem ho jenom viděl tlačit se s tím rachotivým vozejkem, řek bys, že člověk může strávit celej život jenom prací —"

"Tak to je, Emile —" Rychle přemítá — "Vlastně, Emile — (a v tu chvíli je práce v kapse, protože Rolfe nezná v celé Nové Anglii nikoho lepšího, než je Emil Duluo a sezóna je v plném proudu) — minulou sobotu v noci jsem dělal pro Tele, zavolali mě asi v šest, onemocněl jim zaměstnanec a sazba rozdělaná, tak jsem řek 'Dobrý, přijdu' a šel jsem na to a čoveče, roztavil jsem starou sazbu a dělal nový obtahy, byly toho tuny, a dyž jsem byl hotovej, bylo šest ráno a já necejtíl krk a nohy měl od toho celonočního sezení úplně zcepeněly —"

"Já vím, Jime — Minulej tejden za mnou přišel jeden starý prd'ola a přej ať s ním du do kina a pak na partičku k Billu Wilsonovi do hotelu, to všechno bylo v Lawrence, odvez mě tam z Andoveru — Páni, tam bylo krásnejch holek, tančily, hopsandy veselý, pak Gem Club na Hollis Street, dali jsme si pár piv, a já povídám Billovi, 'Musím dokončit tohle vydání, jestli promineš, a on na mě kouká, co dělám, vždyť na to mám celou noc a ono bylo hnedle už k půlnoci.'"

A nějaký kluk tam zatím stojí, v ruce noviny, a čeká, až se ti dva staří chlápci vypovídají, jeho šéf a ten velký tlustý pán, ale jim se nechce —

Za půl hodiny vyjde Emil do sněhu, rozkašle se, doutník v puse, a hopsá si jako Babe Ruth nebo W. C. Fields se stejně našpulenými rty a krátkými krůčky, ale taky se pateticky škodolibě na všechny šklebí a provrtává očima všechny lowellské ulice.

"Pro boha svatýho, támhle jede starý Charley McConnell, toho forda model T už má od devěťadvacátýho jako já, to bylo, jak jsme jeli na piknik na Lakeview a už tehda měl ve tváři ten bolestnej ublížený výraz, a přece si žije dobře, jak jsem slyšel — Ta práce na radnici mu asi docela slušně vynáší a rozhodně se nepředře a má barák v Highlands — Já teda osobně proti McConnellovi nikdy nic neměl" — (říká si posměšně a kašle) — "Jo, všechno je asi v tom, vědět, odkud vítr fouká, stejně skončej jeden jako druhý v jámě na Edsonově hřbitově a do Bostonu si už nezajedení... Ty roky, co všechno jsem za ty roky viděl... baštil... ty tváře... ctihodnejch... a... nectihodnejch lidí... v tomhle městě... já... to se nedovím... Nevím, kterej skončí v nebi, kterej v pekle, bohatství, zlato a ty neskutečný nespočetný bankovní účty a chcáči a sráči ze všech hrobů odsad' až po římskou diecézi a zpátky, páni, všechno jsem to viděl a slyšel. Až mě budou zakopávat, ať neutrácej, nijak to z ty svý hliněný postele neocením — Měli by to vědět hned. Hahahahaha! Co je to za město, ve kterým tě napadaj takový věci — Lowell —" Zhluboka si povz-dechl. "No jo, tady si má ženuška pověsila záclony. A ten přísavka

jménem Emil seděl v kuchyni u rádia. Řek bych, že se to paničce moc nevydařilo, uvázat si na krk takovou bestii, ale na druhý straně to zas neměla tak špatný, takovej malej růžověj — palouček — i piknik jsem jí uměl udělat. Má děvucha Hněvucha — tak jo. Bože, řekni mi jestli něco není v pořádku a jestli po mně chceš, abych to napravil. Když nemůžu potěšit Tebe a svět a Ti Jeana, tak přece nemůžu zároveň potěšit lva a anděla i s beránkem. Děkuju ti Bože, a prosím tebe, zruš ty demokraty, než půjde celá tahle země do pekel!"

V tuhle chvíli si už nahlas povídal, rázoval si to sněhem s hlavou skloněnou a cenil zuby do vánice, klobouk do čela, kabát celý bílý, v těch nádherných čarovných hodinách obyčejného dne obyčejného života, obyčejného studeného smutného života.

V jednu hodinu, kdy už bylo po vyučování, jsme se s G.J. a celou partou vyhrnuli z Clubu de Paisan a já narazil na rohu Moody Street Bridge na svého otce, přímo ve víru vichřice, která se valila přes městské mosty a hnala nás po zasněžených ulicích domů, parta vpředu, já s tátou za nimi, pustili jsme se do řeči a drmolili jeden přes druhého.

"Ve čtyři jdu na trénink —"

"V sobotu večír přijdu na zahájení — Hele, co kdybysme tam šli spolu?"

"Jasně. Pojedení autobusem s Louisem Morinem a Emilem Ladeauem —"

"No, Ti Jean, mám radost, že to v ty atletice válíš, dmu se pýchou a hřeje to my starý srdce. Odpoledne jsem dostal práci u Rolfa — už to vypadá, že se tady nějaký ten pátek zdržím — Starej Mrzout — no, mám svý nálady, ale toho si nevšímej. Budu řečnit o vládě a jak se Amerika změnila od ty doby, co jsem byl kluk. Toho si nevšímej, synku — ale možná my pocity pochopíš, až budeš dospělej."

"Jasně, tati."

"Co tomu říkáš — chachá —"

"Tati?"

"Copak synku?" chtěl vědět, smál se a oči mu zářily.

"Víš, kdo nakonec na Floridě porazil toho zelenáče Whitneyho?"

"Jo, vím, měl jsem na něj v klubu sázku jedna ku padesáti, ten ňouma — Jo, sy — Ti J — Jacku —" (zakoktá se, jak hledá moje jméno) „jo, synku," řekne vážně, jakoby z dálky, zachmuřeně mi tiskne paži a uvědomuje si, že jsem jenom dítě. "Jo, můj chlapče — jo synu — ty můj kluku —" a oči se mu podivně zamlží, plné slz vyvěrajících ze skrytu země jeho bytosti, vždy temné, neznámé, rodící se ze sebe sama, stejně jako řeka.

"Však to přijde, Jacku —" a z jeho výrazu je jasné, že miní smrt — "Jaký to bude? Možná je potřebí mít v Nebi hodně známostí, abys měl v životě štěstí. Přijde to. Nemusíš znát nikoho, aby ses dozvěděl, co vím já — čekal to, co čekám já — každou minutu toho jako život dlouhýho dne cejtíl ve svý hrudi, že žiješ a že umíráš — Když seš mladej, chce se ti brečet, když seš starej, chce se ti umřít. Ale to je pro tebe teď ještě moc složitý, Ti mon Pousse" (Můj malý Palečku).

»19 Konečně nadešel středeční večer.

"Sedni si sem, vedle mě."

Maggie sedí slavnostně na gauči v ozářeném obývacím, nohu přes nohu, ruce složené v klíně. Její bratranec nám hodlá předvést několik svých triků a kouzel. Jsou to jen dětské hlouposti z příručky, nudím se (jako u televize), ale Maggie je smrtelně vážná a podezíravě sleduje každíčký Tommyho pohyb, říká: "On je takovej d'ábel, nesmíš z něj spustit oči, ovládá ty nejpodlejší triky a blafuje, je jak had" — Tommy, pohledný oblíbený bratránek, kterého všechna Cassidyovic děvčata zbožňují a obdivují a smějí se v obývacích a kuchyních, když předvádí své krkolomné kousky, je hodný kluk, oči mu vesele září, padají mu do nich vlasy, prekové, které už poslali spát, nakukují z vršku schodiště, kde noční lampička vrhá na tapety matné růžové světlo — Tak sleduju Maggie, jak sleduje Tommyho — koutkem oka. Dnes večer jí to sluší víc než kdy jindy, ve vlasech má připíchnutou nějakou bílou kytičku, asi růžičku, vlasy jí splývají kolem obočí, téměř se dotýkají koutků očí, rty našpulené (žvýká žvýkačku) a podezíravě sleduje představení. Má čist'ounký krajkový límeček, odpoledne byla v kostele a u paní O'Garrové na Chelmsford Road pro prášek do koláče. Na prsou má křížek; krátké rukávy jsou ozdobené krajkou; na

obou zápěstích má náramky; ruce zkřížené, sladké bílé prstíky, na které toužebně hledím a přeju si, aby se propletly s mými, a musím čekat — ty prsty, které tak dobře znám, trochu chladné, když se zasměje, lehce s nimi pohne a pokrčí je, ale většinou spočívají klidně v dlaních — zkřížené nohy, jsou vidět něžná kolena, nemá punčochy, pod nimi pěkně tvarovaná lýtká, záblesk sněhobílých stehen, pateticky splývající šatičky upravené dámičky. Černé, husté, sametové, lesklé vlasy se jí vlní na zádech — bílá pleť a neskutečně temné říční oči, daleko krásnější, než všechny slunečné oči blondýnek z MGM, Skandinávie a celého západního světa — Mléčné čelo, hruštička obličej, ta pevná hedvábná pyšně vzpřímená šíje mladého děvčete — nemohl jsem se na ni ten večer vynadávat.

"Ale Tommy — přestaň šaškovat a prozrad' nám ten trik!" vykřikne a podrážděně se otočí.

"Ano!" volá Bessy Jonesová i malá Janie a matka Cassidyová, která sedí s námi a chvílemi si čte noviny, a Maggiin bratr Roy, který je brzdař u dráhy stejně jako jeho otec, stojí ve dveřích a povzneseně se usmívá, kouše sendvič, ruce má zčernalé špinavou prací, perlově bílé zuby, v jeho tmavých očích je jakási irsky opovržlivá nedůvěra k trikům a hříčkám a zároveň jakási dychtivá lačná zvědavost — takže teď taky zvolá: "Tome, co nás tady bulíkuješ, udělej to ještě jednou s tím červeným kapesníkem — Tohle je podfuk, dobře jsem viděl, jak to děláš —"

Usměju se, abych dal najevo, že mě to všechno zajímá, ale v tom hnědě vytapetovaném obývacím věčností mé srdce bije jenom pro ni, můj život a sladkost moji.

"Hej," pátravě na mě pohlédne, utápím se v těch černých milostných smutných tůních její sněhově bílé kamejové pleti, "tys ho teď neviděl, koukal ses na zem."

"Koukal se na zem?" zasmál se ten komediantský mág. "To se ale musí vidět! Sledujte Roye!"

"Tak jo."

"Dělej!" vykřikne Maggie.

"Maggie!" — matka — "neječ tak! Sousedi si budou myslet, že tady topíme kočky, Lukeovi McGarritymu vypadne z pusy fajfka jako tady na tom obrázku v časopise!" a její velké matronovité tělo se otřásá smíchy. Dokonce jsem tehdy byl schopen přijmout tu pochmurnou představu, že Maggie bude jednoho dne vypadat jako její matka, velká a tlustá.

"Tak J-a-c-k-u! Zase jsi to propás! Ukážu ti trik, kterej jsem loni předvedla Bessynému strejdovi, tenkrát v noci vyšel ven a zakopl o plechovku s mlíkem a mámina čerstvě natřená židle stála na verandě a on na ni upadl a rozbil ji — Pó-zor!" vyskočí ze své něžné pózy a rozběhne se po místnosti a honí svého bratrance jako malá ztřeštěná holčička, která byla ještě před minutou potrétem dámy s křížkem na nějaké kameji v prstenu.

Později — sami na verandě — jsme se horoucně objímali, Bessy byla ještě uvnitř a chichotala se tam s Jimmy McFeem — "Běž domů! Běž domů! Běž domů!" zuřivě mnou cloumala, já ji držel v náručí a smál se, řekl jsem cosi, co ji nějak naštvalo — jak se dokázala naštvat, nafouknout, jak se jí nahnala červeň do tváří, jak se uměla rozkošně a výhružně mračit a potom se jí vrátil její zářivý úsměv —

"Tak jo, já teda jdu" — ale vrátím se, začnu jí zase šeptat do ouška a líbat ji, všechno překonám, ale ona se znovu naštve, ale tentokrát doopravdy a to mě znechutí a oba se nafoukneme a díváme se jinam —

"Tak se uvidíme v pondělí odpoledne, jo?"

"Chm —" (chtěla se se mnou sejít v sobotu večer, ale to budou atletické přebory a já skončím o půlnoci se svým otcem v nějakém bufáci ve městě a budeme si povídat se všema klukama o závodech a kdo nejvíc zabodoval — v kavárnách se budou za novinami šklebit velcí chlápci, noc v lowellském stylu, v malém městě věhlasném svými báječnými kavárnami a hospodami a jejich stálými návštěvníky, o kterých se píše nahoru a dolů v místním plátku v rubrice Jamese G. Santose, který kdysi pracoval s mým tátou v jednom malém deníku a taky byl vzdálený příbuzný G.J.) — Musel jsem Maggie ten nápad přijít do tančírny Rex rozmluvit, nejen proto, že budu po závodech unavený a že jsem chtěl posedět se svým otcem, ale přišel bych tam tak pozdě, že by nestálo za to kupovat si drahý lístek — o tom jsem se ale nezmínil, protože jsem nechtěl, aby si Maggie myslela, že jsem nějaká držgrešle — a ona byla přesvědčená, že se chci někam vypařit s Pauline Coleovou, randit s ní v maloměstském stylu někde v autáku v jednu ráno, kdy se kdesi u Lakeview odehrávají černá asfaltová dramata — "Tak teda nechod'."

"Bude to tak lepší — než se dostanu ze sprch, bude nejmíň půl dvanáctý," obhajoval jsem se.

"Bloodworth přijde do Rexu."

"Charley?" byl jsem překvapený; Charley byl můj starý kámoš z fotbalového týmu, který se s Maggie jednou náhodou setkal, když jsem na něho jednou náhodou narazil na jedné tancovačce — Jeho neskrývaný zájem o Maggie jsem nebral vážně, měla ve zvyku flirtovat — Vlastně se mnou o ní vážně debatoval.

"M.C.," tak jí říkal, iniciálami, "M.C. bude šilet, když zjistí, že jsi nepřišel druhý den na trénink, synu, Bille — (říkal mi Bille, podle Billa Démona) — "my démoni se s démonkama přitahujem" — narážel na nějaký Popeyeho komiks, co vycházel každý večer v místních lowellských novinách Sun "takže démoni, bacha na démonky, M.C. číslo Dvě" (tak velice ho zajímaly mé lásky, že říkal Moe Coleové M.C. číslo Dvě, iniciály byly stejné — bylo to v těch veselých středoškolských ránech, kdy jsme ventilovali ty divoké složitosti, co se nám honily v hlavách) —

"Tak jo, Charley — sbal M.C. číslo Dvě a sejdem se v Nebi." Dělali jsme si z toho legraci; jednou mě pozval k sobě domů a ukázal mi sešit plný nalepených obrázků baseballových hvězd dvacátých a třicátých let, těch starých borců, jejichž kosti jsou dávno pohřbeny v rozpadajících se složkách v archivech, kde rudé slunce zapadá do Opuštěné Deváté směny — V roce 1939 si do svého sešitu s ponurou vážností chlapce neuvědomujícího si rozkladnost času a smrti vepsanou do těl a tváří všech lidí, včetně baseballových hvězd, nalepoval staré vybledlé snímky levých polářů ze Cincinnati z doby Krize, kteří se právě vyšvihli z třetí ligy (JOHNNY DEERING v té době ještě ani nebyl žokejem), jména starých hráčů, Dusty Cooke, Whitey Moore — Kiki Cuyler — Johnny Cooney — Heinie Manush — ta navěky ztracená postava ve středním poli s napjatým výrazem v opálené tváři, čekající na pevných nohách, až se ozve ostrý hvizd "té malé krémové pišťalky, co prořízne ticho stadiónu, práskne pálka a ozve se to duté plesnutí míče o chytačovu rukavici a hned potom rozhodčího uamp-ijúl A ten chlapík, co celé odpoled-ne z území třetí mety volal jedu, jedu, řekne znovu "Jedu, jedu!" přiloží si dlaně k puse a volá to jaksi zoufale a tiše na pálkaře, který se zakloní a odpálí a vzduchem se nese bzučení míče jako modelu letadýlka — to všechno jsem viděl a slyšel z toho smutného, lepidlem zapatlaného sešitu na koberci v obýváku v Highlands. Potom jsme vyrazili k Timmymu Clancymu poslechnout si desky Artieho Shawa a Bennyho Goodmana, na jaře bude Clancy chytač v týmu lowellské střední školy a časem se stane prezidentem Spojených států, podle toho, jak ve škole politikařil, i ve městě, jednou byl dokonce na Dětském dni zvolen starostou Lowella a vy-fotili ho, jak úřaduje u stolu, rok předtím jsem s úctou četl jeho jméno ve školním přehledu baseballových výsledků. Odpoledne jsme si pouštěli desky a přeřvávali se a prožívali nová vzrušení středo-školského amerického jara. Měl jsem Bloodwortha rád, na jaře jsme spolu chodili kopat za ten lowellský tým, z jeho jména (Bloodworth) jsem byl celé roky zmatený, když jsem viděl tabulky lowellské Středoškolské a Soumračné ligy — obdivoval jsem ho, naučil mě odpalovat točáky, když v Highlands začaly mezi hnědou trávou rašit první zelené výhonky (a staré loňské fotbalové čáry byly ještě vidět) — Líbilo se mi, jak říkal "Páni, ten kluk má ale páru, Bille, loni měl sedmnáct třímetových odpalů! A počkej, až uvidíš letos nadhazovat Taffyho Trumana, loni byl skvělejší, ale letos strčí všechny do kapsy!" Všechno se rozjíždělo, Taffy Truman byl stylový levák s mezerou mezi předními zuby a neskutečně dokonalou postavou, vypadal přesně tak, jak má vypadat perfektní nadhazovač, Levák Grove v plandavém dresu — a byl skvělý, měli na něj zálsusk dokonce v bostonské Národní lize — Bloodworthův zájem o Maggie jsem pustil z hlavy a nic si z něho nedělal, protože jsem to nebral vážně a věřil, že Maggie miluje jenom mě. Takže se s ním měla sejít v sobotu, když budu na atletických závodech.

"Doprovodím M.C. číslo Jedna domů a dám na ni dobrou pozor," Charley na mě mrknul — měl trochu zahnutý nos a legrační špičatou bradu a taky mezery mezi předními zuby a nenucený půvab a vypadal jako střední polář senzačně, první muž týmu Bloodworth — rychlým, jediným kruhovým rozmachem své elektrické levačky odpaloval vražedné pravé singly... že všichni úplně zpopelavěli. Jeho vlasy byly taky popelavě blond'até.

"Tak jo, Bille, odvedu M.C. číslo Jedna domů a dohlídnu, aby ji nepronásledovali žádný frajeři a nechtěli si ji nacpat do aut'áku," a odvrátil se a posměšně si odfrknul, jako by dával najevo, že si dělá legraci a tahá mě za nos, mluvil stejně jako vždycky, ale byla v tom nějaká faleš, ale já mu věřil a důvěřoval jako beránek — nenávisť je starší než láska. Neměl jsem žádné zábrany být jako beránek, protože mi máma

vyprávěla tolik příběhů o mém bratříčkovi Gerardovi, který zemřel v devíti letech a byl mírný jako beránek, zachraňoval myši z pastí a léčil je v nemocnicích z lepenkových krabic, které byly zároveň svatyněmi, ke kterým obracel v neskutečných nadějích svoji tvářičku, něžný melancholický vodopád vlasů mu padal do melancholických očí — když umřel, všichni plakali, všem bylo strašně. Ó Rusko! I Amerika má své svaté!

"Tak běž domů," říká Maggie. "Je mi fuk, když se do neděle neuvidíme."

"V neděli budu —"

"Á —" mávne otráveně rukou a potom náhle neuvěřitelně znězní a zesmutní. "Ach, Jacku, někdy jsem tak unavená..."

"Z čeho?"

"Ale, to máš jedno." Dívá se jinam, se stínem bolestného výrazu ve svém nuceném, tupě ženském úsměvu... je toho moc... tíha, kterou musí snášet, chápavě přikyvovat všemu, co se děje — žena hledí na řeku s nepojmenovatelným výrazem. Tajemně rozehrává nálady, filozofické, hluboké, bestiální jako mučení kocourůch lebek a prsou, jako topení idiotů, tohle se dá v tomto jaru očekávat, ruka pochybovačně opřená o bok, vrtí hlavou, černé řasy nedůvěřivě a odmítavě sklopené, idotský ženský povznesený úšklebek s novou maskou krutosti, mám chuť jí rozmlátit rty, zabít ji, náhle odkudsi z hlubin vytryskne cosi hluboce něžného, bolestného, temného, a mléčné čelo jí zahálí mrak chmur, jako by čarodějné prsty vyvolaly měsíce ze dna studny, která je dělohou, přirozením, černým dnem, časem, smrtí, zrozením. "Běž domů, Jacku — chce se mi spát. Jdu spát."

"Ne, Maggie. Nemůžu odejít, když máš takový pocit —"

"Ale jen běž — já nemám žádný zvláštní pocit."

"Ale máš —"

"Zvláštní pocit? Protože jsem náhodou otrávená a unavená — z toho — a z něčeho — co čekám — co ty čekáš — prostě už chci jít domů —"

"Seš doma. Stojíš u dveří."

Pohlédne na ně, zamračí se a zamumlá: "Jasně. Jsem doma. Fajn. Jdu spát."

"Nebo snad nejseš doma?"

"Jo, někdy se mi to zdá jako špatnej sen a nejsem z něho nijak zvlášť odvázaná —!"

"Nechtěl jsem —"

"Ty nikdy nic nechceš. Ach, Jacku —" (bolestný výkřik) — "běž domů — zůstaň — udělej něco — už to nemůžu vydržet, celý dny chodit od ničeho k ničemu a nevědět, co si se sebou počít a jestli se mám vdát nebo ne nebo jenom — kecy — nic — Tak sakra, půjdeš už nebo ne!" (když si ji přitáhnu, abych ji políbil) — "Nech mě bejt!"

Odstrčí mi ruku.

Otočím se a odejdu do tmy.

O čtyři domy dál mi hoří krk a dusím se, a ona řekne do té tiché pusté hvězdnaté zimní noci nahlas: "Cha cha," a slyším, jak vešla do domu a klaply dveře, to "cha cha" není smích, ale slova, která neznamenají, že se mnou skončila, ale že se jí podařilo se mě pro dnešní noc zbavit.

Bojím se z toho vyvozovat nějaké závěry.

Vleču se pryč s údivem, nenávistí, omráčený, uvědomuju si že to nic neznamená; jdu kolem hřbitova, tak zmatený a zmučený tou čarodějnicí Maggie, že nevím co a nevím jak, a nevšímám si duchů, ani náhrobků, jsou to jenom kulisy, a úzkostně zatínám pěsti.

Jdu domů tři míle v půlnoční půlce zimy, tentokrát nespěchám, neraduju se, sklíčený, nic před sebou a nic za sebou — tma na konci každé ulici jen prodlužuje dálku —

Ale ráno se probouzím se vším smířený a říkám si, že by se měla omluvit, a nejen to, já bych se měl smát a setrást to ze sebe a setrást ji ze sebe a ať se za mnou sama připlazí.

Matka si všimne, jak jsem skleslý a radí mi — "Přestaň se hroutit z každé hlouposti — soustřed' se na atletiku a na školu, vykašli se na Guse Poula a na tu svoji partu, nemají nic na práci, jen se poflakovat, a ty máš co dělat, uvidíš se s nimi později, a netrap se kvůli té Maggie Cassidyové — na jaře nebo v létě na ni budeš mít času dost — nehoň se pořád za vším a za všema — Nech si taky trochu poradit od staré mámy!" A mrkne na mě a poplácá mě po hlavě a přesvědčuje mě. "Já nejsem tak hloupá." Moje matka

se postaví uprostřed kuchyně, ve svých uhlově černých vlasech má jakousi stuhu, velké modré oči a růžové tváře, sepne ruce a na chvíli je položí na opěradlo židle, hledí na mě vážně, laskavě, na rtech hluboké porozumění pro trampoty mládí, a v očích jí zajiskří: "Máma ti vždycky nejlíp poradí a všechno bude zase v pořádku, hádej co pro tebe mám na sobotu?"

"Co? Quoi?"

"Hezké nové boty, až půjdeš na závody a budeš se přezouvat do tenisek, nikdo nebude moct říct, že máš staré boty, tes vieilles son pu bonne," oznamuje najednou úplně jiným, autoritativním a téměř dychtivě posměšným přesvědčivým tónem, hovoří totiž o předmětu své práce výrobce bot — "koupila jsem ti pěkný boty u Thoma McAnse, nebyly ani moc drahé."

"Ale mami tu depense tout ton argent!" (Ale mami, tys utratila všechny své peníze).

"Voyons, ta besoin d'une paire de bottine, ton père itou, fouaire n'achetez avant l'moi est funi lui itou - weyondonc -" (Potřebuješ boty, tvůj otec taky, budu mu tenhle měsíc taky jedny kupovat — podívej!) — zlobí se, že takovou věc nechápu, povídáme si u snídaně, odejde na chvíli do obýváku urovnat krajkový přehoz na pohovce. "Ach mami, mám tě moc rád" říkám si v duchu a neumím jí to říct nahlas, ale stejně vím, že ona to ví.

"Tak mange, jez, nech to být — jedny boty přece nejsou stříbro z čínského bazaru, co?" A kývne a mrkne na mě. Sedím tam, usazen v té neochvějně věčnosti.

V noci si kleknu u postele, abych se pomodlil, ale hlava mi klesne na postel, zavřu oči a zavrtám tvář do pokrývky.

Strnu, snažím se v té zimní noci modlit.

"Učiň, ať má lebka, můj nos, roztaje, rozplyne se v jediné chápající jedno —"

»20 Toho sobotního večera jsem se vydal do atletické haly, táta šel se mnou, jeli jsme autobusem do města a mleli páte přes deváté, bia bia bia "No, tak jsem řek to a ono" —

"Ty, tati, t'en rappelle tu quand qu'on faisa les lions — Ty, tati, pamatuješ, jak jsme si hráli na lvy, když mně byly čtyři roky, na Bridge Street, posadil sis mě na kolena a napodoboval různý zvířecí hlasy!

Pamatuješ? a Ti Nin?"

"Pauvre Ti Nin," řekl můj otec; když sis s ním povídal, vyprovo-koval jsi ho k rozborům a úvahám: "Je to zatracená ostuda, jaký má ta chudinka holčička teď starosti —"

"— a poslouchali jsme tě, jak děláš lva."

"Byla to švanda, moc mě to bavilo s mejma dětičkama," nebyl z těch, co zahořkle litují ztraceného mládí, pletou si pokoje, trápí se nesmysly, žijí divnými klepy a pomluvami a trpí zapšklou tupou nepohodou v zatuchlých obývacích, on jen vzpomínal s pýchou a lítostí. Autobus ujížděl do centra.

Vysvětlil jsem mu své disciplíny, aby večerní závody lépe pochopil; dozvěděl se, že můj nejlepší čas je 3,7 a že tam dnes bude v týmu North Worcester jeden černocho, který prý běhá sprint jako bleskový orel; měl jsem strach, že mě ten večer porazí na domácí půdě nějaký černocho, podobný těm mladým boxerům za rohem na Crescentu, co rozestaví židle a ohradí ring, když odejdou z tančíny Rexu ti bezkrevní tanečníci. Otec mi řekl — "Běž jak nejrychleji umíš, poraz toho parchanta: říká se o nich, že lítají jako střely! Ty africký antilopy!"

"Jo a tati — bude tam Pauline Coleová."

"Neříkej — To je ta tvoje druhá holka? Malá Pauline, jo, tu maličkou mám rád — Škoda, že vám to spolu neklape, určitě je stejně dobrá jako ta tvoje malá Maggie Papoopyová, co bydlí za řekou —"

"Jsou každá jiná!"

"Ale ale, tak se mi zdá, že ti už začly trable s ženskýma!"

"Tak co mám dělat."

Zvedne ruce. "Mě se neptej! Zeptej se své mámy — zeptej se starýho pana faráře — zeptej se vyptávačů — já to nevím — Ani se nesnažím předstírat, že to vím — jen se snažím nějak s tímhle světem vyjít — Budete mi s tím muset všichni pomoci. Však uvidíš, jaký to bude zatraceně špatný, Comprends?" zvolal nahlas, francouzsky, jako nějaký strejda, co volá za roh na idiota, abych pochopil pravé významy čehosi, co nemůže být vyjádřeno anglicky.

Společně jsme sjížděli autobusem do města a nakláněli hlavy ve směru jízdy. Měl filcový klobouk, já loveckou čapku s klapkami na uši; byl studený večer.

V tmavé ulici se před zářivě osvětleným Annexem rojily davy, vypadalo to, jako by se najednou rozcházelo nějaké velké církevní shromáždění a všichni se přesouvali na atletické závody, o dva bloky dál stál starý kostel, mohutné stromy, červené cihlové zadní budovy továrny, zadní vchod do banky, ze středu města za térovými střechami a neónovými nápisy prosvítala z Kearney Street ze středu města načervenalá slabá záře. U dveří stál fotbalový trenér z nějakého provinčního města a povídal si s majitelem obchodu se sportovními potřebami a kavárenský štamgast, co pamatuje atletické rekordy z roku 1915 (jako v německé Evropě); nesměle jsme se s otcem protlačili davem; můj otec se s širokým úsměvem rozhlížel po známých, ale nikoho neviděl. Uvnitř je všechno tajemné, lidé pos-távají u velké brány do Annexu, před nimi dráha a klopené zatačky, jako veliké zaprášené cirkusové rekvizity. Uvaděči. Poskakující neznámé děti. "Půjdu si sednout, dokud je volný místo," řekl mi táta. "Až se objevíš, zamávám ti."

"Uvidím tě —" ale táta si myslí, že jsem řekl "uvidíme se potom" a kolébá se davem dovnitř, projde kolem hrazení ke svému prken-nému sedátku; někteří lidé postávají a tlachají uprostřed haly. Mladší borci už začali pobíhat v šortkách, až jim bude víc než čtrnáct nebo patnáct, dostanou velké dresy s kapuci a běžecké šponovky ve školních barvách; starší kluci jsou ještě v šatnách a beze spěchu se převlékají. Ta veliká tajemná černá hvězda je schovaná někde v soupeřových sprchách — cítím, jak někde číhá, jako nějaká veliká šelma, lev — divoce a vyzývavě někde na chodbě šlehá žluto-hnědým ocasem, vrčí, cení zuby, v tom jeho odhodlání není nic laskavého — ostatní lvi řvou taky, ale tišeji a z větší dálky — Má představivost byla živena cirkusy a podřadnými časopisy; rozhlížel jsem se kolem jako pomatenec, když jsem si ve spěchu obouval tenisky.

Ostatní tam už byli — Johnny Lisle — Dibbick, který tak směšně běhal, kapitán atletického týmu — pach mastí, ručníky —

"Tak co Jacku, co myslíš?" ucedí Johnny Lisle koutkem úst. "Myslíš, že dneska vyhrajam tu třístovku?"

"Doufám, že já ji nepoběžím." Byla to dřina jako na železnici.

"Poběží Melis — a Mickey Maguire — a Kazarakis."

"Proboha, ti přece nemůžou prohrát."

"Joe chtěl, abych běžel druhéj rozběh, čoveče, ale já tu trať neznám — však víš, že běhám tisícovku, nemíním se odrovnat a zničit si svý *#! holeně —"

"Je mi to jasný, že to budu muset běžet," řekl jsem hlasitě, doopravdy jsem si stěžoval, ale Johnny mě neslyšel, protože nás všechny v tu chvíli přepadla panika a věděli jsme, že na řeči už není čas, ve dvaceti vteřinách už jsme byli navlečení do běžeckých dresů s kapuci a vyběhli jsme ven a pohupkávali v lehkých balet'áckých teniskách s tvrdou gumovou podrážkou po dřevěných prknech — boty s hřebíky se nosily jenom v modernějších školách, kde měli korkovou podlahu. V těchhle pevných teniskách jsi to mohl perfektně rozpálit, byly lehoučké.

Uviděl jsem u dveří Pauline. Nikdy nebyla kouzelnější, velké vlhké pronikavě modré oči jako dvě plovoucí moře upírala přímo na mě, už v tomhle věku za ní mužští otáčeli své filcové klobouky, a každý se nenápadně podíval ještě jednou. Nezmohl jsem se na nic, jen jsem tam stál jako sloup a čekal, až ke mně přijde. Opřela se o zeď, nakrucovala se přede mnou s rukama za zády, já se jenom usmíval a ona vedla zamilované řeči.

"Tak co, určitě mě uvidíš, budu za cílovou čarou čtyřicítky, jo? Zamávám ti. Taky mi zamávej."

"Tak jo."

"Tak jsem přišla, abys nemyslel, že tě nemiluju, víš?" —důvěrněji.

"Cože?"

"Nečekala jsem, že ti to hned dojde — ale jestli na mě budeš ošklivej, pomsta bude sladká!" Sevřela zuby a ukázala mi pěstičku. Celou tu dobu ze mě nespustila oči, byla do něčeho zamilovaná, možná do mě, možná do lásky. Tajně jsem zalitoval, že jsem se jí musel kvůli Maggie vzdát. Ale nemohl jsem mít zároveň Máří i Magdalenu, takže jsem se musel rozhodnout. A nechtěl jsem být mizera a ublížit Pauline — když už je někdo mizera, nemusí být sprost'ák. Tak jsem na ni beze slova významně pohlédl a vydal se závodit. Doprovázely mě její sympatie. "To je ale podivná krysa!" myslela si určitě — "Nikdy nepříjde

a nic nepřízná." Jako Faust.

»21 Borci z Worcesteru si probíhali zatačky v modrých běžeckých úborech, které vypadaly proti našim červeno-šedým domácím zlověstně a cize — a najednou se objevil, ten Černý blesk, dlouhý a tenký, vznášel se na strašidelných nohách v odlehlém rohu Annexu, delikátně zvedal a pokládal chodidla a zkoumavě našlapoval, jako by se už chystal vystřelit jako šíp, při běhu byly vidět jenom jeho zářivě bílé ponožky, a hlavu vystrkoval dopředu jako nějaký plaz. Jeho specialitou byly překážky. Já jsem byl tajný postrach atletů. On však, protože v těch nejdivočejších halových atletických přeborech tak úžasně zabodoval po celé Nové Anglii, nepočítal s bílým šestnáctiletým hochem Jackem, kterého už v patnácti vyfotili do novin s rukama za zády a v bílém nátělníku a bílých chlapeckých trenýrkách, protože jsem byl ještě moc mladý na to, aby mi přidělili atletický úbor, zelenáč s odstávajícíma ušima, chundelatá tmavá kštica na hranaté keltské hlavě, vztyčené na napnutém svalnatém sloupu krku, sedícím v úponcích svalů na klíč-ních kostech, odkud se po stranách svažovala svalnatá ramena a přecházela v silné paže, nad bílými ponožkami nohy silné jako od piána — Tvrdý pohled kovových očí v sentimentálním obličejí Mony Lízy — s novou kovovou čelistí. Jako devatenáctiletý Mickey Mantle. Nový vítr, mladá krev. První disciplína byl sprint na třicet yardů. S ulehčením jsem zjistil, že ten černoch není v mém rozběhu, jako vítr jsem předběhl sku-pinku hochů a lehce vyhrál. Viděl jsem, jak zvítězil ve svém rozběhu o několik yardů, rychlý, klidný, na lehkých nohách, když doběhl, nebylo to jen do prázdna, ale přímo chňapnul po cílové pásce. Přišla velká chvíle finálového kola. Na startovní čáře jsme se na sebe ani nepodívali, já nesmělý, on zaražený, byli jsme jako dva válečníci různých národů. V jeho pohledu plálo odhodlání divokých tygřích očí v poctivém ostře řezaném obličejí, ten tvůj exot je jenom obyčejný farmář, chodí do kostela jako ty, má otce, bratry, jako ty — Fran-couzskokanadský Indián stojí tváří v tvář proti Černému Bratrovi a potěškávají v rukou oštěpy, za chvíli vyběhnou do vysoké trávy. Nad územím, o které bojují, se rozléhá řev. Pauline mě napjatě sledovala z tribuny. Viděl jsem, jak se opírá lokty o kolena a nedočkavě se usmívá a baští to drama atletického klání a všech zúčastněných. Uprostřed haly stojí pořadatelé s hodinkami, startovními listinami, řídili jsme své přesuny podle hodin na rozpisu, kam napsal reportér lowellského Sunu pořadí disciplín:

SPRINT NA 30 YARDŮ — 1. rozběh (Čas: 3,8)

— Duluoz (Lowell), Smith (WC)

2. rozběh (Čas: 3,7)

— Lewis (WC), Kazarakis (Lowell)

Finále —

To bylo teď na řadě, ve svém rozběhu měl čas 3,7, já 3,8, což znamenalo rozdíl jednoho yardu, o jeho úžasné rychlosti nemohlo být pochyb. Měl uvolněné svalnaté žilnaté ruce a paže. Chystal se přebít moji divokou altovku svými bubny.

Postavili jsme se na čáru, zachvěli se nenadálým závanem vzduchu z ulice; zkusmo si uplívli na bloky, vkopli do nich tenisky a spustili se k zemi, jako bychom se chtěli plazit, ale opření o palce a konečky prstů. Zhoupili jsme se cvičně v kolenu. Diváci viděli zběsilé závodníky — lidské běžce jako řecké Spartany — startér zvedá pistoli do vzduchu a davy sokratovsky oněmí. Pohlédl jsem na něj koutkem oka a užasl jsem: ten černý kluk skoro ležel na podlaze ve fantasticky nízké startovní pozici, připraven vystřelit, bylo to cosi neuvěřitelné moderního a ponorkového a podzemnického jako bop, jako nové generační gesto. Imitoval toho úžasného Bena Johnsona, který dělal šedesátku za 6 sekund, tenhle klučina z worcesterských slumů zkoušel bláznivě napodobovat borce, který neuvěřitelně překonal světový rekord o dvě desetiny sekundy, toho věhlasného Černého bleška z Kolumbie třicátých let. O pár let později jsem viděl jednoho amerického černocha imitovat Charley Parkera, postával na rozích a říkal si Bird a bylo to to samé, a on byl taky takový, tohle gesto rané bopové generace, kterému jsem tolik rozuměl, když jsem ho poprvé spatřil. Zhoupili jsme se nedočkavě na prstech jen zlomek chvíle před tím, než se ozvala rána, běh se stal skutečností, a vysprintovali jsme. Můj přítel — jehož černošské jméno

jsem si nezapamatoval, bylo pro mě naprosto anonymní a obyčejné — John Henry Lewis se jmenoval — vypálil ještě před výstřelem a my za ním, byl to falešný start, výstřel nás přivolal zpátky, on už byl daleko vpředu — Setřáslí jsme ze sebe úzkost a připravili se k novému startu. Spustil jsem se dolů, viděl jsem ho nalevo vedle sebe, skloněného a roztahujícího křídla k letu — a právě ve chvíli, kdy jsem si byl už naprosto jist, že startér nikdy nevystřelí, vystřelil, ale to už jsem byl pryč. Vylétl jsem, naštěstí legálně, bylo to na vlas s výstřelem — nikdo nevěděl, jenom já a startér, a ten startér byl Joe Garrity, že jsem vyběhl přesně s pistolí a bylo to v pořádku, protože on byl neúprosný (nikdy by nepodváděl), věděl, co viděl, a měl smysl pro povinnost. Letěl jsem před svým černochem, svým Jimem, oči přivřené, abych neviděl tu hrůzu jeho černé pleti u své hrudi, dotkl jsem se pásky o pořádný kus před ním, cítil jsem, jak už mě dohání, chňapá po pásce a ohromeně se zarazí, dochází mu, že je poražen. Ostatní si nevedli špatně — John Kazarakis, kterému začínalo docházet, jaký je skvělý atlet, je přilepený na Johna Lewise, doběhne sotva centimetr za ním a třicet za mnou. Ale střemhlavý úprk mých svalnatých nohou porazil všechny ty hubené demony na hlavu. Bylo to jako tenkrát, když jsem viděl Billyho Carra běžet tak rychle, že se zapotácel a zůstal nějak podivně viset ve vzduchu, zvedl nohy a doslova sebou mrsknul vzduchem proti cílové pásce neskutečnou silou napjatých svalů, časem 3,5 porazil jako středoškolák ty největší borce z univerzit... Billy Carr, který chodil do Notre Dame, jehož lowellský půvab byl čímsi vzácným a ukrytým v zarostlých vilách na Andover Street, kde v zimě svítila okna zlatými světly, když bylo léto a konec školy, procházel se s krásnými děvčaty pod košatými stromy ve smutném světle pouličních lamp, kolem keřů, příjezdových cest, železných plotů, šátek pod pyšnými rty...

Mé vítězství nad Johnem Lewisem bylo přijato aplausem a já sám ho přijímal s úctou — když jsem se odrazil od matrace na zdi, pokradmu jsem na Johna pohlédl a spatřil v jeho poctivých očích, že uznává mé vítězství. Dokonce potřásl hlavou a řekl si cosi jako "Seš dobrej" nebo "Zatraceně" a společně jsme se zasmáli, když jsme se vraceli zpátky.

Stavěly se překážky na pětatřicítku, rušné pobíhání, řeči, reportéři vytřukali výsledky:

SPRINT NA 30 YARDŮ — Finále (Čas: 3,7)

— Duluoz (Lowell), Lewis (WC), Kazarakis (Lowell)

Pauline na mě zamávala; táta mi ukázal zdvižený palec. Překonal jsem ten přízrak. "Hm," pomyslel jsem si, "maminka bude šťastná — bude vědět, že tvrdě pracuju a běhám a daří se mi. Řekne si: 'Bon, Ti Jean je svědomitý, i v přípravě do školy.' — Budu si moct celou neděli sedět v křesle a neřekne ani slovo — Je to v kapse, vyhraju." A radoval jsem se při pohledu na svého tátu. "Hele, jak se šťastně usmívá — povídá si s chlapy okolo — Nepřátelé mého otce! — jsou dnes večer tak daleko — jejich černá kouzla mě dnes večer nedrásají — ve skutečnosti jejich tváře neznáme, ani kde jsou, kam sahá jejich krutá lhostejnost — Před půlnocí jim vykopeme hrob."

Myšlenky mi ubíhaly jako spadlé hvězdy. Spatřil jsem ve středu světa tmavé kouty na podlaze našeho domu, kde se schovávaly mé kočky, letadýlka, kam jsem potrhle nakukoval za deštivých odpolední, kdy nebyla škola a já snil opravdový sen o nesmrtnosti, tom opravdovém zdraví mé krve a rodiny i hroživém tajemství. Věřil jsem v prkna v tom koutku; věděl jsem, že země, ulice, podlahy a stíny života jsou svaté — jako Hostie — šedivá, špinavá Hostie zajímavé reality (jako mosty v New Orleansu) plné hustého kouře lidí a věcí, ve které se mi dostalo takové veliké cti, že se na mě můj otec ve svém starém kabátě a prostém klobouku podíval v jiném nebes-kém světě, jako se dívá chlap na chlapa, a povídali jsme si neobvyklé věci — "Ti Nin, moje sestra, si to přečte v novinách — bude je ukazovat kamarádkám — Zítra ráno si to přečte Lousy, až vstane a půjde do kostela — Scotty — G. J. — Vinny —"

"A Maggie —"

"Porazil jsem toho rychlýho Neigre z Worcesteru — a co on, vrátí se do Worcesteru — a i když o tom nebude mluvit, bude alespoň vědět, že kluci z lowellských křivých kamenitých uliček běhají jako démoni, nechť jim jméno Lowell od této chvíle navždy utkví v paměti — že kdesi ve světě je město jménem Lowell, kde žijí hoši a bratři a zuřivě skáčou přes překážky tohoto smrtelného oceánu... bratři, hoši, vlci ze Severu." (Tyhle úvahy byly všechny ve francouzštině, jsou téměř nepřeložitelné.)

Viděl jsem ve svém vítězství, představách, pocitech všechny lowellské a worcesterské střechy. Ve střevech mi zrála báseň. Byl jsem ve své nevinnosti šílený vzrušením. Neznal jsem slast jménem, ale ucítil jsem ji v chuchvalcích horké krve, a zase zmizela, bezejmenná, neznámá, mé myšlenky se nespojily s myšlenkami ostatních, ale byly uspořádány stejně, a tudíž byly shodné s myšlenkami toho černocho, soustředěné, normální. To až později byly na oblohu vystřeleny radarové stroje a rozrušily naše smysly. Už dosti o Rimbaudových excesech! Brečel jsem tu noc při vzpomínce na krásné tváře mého života. Překážkový běh na pětatřicet yardů jsem taky vyhrál, už při startu jsem měl před Lewisem sekundový náskok — Jako šílenec jsem zoufale přeskakoval přes překážky, plachtil nad dráhou a odrážel se k dalším skokům. Byl jsem překvapenější než ostatní, než John Henry Lewis. A poprvé v životě jsem dosáhl času 4,6. Dokonce jsem si začal říkat, jestli jsem se náhle nestal opravdu velkým běžcem.

»22 Podlaha v hale byla pokrytá žíněnkami pro skok do dálky a latkami pro skok do výšky, velcí koulaři postávají kolem a pokyvují a odhadují území vymezené pro skoky, aby se hned mohli začít rozcvičovat — Ernie Sanderman, který se později stal kouzelníkem mořeplavcem a brázdil svět v luxusních turistických lodích po modrých mořích, byl náš nejlepší skokan do dálky — postavil se na startovní prkno, rozmáchl se pažemi a vypjal krk a vydral se mu z něj výkřik, další hlas spojeného chorálu Annexu, a oběma chodidly dopadl na místo, velké stopy se bezchybně otiskly na značce, skočil tři metry. Já jsem se taky účastnil téhle disciplíny, skákal jsem 2,85 a 88 nebo 90, zabodoval jsem pro náš tým, ale Ernie byl vždycky lepší, obyčejně i soupeřův šampión, a končil jsem třetí — Pustil jsem se do poslední disciplíny, která byla Kazarakisovou specialitou, byl to nenáviděný štafetový běh na 300 yardů, s Fullbackem Melisem s býčí šíjí a Mickey Maguirem s irskými lokýn-kami z Belvederu, co svištěli po dráze jako namydlené blesky, a s borci s Worcesteru v jejich modrých úborech patnáct centimetrů vzadu, byl to těžký a vyrovnaný závod, když jsem vystartoval na dráhu, nic mě nevzrušovalo víc, než tento běh na 300 yardů, bylo to šílené, musel jsi ze sebe dostat všechno, z obou stran Annexu se ozýval řev: "Běž!" a prkna klopených zatáček dutě duněla pod úderý našich chodidel a otrásala se, když jsme však probíhali po vnitřní čáře přes hladkou plochu basketbalového hřiště, vše utichlo, zaznívalo jen tiché sprintování kočičích tlapek, všechny lowellské matky se měly přijít podívat, jak jejich synové předvádějí svým otcům, jak umí běhat — do lesů, za kořisti a přes hromady dřeva, pádit jako střely do toho hysterického idiotského šílenství lidstva —

Vystartoval jsem se strachem, se mnou běžel nějaký běloch z Worcesteru, v první klopené zatáčce jsem mu dovolil dostat se přede mě, jak jsme uháněli se štafetovými kolíky — byla to ode mne galantnost. Pádili jsme kolem hrazení — bojovní dravci s vytřeštěnými očima, bičovali po své trase, zaujatí diváci sledovali zaujaté závodníky, davy novinářů zvedaly ostražitě hlavy od svých psacích strojů a od postranních čar, ozvalo se pár tichých, bezprostředních výkřiků povzbuzujícího obecenstva. "Prásk!" ohlásila pistole, střelný prach vystříkl do vzduchu — vyrazili jsme.

Můj táta stál na svém prkenném sedátku, nakláněl se a napjatě mě sledoval, celé jeho mohutné tělo se tyčilo na chvějících se ztuhlých nohách, na kterých před první světovou válkou hrával basketbal za Ymku

"Dobrý, Jean" — povzbuzoval mě tiše — "Jed' dál!" Měl strach, že když jsem tomu klukovi nechal v první zatáčce náskok, že jsem to vzdal. Ne. V klidu jsem za ním proběhl druhou zatáčkou, a když jsme se dostali k cílové rovince prvních dvou kol, lehce jsem kolem něj prosvítl tichým sprintem, ani mě neslyšel, a už jsem v předklonu probíhal znovu tou první klopenou zatáčkou, mihl se před řadou diváků, všichni ho slyšeli, jak zaklel, už se viděl, jak mě předběhne — ale já už probíhal pyšně cílovou rovinkou a měl další půlku za sebou a nabíral jsem rychlost a lehce našlapoval a prováděl všechny podobné finesy a už jsem byl na rovince k poslední klopené zatáčce, bezhlese jsem ji proletěl, vběhl jsem do zatáčky — mihl se jako duch — celý svět se se mnou v zatáčkách houpal jako poutový sud, už jsem byl hrozně unavený a všechno mě bolelo a srdce mi umíralo z té strašlivé bolesti na plicích, v nohách — Ten kluk z Worcesteru nikoho nepředběhl, jen ten vzdušný prostor mezi námi, ve tváři měl zoufalý, ztracený, zlomený plačtivý výraz, téměř zahanbený a provinilý. Přibíhal jsem s nataženou rukou a předal štafetu Melisovi, měli jsme desetimetrový náskok a on už obíhá druhé kolo, zatímco další kluk z Worcesteru

ještě stojí a čeká, nervózně přešlapuje a čeká na tu svoji horkou bramboru — Maguire s Kazarakisem dokončí závod jako neviditelné střely a je to fraška, ne závod, štafety jsou vždycky smutné.

— Vyhráli jsme závody, soupeř ať se stydí — Stud... ten klíč k nesmrtelnosti v Božím hrobě... ten klíč k odvaze... ten klíč srdce. "Pane, Pane, Mon Doux, Mon Doux" (chlapecká kanadská výslovnost Mon Dieu, Můj Bože) říkám si. "Co se stane!" — vyhrál závody, tleskali, dali mu vavřínový věnec, usmívali se, plácali ho po zádech, věděli o něm, objímali ho — šel do sprch, vyřvával — učesal se — byl mladý, mladistvý, byl tím klíčem —

"Hej, McKeevere!" zšeřelá šatna se teď otřásala řevem. "Hihihi, tys to ale v ty šestistovce zaválel! Hihi chjachjá — to teda nemělo chybu... hej, JeeHeevere, postřeh!"

"Kelly? Povídám, Kelly, přestaň s tím házením, jo!"

"Viděli jste Smacka, jak šel dopředu?"

"Hej, víte, co bylo dneska —"

"Kde?"

"U Keitha —"

"Co?"

"Basket — hráli s Lowellem —"

"Jaký bylo skóre?"

"63 - 64."

"Páni!"

"Měli jste vidět Tsotakose — to je Stevův brácha —"

"Myslíš Samarase?"

"Ne! — nebyl to Odysseus, brácha toho borce v červeném triku!"

"Spaneas?"

"Ne!"

"Ale jo!"

"Je nejlepší — nikdy ještě neměli takového basketbalistu — Nikdo o něm nemluví" — (nějaký klučina s hubenýma rukama, co se mu ztrácely v rukávech kabátu, vážil 45 kilo a byl jednatelem třídy a občas manažerem týmu a bylo mu teprve čtrnáct, v té vzrušené událostmi nabitě sobotní noci nám přinášel zprávy z ostatních částí Lowellu). Můj táta se smál a proplétal se mezi všemi těmi legračními hošíky a dychtivě se po mně rozhlížel. Právě si oblékám košili, hřebec v ruce, dělám s ním na Jimmyho Jeeheevera hitlerovský knírek.

"Skvěle večer!" vyřvává nějaký nadšenec od těch světem nacpaných lowellských dveří. "Jimmy Foxx v životě neoběh tolik met jako dneska vy, kluci!"

"Joe Garrity," ohlašuje kdosi, a už přichází náš trenér ve svém ošumělém kabátě, za skly brýlí se smutně lesknou oči Harryho Trumana, ruce má bezradně zastrčené v kapsách a řekne: "No, hoši, vedli jste si teda skvěle, vedli jste si skvěle... Získali jsme 55 bodů..." Chce nám povědět tisíc věcí, ale čeká, až vypadnou všichni novináři a nadšenci, co se týká jeho atletického týmu a jeho klidných, věcných vztahů ke všem svým svěřencům a všem ve skupině, je Joe veliký tajnůstkář. "Mám z toho vítězství velikou radost, Johnny. Myslím, že si ještě než začne jaro uděláš jméno v Boston Garden." Slabý úsměv, napůl vtip, kluci se smějí —

"Tak jo, díky, trenéře" — Johnny Lisle, kterého měl trenér zvlášť v oblibě, protože byl Ir a blízký jeho srdci. Melis — Cazarakis — Duluo — Sanderman — Hetka — Norbert — Marviles — Malesnik — Morin — Maraski — a sedm Irů, Joyce McDuff Dibbick Lisle Goulding Maguire, musel řešit internacionální nacionální problémy. Můj otec, kterého ani nenapadne hrnout se k trenérovi, aby ho s ním všichni viděli, se schovává v koutě a obdivně se usmívá, ve skutečnosti tajně trenéra Joea obdivuje a představuje si ho na radnici a dochází mu, co je zač — a líbí se mu —

"Jo — vidím ho sedět u jeho starýho pracovního stolu — jako můj strejda Bob, co byl úředník na železnici v Nashu (Nashua) — snaží se dělat svý věci, jak nejlíp umí — Je stejnej jako já — Neznal jsem se náhodou kdysi dávno ve starým Citizen s jeho bráchou? nebo to bylo u Dowda tehda na Memoriál Road — Nevim — A kdo by to byl řek, že Jacky porazí toho Neigre — hahaha — když jsem ho tam viděl, byl jsem si jistej, že je na něj moc rychlej, ale on ho zmáknul! zmáknul ho! Hahaha, precek

malej, pamatuju, jak měl sotva metr anebo ještě míň a plazil se po zemi a strkal mně kostky a nosil hračky — Ti Pousse! Haha — Že ale byl ten Neigre bidlo, a jak vítr — to mě teda zatraceně potěšilo, že ho ten můj kluk porazil — to dokazuje, že je skutečnej atlet — ty Neigres jsou nejrychlejší běžci na světě — v africkéjch džunglích dodnes běhají jako šílený za divokejma prasatama, s oštěpama — to vidíš na olympiádách, ty úžasný černý atleti, ten Jesse, ne Jesse James, Jesse Jones, ten Jesse Owens, jak lítá — má to světověj mezinárodní šmrnc —

Pauline na mě čeká u dveří, hned jak ji táta uvidí, připojí se k ní.

"No, koukněme se — Pauline — nevěděl jsem, kde seš — byl bych si sed k tobě!"

"Proč mi ten mizera Jack neřekl, že jste tady — co!" Měli se rádi, vždycky s ním vtipkovala, a on s ní — Když jsem za nimi vyběhl ze sprch, oči jim zářily. Bylo to společenské, provinciální, veselé, smutné, bylo to vzrušující. Cítili jsme v srdcích láskyplné vibrace, smáli se a hulákali ve směřícím se a hulákajícím davu, co se hrnul ven a chodil dokola; sobotní noc je v celé Americe beznadějná a tragická, od Skalistých hor nahoru, přes San Luis a dál, Killdeer a dolů, Lowell a sem.

"Jacku! Tady seš! Tatínku," šeptá mu do ucha, "řekněte tomu darebákovi, že máme dnes spolu rande, a nechceme, aby nás rušil."

"Tak jo, drahoušku," řekne můj otec a přičinlivě bařá ze svého doutníku, "zkusíme mu to domluvit na příští tejden s Kleopatrou a vynahradíme mu to." Žertoval s vážnou tváří.

"Tak dobře, Marcu Antonie. Nebo nejste náhodou Mark Antonio a nepřiplul jste sem ukrást mi z mého hradu toho britského barona?"

"Ne! — dnes večer ho zastřelíme v dostavníku — Neměj žádné obavy, drahoušku! Pojďme k Paigeovi na střik se zmrzlinou."

A vyběhneme do jasné chladné noci, hvězdy nad zasněženými červenými zdmi jsou jasné a čiré, visí z nich lesklé čepele — veliké sukovité stromy s pařáty hluboko pod chodníky se tyčí tak vysoko k nebi, že jsou jako ztracené stříbro Výšin, lidé kráčí pod pouličními lampami kolem masivních trupů něčeho živého a nevěnují jim ani myšlenku — Připojíme se k toku chodníků proudícímu do centra — do Lobster Cot — Merrimack Street — Strandu — uvnitř města to skoro výtržnický vře, sobotní noc, v časech před sotva patnácti lety, kdy ještě neměl každý auto a lidi chodili pěšky na nákupy a od autobusů do kina a kdy ještě nebylo všechno zavřené v podivných plechových konzervách, odkud dnes vykukují úzkostlivé oči na opuštěné americké ulice — Pauline, táta a já bychom se nemohli tak radostně smát a nadšeně poskakovat jako tu noc, kdybychom byli pochmurně pohřbeni v nějakém aut'áku a mačkali se všichni tři na předním sedadle a rozčilovali se nad provozem a sledovali oknem ten televizor Času — zatím jsme plavně přeskakovali přes sněhové závěje na suché odházené chodníky v centru vedoucí k neustále otvíraným dveřím divokých půlnočních hospůdek.

"Tak pojď, Jacku, co se loudáš. Užijem si dnes večer trochu legrace!" Pauline vykřikovala na ulici, pošťuchovala mě, dobírala si mě.

"Tak jo."

Zašeptala mi do ucha: "Hej, moc se mi dneska líbily tvoje nohy! To jsem nevěděla, že máš takový nohy! Hele, co říkáš, až budeš mít svůj staromládeneckej byt, co kdybich tě přišla navštívit!"

"Co říkáte," napadne mého otce, "nedáme si svačinku v čin Lee? — nějaký švejcu nebo něco podobnýho?"

"Ne, dáme si jenom střik se zmrzlinou!"

"Kde? V B.C. nebo u Paige?"

"To je fuk — pozor, nechci ztloustnout, pane Duluozi."

"Ale to ti neublíží — já jsem tlustej třicet let a ještě jsem tady — Na to se neumírá."

"Koukněte, paní Madisonová a její syn — Znáš je, Jacku, bydlej vedle nás. Ten malej kluk, co po nás vždycky pokukuje?"

"Co maj na dvoře toho psa a šedivěj plot?"

"Tak se mi zdá" — můj tat'ka — "že z vás dvou by byl pěkněj páreček — Cože to spolu nezkusíte" — směje se pod vousy — skrytě vážný.

Pauline "Ale my jsme spolu chodili, pane Duluozi." Najednou se jí zamžije oči.

"Tak proč to nepokračuje? Jenom proto, že má Ti Pouse přej nějakou slečinku na opačným konci země?"

— nevšímej si ho, pos-louchej tady starýho pána, psst," — zašeptají něco do ucha a vybuchnou smíchy, a je to nějaký vtip na mě, ale já se jenom celý chvěju radostí, že jsem s nimi a že mě mají rádi a souhlasím se svým tátou.

Ale najednou si vzpomenu na Maggie. Je v Rexu, co by kamenem dohodil přes neony na Kearney Square a všechny ty temné noční hlavy, tam je, tančí, s Bloodworthem, v té nevýslovně smutné hudební růžové záři slunečních západů a měsíčních serenád, musím tam jít a schovat se za závěs a vidět ty tanečnický, hledat její postavu, musím se jít podívat —

Ale nemůžu opustit tátu a Pauline, musel bych si vymyslet nějaký důvod, najít záminku. Jdeme do baru, jsou tu lidé z přeborů, taky z kin na Keith Strandu nebo Merrimack Square, lidé, co se zúčastnili společensky významných událostí, o kterých se bude zítra mluvit, vedle náměstí mají zaparkovaná svá drahá auta, někteří dokonce přímo na něm (ještě se nepíše rok 1942) — Můj táta je ošuntělý, má ošklivé zuby, je temný a skromný ve svém velkém kabátě, rozhlédne se a spatří několik lidí, na které si pamatuje, ošklíbne se nebo zasměje, podle toho, jaké má pocity — Já a Paulině způsobně jíme své zmrzlinové poháry — museli jsme se neuvěřitelně překonat a potlačit chuť pustit se do nich polévkovými lžicemi — Obyčejná scéna z rodného města o sobotní noci — v Kinstonu se Jižani smutně projíždějí nahoru a dolů po Queen Street nebo se procházejí a nahlízejí do ponurých železářství a obchodů se zemědělskými potřebami, v černošské čtvrti postává tlachající dav před kurníky a stanovišti taxíků — ve Watsonville v Kalifornii se procházejí zachmuření šilení zemědělští a traťoví dělníci, Mexikánci, občas se objímají kolem ramen, otec se synem nebo přítelem s přítelem, ve smutné kalifornské noci plné bílé syrové mlhy, filipínské herny, kolem břehů se město zelená — V Dickinsonu v Severní Dakotě v zimní sobotní noci kvůli blizzard, autobusy jsou zaparkované ve vozovkách na kraji města, v nočních jídelnách velkých restaurací na talířích fantastické horké jídlo a kulečnickové stoly a stěny ozdobené obrazy starých zapomenutých rančerů a desperátů — V arktické pustině víří sněžný prach nad šedo zelenými brázdami — za městem se osaměle naklání plot, sníh je měsíční fúrie — v Lowellu ve zmrzlinovém baru sedí dívka, otec a chlapec — všude kolem místní křupani kolem místních křupanů —

"Tak jo, dětičky," říká můj otec, "tak jak, chceš jít teď domů s Pauline nebo půjdeš domů nebo co?"

"Půjdu s ní —" mám své velké plány s Maggie — mrknu, falešně, na svého otce. Pobaví ho to.

"Tak nashle zejtra. Hele, támhle stejně jde Gene Plouffe — svezu se s ním domů autobusem."

Potom, později, se zbavím pod nějakou záminkou i Pauline, uvědomuju si, kolik je hodin, ve svém přetékajícím srdci nevidím a neslyším, co vidět a slyšet mám — jsem ztracený, narážím do davů na náměstí. Probijeme se k autobusu, doprovodím ji "domů", k autobusu před Brockelman's — A potom, jako ve snu, uháním do Rexu.

Je půlnoc. Hraje se k poslednímu tanci. Světla pohasla. Pokladna je prázdná. Vběhnu dovnitř, rozhlížím se. Uvidím Bessy Jonesovou, slyším truchlivé saxofony, nohy šoupají po parketu. Poslední, pozdní hosté sedí ve smutných kabátech na balkóně.

"Hej, Bess!"

"Co?"

"Kde je Maggie?"

"Odešla v jedenáct — Bloodworth tady ještě je — Naštvala se a šla domů — sama —"

"Cože — ona tady není?" křičím a slyším ve svém hlase úzkost.

"Ne — odešla."

"Ach" — nemůžu s ní tančit, nemůžu překonat tu snovou horu dnešní noci, musím jít spát a nechat si bolest do dalšího dne. "Maggie, Maggie," říkám si — A nejasně mi svítne, že se naštvála na Bloodwortha —

A když Bessy Jonesová huláká "Jacku, ona tě totiž miluje," vím to. Něco jiného je v nepořádku, a smutného a hnusného — "Kde je má Maggie?" Křičí to ve mně. "Půjdu za ní. Ale ona mě určitě ne-pustí dál. Tři míle. To by jí bylo jedno. Zima. Co mám dělat? Noc."

Hudba je tak nádherná a smutná a já jí naslouchám se svěšenou hlavou a stojím tam a přemýšlím, ztracený ve své tragédii sobotní noci — Všude kolem mne létají s puntíky světélk bludmodří andělé lásky, hudba je rozněžnělá a touží po mladých něžnostech, po rtech dospívající dívky, ztracených neskutečných sborech dívek věčnosti, co pomalu tančí v naší mysli za zvuku šilených zborcených

tamburín lásky a naděje — vím, že chci tu svoji Neskutečnou Přeludnou Mag-gie vzít navěky do náručí. Je po lásce. Vyjdu ven, do vřavy světa nehostinných chodníků, netečných dveří, nepřátelského větru, vrčících autobusů, nevlídných očí, indiferentních světel, přízračných hoří Života lowellských ulic. Vracím se zpátky domů — nemůžu brečet, ani se ptát.

Maggie na opačném konci města zatím pláče v posteli, všechno je tak nevýslovně smutné v tom hrobě věcí.

Uléhám s hrůzou na křídlech. Polštář mi skýtá smutnou útěchu. Jak říká moje matka: "On essaye a s'y prendre, pi sa travaille pas" (Snažíme se, ale je to na hovno).

»23 Ráno je čas, kdy ochablé spící obličeje dětí Božích musí být narovnány, protřeny a probuzeny...

Celou neděli truchlím ve svém pokoji, v obýváku s novinami, přijde mě navštívit Lousy a ze soucitu ke mně také smutně protahuje obličej ("V tom našem starém městě není o čem mluvit, leda jak se říká, 'Chcíp pes'," to vážně řekl), ale to bylo jen na okraj všech těch vzrušených zpráv o tom, co se mezitím přihodilo — "Zaggu — hádej, co se stalo? — tuhle večer se Myšák se Scottym děsně vytočili a servali se u Vinnyho, skoro převrhli kamna, Scotty ho skoro zabil — v sobotu odpoledne jsme hráli basket s North Common Panthers, tos asi odpočíval? — Jsem jim to nandal, ty vole — Sedm košů, dva fauly — šestnáct bodů — Pálil jsem to z boku levačkou, ty jo! Viděl ses včera na atletickéjch závodech s M.C.? Já byl s mámou a tátou u strejdy — Ty vole, byla tam jedna holka — Povídám, ukousnu ti ucho — Jen udělala jík! — Chichichi — Barney McGillicuddy O'Toole to v sobotu parádně rozpálil, udělal sám jedenáct bodů, jeden dlouhej hod ze středu, ale nikdy to nebude ono, dokud s náma nebudeš hrát ty, Zaggu —"

"Ted' už budu — vyseru se na ženský" —

"Belgičánek Yanny udělal jen dva body!"

"Kdo?"

"G.J. Takhle mu ted' říkám. Mně říkej 'Same'. To je my nový jméno. Taky mi říkaj Dobrák z Belgie.

Byla na těch závodech M.C.?"

"Pauline, jo."

"Sleduju ty předměty jejího zájmu. Jean," užije mého francouz-ského jména, "stačí jí jednou mrknout a samotnej Joe Louis je na lopatkách."

"Já vím," — řeknu smutně.

"Sakra! Proč jsme jen lezli na Novej rok do toho zatracenýho Rexu! Od ty doby se všechno změnilo! Dokonce i já!"

"Tak to tak neprožívej, vole, Sale Slavosi Lene!"

"Doprdele, všechno mě tak sere!" vyskočí zběsile z postele a oči se mu směšně vztekle zúží jako šílenému kocourovi. "Co? Sere? Hej, Zaggu!"

"Zab je, Sále, nenech se jima uvláčet!"

"Zakopu je míli hluboko!" Lousy se rozmachuje. "Jsem Král koz!"

Zbytek party se mi nahnul do pokoje, matka je pustila předními dveřmi; byla šedivá neděle, v rádiu vyhrávaly symfonie, na zemi noviny, táta pochrupával ve svém křesle, v troubě hovězí pečínka.

"Ať žije Belgie!" zvolal Vinny a objímal Lousyho. "Scote, ukaž Zaggovi tu smlouvu. Vypracoval smlouvu, ve který se zavazuju mu pomoci koupit příští léto ten aut'ák."

"Opovaž se nepodepsat — Podpis, Neznámý, tak to tam stojí, Zaggu," přidal se Gus, který byl ten den taky smutný, bledý, tichý, zadumaný.

Lousy před ním šermoval pěstmi. "Boj? Boj?"

"Smlouva, jo?" chechtal se Scotty a v puse se mu chytrácky leskl jeho zlatý zub. "Proberem to při nějaký koráličce."

Lousy pořád ještě tančil a boxoval do vzduchu jako rozzuřený pomatený kocour.

G.J. vzhlédl. "Přinesls ten papír, Vinny?"

"Ne — přepadla mě bouře, zahodil jsem ho." Venku sněžilo.

"Bacha!"

G.J. najednou vyskočil se svým nožem a přitiskl ho Vinnymu k zadům. "Ten parchant! Koupí si prdítko a všechny nás pozabíjí!" ječel Vinny.

"Přesně jako Billy Artaud — víš, co řek tuhle večer: „Sorry, Myšáku, nemůžu ti pomoci vyčistit Silver Moon saloon od ty party Depernacovejch gangsterů, protože mám poraněný levý obratel" — Frajer jeden!"

"Tohle jaro budete všichni čumět, hoši, poněvač vás hodlám vzít po hlavě a nadhazovat tak vysoko a tvrdě jako nikdy — v březnu to všechno vypukne!"

Scotty: — (přemýšlí nahlas) "Venku bude vítr jako blázen a to první odpoledne bude těžký ty míče posuzovat, možná bude svítit slunce a jedinej problém bude ten vítr —"

"Jasně!"

"Zaggu" — řekne Gus slavnostně — "když to poprvý napálím, budeš se chvět a klepat na domácí metě a já po tobě mrsknu znova! — Pitou Plouffe a celá parta na tebe bude koukat, jak se o slunce západu plážíš domů s naraženým bokem — úplně tě oslepěj ty my rychlý točáky —" Gusovo nadhazování bylo ale ve skutečnosti zdrojem šprýmů celé party, jednou se naprosto neovládl a přehodil backstop a už jsme ten míč nikdy nenašli, zřejmě se skutálel dolů k řece —

Pokračovali jsme dál v těchhle hovorech a rozváděli je; k večeru odešli. Šeď pokryla Lowell, vtípky skončily, legrácky ustaly — na němých sněhových závějích ve městě leželo cosi deprimujícího; v tom dlouhém se světle pochmurného pokročilého dne jsi viděl malé děti, jak se vrací domů z nedělních filmových představení, klopýtají z dvojprogramu v Royalu a Crownu — jedinkrát mrkly pouliční lampy a přišla noc — jako ve snu jsem v klubu sledoval kuželkáře — kráčel jsem po smutných vyčerpaných ulicích lidského času.

V pondělí ráno jsme se s pochmurnými obličejí pochmurně sešli a jako obyčejně se zase táhli procesím do školy — V uších mi temně zněla ta píseň Škoda, přeškoda, maškaráda skončila, se zlomeným srdcem jsem přecházel větrný most — Všechna radost byla pryč a já jen čekal, co mi přinesou příští dny —

Ale v hodině španělštiny, no ne! — lístek od Maggie.

Pomalu a zamyšleně jsem třesoucima se rukama roztrhl obálku.

Milý Jacku,

píšu v sobotu v noci po tancovačce. Cítím se strašně a řeknu ti proč. Přišla ke mně Bessy, Bloodworth ji seznámil s Ednou. A víš, jak mám ráda Ednu s tím jejím pletichařením. Říkala, že s tebou byla na těch atletických závodech Pauline. Okamžitě jsem ztratila nervy. Edna a Pauline jsou kamarádky a nic je nezastaví, aby tě ode mne odlákaly. Tak strašně jsem žárlila, že ani nevím, co jsem říkala nebo dělala, jenom si pamatuju, že jsem odtamtud chtěla vypadnout, ale holky se mnou nechtěly jít domů. Jestli se musíš s Pauline bavit, prosím tě, ať při tom nejsou žádné moje kamarádky, protože se mi to hned donese. Asi se nedokážu té svojí žárlivosti zbavit, asi to mám vrozený. A samozřejmě s tím souvisí další věci. Když žárlím, tak dělám věci, které ti ubližují, a to je to poslední, co bych chtěla. Asi nedokážu pochopit, že si můžeš chodit s kolika holkama chceš a mně po tom nic není. Teď mi dochází, jak jsem byla sobecká. Jacku, prosím tě, odpusť mi. Asi je to všechno proto, že tě tak miluju. Budu se snažit si uvědomovat, že máš právo si dělat, co se ti zlíbí. Samozřejmě budu žárlit, ale musím to už konečně překonat. Třeba jednou i u mě najdeš kvality, které nejvíc obdivuješ na nějaké holce, co je ke všemu ještě sobecká. Vím, že máš plné právo mi vůbec neodpovědět, ale vím, že jsem si tolikrát o tobě něco myslela a nebyla to pravda. Jenom jsem ti musela napsat, že mě hrozně mrzí, co se tenkrát večer stalo. Líbá tě tvoje

MAGGIE

Prosím tě, odpusť mi

Napiš brzy — tohle roztrhej.

Byl jsem tam ten večer v osm, hned po večeri jsem skočil do prvního autobusu, nevlídný vzduch se

oteplil, cosi se zlomilo a rychle se šířilo nad vlhkou zimní lowellskou půdou, na Concordu praskaly ledy, větry foukaly a přinášely zelenavou naději nad rozradostněnými stromy — vypadalo to, jako by se země znovu rodila — u dveří mi Maggie vběhla do náručí, schovaní ve tmě jsme se k sobě tiše a pevně tiskli, líbali, čekali, naslouchali — "Jacky, chudáčku, budeš se mnou mít pořád jenom samý trápení, jsem takovej strašnej blázen."

"Ne, nebudu."

"Naštvala jsem se tenkrát večer na Bloodwortha. Viděl ses s ním? Dneska? Ve škole? Můžeš mu říct, že mě to mrzí?"

"Jasně—jasně —"

Měla tvář schovanou v mém svetr "Stejně se cítím strašně — Umřel mi strejda, viděla jsem ho v rakvi. Ach, je to tak... lidi mi říkají, že se nudím, že bych se neměla flákat doma a přemýšlet o klukách — o tobě — tobě," vyčítavě mě políbí — "Ani se mi nechce chodit ven — jako by celý svět byl ienom rakve, smrt — Jak bych mohla pracovat, mně se ani nechce žít. Ach bože — byla jsem tak vyděšená —"

"Cože?"

"Můj strýc — Pochovali ho v pátek ráno, házeli na něj kamínky a kytky — a taky jsem měla divný pocity kvůli tobě — ale o to nešlo — nemůžu ti to říct — vysvětlit —"

"To nevadí."

Seděla mi na klíně celé hodiny, hleděla do prázdna, tiše, v tmavém obýváku — všemu jsem rozuměl, ovládal jsem se, vyčkával.

»24 A v tu sobotu večer, když jsme se měli jako obvykle sejít v Rexu, hráli Škoda, přeškoda, maškaráda skončila, přišla ze zimy s Bessy — nevýslovně krásná, jako nikdy předtím, v černých vlasech kapky rosy podobné hvězdičkám v jejích očích, a z jejího hlasu cinkaly zvonečky veselí jeden za druhým — Už měla zase dobrou náladu, zase a provždy krásná a nepřekonatelná — jako tmavá růže.

Její kabát voněl v mém náruči zimou a radostí. Všude házela své koketní pohledy — rychlé pohledy, co mě přiměly se smát, komen-tovat nebo kritizovat, narovnat si kravatu. Náhle mě objala kolem krku a zvedla ke mně oči, pohled do její tváře mě sevřel jako vzlyk, prosila mě o lásku, chtěla mě mít a nenasytně vlastnit, šeptala mi do ucha — Držel jsem její studené chvějící se nervózní ruce ve svých, náhlý stisk a strach, všude kolem ní smutky jako veliká křídla — "Ubohá Maggie!" pomyslel jsem si — hledal jsem vhodná slova — ale žádná nejsou — kdybys je vyslovil — vypadla by ti z úst jako podivný shnilý strom — jako kresba černých žil v půdě hrobu jejího strýce a hrobů všech strýců — nevyslovitelná — neuchopitelná — roztržštěná.

Stáli jsme vedle sebe, zírali na parket, oba němí a zmatení. Sotva vyspělá hrud' rozervaná dospělou láskou.

»25 Maggie u řeky — "Jacku, chudáčku," občas se zasměje a hladí mě po krku, hledí mi do očí, hluboce opravdově a bezelstně — tichý hlas přerušovaný dráždivým smíchem — v těch rudých vrátcích úst má zuby jako perličky, v těch nádherných rudých vrátcích letní úrody, rány dubna — "Chudáčku Jacku" — z důlků se teď úsměv vytratil, jen v očích září plamínek úsměvu — "Myslím, že nevíš, co děláš."

"Nepřekvapilo by mě —"

"Kdybys věděl, co děláš, nebyl bys tady."

"To jsem neřekl."

"Ne — to jsi ne-ře-kl —" vpíjí se do mě očima, opíjí mě, přejíždí mi po tváři studenou dlaní, to nečekané neskutečně něžné pohla-zení, kterému by rozuměly májové větry a na které nesměle čekají větry dubna, to konejšivé "úú", její rty tiše vyfoukly nějaké slůvko, "úú" nebo "Jack — úú" —

Díval jsem se jí upřeně do očí — chtěl jsem, aby nahlédla do oken mých tajemství. Přijala to — nepřijala to — nebyla rozhodnutá — byla mladá — byla opatrná — byla náladová — chtěla se dotknout čehosi ve mně, ale prozatím to neudělala — a možná jí stačilo vědět — "Jack je trouba."

"Nikdy s ním nic nebudu mít — Nikdy nebude dřič, jako naši chlapi, jako táta, Roy — je jinej než my — Je divnej. Hele, Bessy, nemyslíš, že je Jack nějak divnej?"

Bessy: "Co-ó?? — Jak bych to já mohla vědět!"

"No —" mumlá si pro sebe Maggie — "no nevím, vlastně," přerovnáva čajové hrníčky, "fakticky nevím." V rádiu vyhrávají. Všude se válí polštáře. Kdybych tak mohl chodit za školu do tohoto obýváku. Slunce prosvítá závěsy — je ráno.

"Tak jste se s Jackem usmířili, jo?"

"Jo." Má hluboký hrdelní hlas, jako majitelka salónu, co je starší než ostatní, jako ty úžasné stařeny, co sedávají v San Francisku celé dny v ponurých dřevěných domech se svými papoušky a stařými kámoškami a vykládají o časech, kdy vlastnily všechny ty nevěstince na Havaji, nebo si stěžují na svoje první manžely.

"Jo. Myslím, že mě moc nebere."

"Proč?"

"Nevím. Říkala jsem ti, že je nějak divnej."

"Ale, ty seš cvok."

"Asi jo."

Když jsem se smál a vrhal po ní zamilované pohledy a radostně se šklebil ze společného štěstí, jen pojala podezření, proč to dělám — a to se prohlubovalo — celý večer — až do nočních bezedných smutků — všech mých nočních návratů z jejího domu — všech našich nedorozumění — všech jejích představ, snů — fíí — všechno bylo pryč.

»26 Blížil se večírek na oslavu mých narozenin, ale neměl jsem o tom vědět — všechno naplánovala moje sestra, mělo to být v jednom malém domku na pawtucketvilleském kopci u kostela u její kamarádky. Všechno mělo být přede mnou utajeno. Koupily se dárky — malé rádio Emersonette, co bylo v té době tak úžasné, později se z něho stal malý radiopřijímač u tupých postelí v laciných hotelech, kde můj otec přebýval v dobách svých cest za prací — Baseballová rukavice, která měla být znamením a sym-bolem nadcházející baseballové sezóny a toho, že všichni budeme hrát, zřejmě mi ji k narozeninám koupil Bloodworth — kravaty — Moje setra pozvala všechny: — Maggie, Bloodwortha, Lousyho, Čiperu, několik svých přátel, rodiče, děvčata ze sousedství, která si s sebou kluci přivedou — neměl jsem o tom vědět, ale věděl jsem.

Řekl mi o tom Bloodworth.

Naše přátelství se jednou večer neskutečně a senzačně prohloubilo, bylo to před obchodňákem Giant, naproti textilce a kanálu, před Boys' Clubem, kde jsme si povídali po tréninku, kam se na moje běhání občas chodil dívat, procházeli jsme se sem a tam a povídali si, až jsme došli na místo rozloučení "Já půjdu domů tudy a ty tudy" — na večeri — Byla už tma, studená zima, pouliční lampy zářily jako démanty, foukal nepřijemný, ostrý vítr — Stáli jsme tam a jen si povídali — O Maggie, baseballu, o všem — Abychom se zahřáli, začali jsme si imaginárně házet, metr a půl od sebe, předváděli jsme si techniku házení a chytání, líný windup, hod — "Velký ligový hráči vždycky házej pomalý padáčky," řekl Charley, "běž se podívat do Fenway Parku, uvidíš, jak si ti borci před zápasem nacvičují nadhozy, jen tak, nikdo neodpaluje, vypadá to, jako by se vůbec nesnažili, ale míč doplachťí parádně daleko, za ty roky to mají vyzkoušený — Důležitá věc, nevysunovat paži —"

"Charley, z tebe bude skvělej ligovej hráč."

"To bude — doufám — rád bych, o tom žádá — ale Taffy, ten to někam dotáhne — Taffy bude —"

Taffy s Bloodworthem si spolu něco prožili, v Lowell Highlands společně kuli plány a dělali si naděje, ambiciózní osobnosti, četli si noviny jeden druhému přes rameno, pospíchali na zápasy, poslouchali přenosy v rádiu, viděli jeden druhému až pod kůži a věděli, co se skrývá pod tou tvrdou slupkou póz toho druhého, stejné jako znali sami sebe a jizvy svých vlastních ran — Za studených větrných nocí se procházeli ve svých bundách jako nějácí Skotové v Edinburgu Nového světa — Oba pracovali na železnici v Billerice stejně jako jejich tátové —

"Taff to zmákne — ve velkejch ligách — o něj strach nemám, Bille — Takhle to dělám já, postavím se

čelem k pálkaři a hážu —"

"A takhle to dělá můj bláznivěj kámoš G.J. Rigopoulos — nad-hazuje, je to ten největší šílenec na světě," zařval jsem na něho ve větru a předvedl mu to, ten přehnaný způsob nadhazování Boba Feller, zakloní se, až skoro spadne na zem a hodí, zvedá svoji dlouhou nohu.

Nadhazujeme v té neviditelné hře na Moody Street, tenhle týden budu mít narozeniny, teď jsme napodobovali známé pálkaře, srazila mě do dřepu imaginární chytačova rukavice, hráli jsme jako na celé směny, jako doopravdy se rozmachovali pálkami. "2 špatný, žádněj dobrej, zbývají ještě dvě, devátá to rozhodne, nastupuje znaveněj Charley Bloodworth, odpaluje — senzační drsňák Jack Duluož na domácí metě — přichází nadhoz — Asi bys měl vědět, že pro tebe připravujou večírek — tvoje ségra —"

"Pro koho? Pro mě?"

"Jasně, kámo. Možná tě to překvápko nebo šok nebo co to bude položí. Nevím — já osobně překvapení nemám rád — takže až přij-de dvanáctej březem, nevzrušuj se a uvidíš — Tvoje ségra si už celý tejdny povídá po telefonu s M.C. číslo Jedna. Dostaneš spoustu krásnejch darů — včetně jednoho, kterej ti neprozradím —"

Moje matka a otec byli do příprav na ten veliký večírek také vtaženi, byly objednané dorty, měl tam být někdo od novin, chystaly se hry. Netěšil jsem se, protože to mělo být všechno tak úžasné. Bylo mi víceméně jasné, že budu muset předstírat překvapení, jako kdybych nic nevěděl, až začnou všichni volat "Všechno nejlepší k narozeninám!" Kousal jsem se do rtů... pyšně.

»27 Přišel ten velký večer. Všichni už byli na večír-ku a čekali na můj příchod. Seděl jsem sám v kuchyni a čekal, až přijde Čipera — "máš přijít k nám, můj brácha Jimmy po tobě něco chce!" Jimmy Bissonette, pán domu, kde se už schylovalo k tomu mejdanu — kamarádi mé sestry — Venku se rozpoutala sněhová bouře, obrovská, prorocká, do půlnoci ochromí Lowell a zapíše se do dějin svým půl metrem sněhu. Jak je to smutné a podivné, rodiče jsou kdesi schovaní, na hlavách karnevalové klobouky, a náš byt je prázdný — Mám zhasnuto, čekám u okna mezi stíny, temnými opuštěnými kabáty — Jsem už navlečený a připravený na cestu ve svém středoškolském fotbalovém svetru, je na něm našito "38", což značí rok 1938, a velké, šedou nití vyšité "L" jako "Lowell" s malým červeně vyšitým fotbalovým míčem — pod ním tričko, bez límečku — chci, aby mě takhle vyfotili novináři z místních novin, které pozvali, jak předpokládám — Všichni ostatní budou mít na sobě saka, vesty, kravaty — budu vypadat jako směšné dítě, jehož smutný sen o pomíječnosti nedokáže prolomit ani láska. Hledím z okna, jak se sbírá ta strašlivá bouře.

A nadšený veselý velký dobrák Čipera se tou vánicí plahočí a kuje své plány — Vidím ho pod tečkovaným kuzelem gershomské obloukové lampy, jak shrbený zatáčí za roh, boty zanechávají ve sněhu malé směšné stopy, do kterých našlapuje jeho dobrosrdečný a radostný stín — když to vidím, jeho, ten sníh, tu noc, hluboko v hrudi mě píchne sladká transcendentní bolest — někde daleko za tou bouřlivou hlubokou tmou se schovává třicet lidí, kteří budou provolávat Všechno nejlepší k narozeninám, bude tam i Maggie — Čipera si to valí v tom zvláštním přítí, potměšile se usmívá ve vánici, úsměvem probleskují zuby, tváře červené radostí, stíny na jeho zarudlém kostnatém nose — jako starý pasák dobytka, tvrdý odpalovač vražedných brejků zarudlých fotbalových polí — kotníky svých ocelových pěstí má nacpané v módních slavnostních rukavicích — "Buch buch buch!" řekne — jednou se rozmáchne a vyrve laťku z plotu — řekne "Krach" a udělá lup a už je laťka venku — tolikrát mě pod půlnočními lampami naváděl, abych to zkusil, šup! — hřebíky v laťkách drží pevně, pálí mě kotníky, zkusím to ještě dvakrát: "Pořádně! tvrdě! do toho, kámo!" — ve starém zmrzlém dřevě to zapraská, laťka odletí — zběsile vytrháváme plotu jeden zub za druhým, krach, Stařík Plouffe, podivný starý lenoch, co bydlí naproti našeho oblíbeného parkového plotu, jenom otevře uprostřed lowellské Noci okna a napomíná hochy "allez-vous-en mes maudits vandales!" na hlavě má noční čepičku a zarudlé revmatické oči, žije sám ve svém ponurém domě mezi bezútěšným pohřebním sametem a plivátky, jsou dvě ráno, když ho vzbudí praskání látek — Čipera při té vzpomínce potměšile zamrká — "Jupíí!" volal tu noc, kdy fran-couzský Kanad'an vyhrál volby v Lowellu a stal se starostou, Ó to zlaté jméno, Arsenault, Čipera ve svém politickém vzrušení vyskočil od partičky pinochle, co jsme hrávali v patnácti, když rodiče byli kdesi v

hluboké lowellské noci, a prorazil pěstí zed' v kuchyni, ta strašlivá rána by zabila samotného Jacka Dempseye, ani by k tomu nepotřeboval rukavici — na druhé straně zela ve zdi díra nad maha-gonovým stolkem pod rádiem — když se vrátila domů moje matka, byla vyděšená a přesvědčená, že je maniak nebo ještě něco horšího — "To že prorazil pěstí? Snad botou, ne!" Hluboko ve zdi byly stopy po kotnících. "Jak to udělal? Pořád ti říkám, že ti Bissonettovi jsou všichni šilenci — v jejich rodině jsou sami příšerní chlapi — ten jeho otec —" Čipera byl teď v klidu — zastaví se dole u plotu, potom ho vidím, jak vystrašeně a zuřivě pohlédne padajícím sněhem vzhůru ke čtvrtému patru — "Cože? Tma? Že by tam Jacky nebyl? No počkej, já tě přerazím! Grrr" — Vyrazí přes ulici a ztratí se mi z dohledu u dveří domu, slyším ho, jak tiše soptí a dusá po chodbách, Čipera ke mně připlouvá jako v nějakém ponurém ohromném snu, vím, že je nekonečný, jako já, on, Maggie, život, žena, svět —

"Hoj ty starej mariňáku!" — pozdravíme se u dveří.

"Tak pojď, můj brácha Jimmy ti něco chce —"

"Co?"

"No," — pokouší se vypadat lhostejně, tragicky klopí oči — "nic důležitýho, jen tak. Tak pojď!"

Vyprskne smíchy "Hií!" zmáčkne mi koleno, sedíme proti sobě, železná mučidla mi drtí koleno, ceníme na sebe zuby, zase jsme ti drsní mariňáci, co vytrhávají laťky z mostu — chce se mi říct "Ty vole, vždyť já o tom večírku vím", ale nechci zklamat jeho veliké důvěřivé srdce — Hledíme na sebe, dva staří kámoši.

"Tak dělej, chlape. Čepici! Kabát. Jdem!"

Jdeme sehnutí v bouři po Moody — Náhle prorazí trhlinou v mracích bledý kulatý měsíc — "Koukej, měsíc!" volám

— "Čipero, ještě pořád věříš na toho chlápka na měsíci, co má košík větviček?"

"Ty přízračný stíny, to nejsou oči! Ne košík větviček, otep! — Je to dřevo - du bois — Nevěříš svým očím? Je to tvůj měsíc, Ti Janny, všichni věřící lidi to vědí!"

"Pourquoi un homme dans la lune? Weyondonc!" (Proč muž na měsíci! Ale běž!)

"No no," hrozivě se zarazí, položí dlaň na koleno, "tak nemluv — je to pravda weyondonc. Bojíš se? Seš cvok? Tu crais pas? Nevěříš? Když máš narozeniny? Copak nevěříš?" Čipera stával každou neděli rovně jako sloup v přední lavici kostela svaté Johanky z Arku a pohoršené se otáčel, když se někdo opovážil dělat hluk a rušil kněze u oltáře — Čipera nechtěl v tomto světě žádné přetvářky.

"To není žádná pravda!" — popíral jsem jako pubertácký přes-vědčený ateista.

"Non non non! Ten muž na měsíci potřebuje tu otep dřeva!" povídá našťavaně — jeho mohutný hrudník se celý chvěje — "Ale, ty kluku jeden!" — je prostý, čistá krev rolníků ze Severu nepřipouští alternativy, z hrdla se mu linou vybroušené guturály výmluvnosti — "Já věřím v Le Bon Dieu, Jacky." —

dlaňobrácenou vzhůru — "Žehná mi, stvořil mě, spasil mě —" Bere mě přátelsky pod paží — "Hej!"

najednou vykřikne, vzpomene si na jednoho buzíka z Greshom Avenue, který chodíval v podvečer podvečerními červeně červenavými ulicemi mezi kluky a kroutil pozadím a líbezně pomrkal na díru v obloze, Čipera řekne: "Já jsem taky takovej sla-d'oušek, jako ten hošan, co kolem nás kroužil — já jsem taky teplouš!" a začne vřtět svým pevným zadkem a pod kabátem se mu vyboulí jako dělo a píchá do studené noci prstíkem — Nechá toho, zase mi položí ruku kolem ramen a vede mě důvěřivě ulicí na ten večírek — řekne, tak nahlas, že je to slyšet o dva bloky dál: "Jsme přece dobrý kámoši, no ne?" — zatřese mnou, chce, abych pochopil Nebeskou lásku, abych otevřel svoje hloupé a nevědomé oči — má radostné červené tváře, směje se a vesele cení zuby a miluje celý svět — "Víš, kámo?"

»28 Vyjdeme po schodech do malého bungalovu, uvnitř se svítí jenom v kuchyni, vejdemo, jeho starší bratr Jimmy stojí uprostřed na linoleu a směje se na nás — Je tam kuchyň, obývací, jídelna a jedna ložnice navíc, kterou mladý bezdětný pár vyhradil pro oslavu — Podivné ticho —

"Sundej si kabát a galoše, Jacku," velí mi oba. Udělám to.

Z místnosti se ozvou výkřiky "Všechno nejlepší k narozeninám!!!" Vyřítí se můj otec, z jiného pokoje se k němu připojí matka, Bloodworth a Maggie z dalšího, moje sestra Nin stojí vzadu, Jimmyho žena Jeannette, Lousy, Taffy Truman, Ed Eno, ostatní — v mé věčnosti plavou obličej — dům vře. "Jupíí!" křičí přátelsky Jimmy, nalévá čtvrtku whisky, strká mi ji — Dám si za obecného veselí pořádného

pálivého loka — Objeví se veliký dort se svíčkami — Ty obřadnosti — sfouknu je — Na zdraví!
Stojíme v kuchyni, vyřváváme, pojídáme dort —

"Dejte oslavenci pořádné kousek! Ať se na to trochu posilní!" — smích, zezadu nadšeně vriskají děvčata, nemám ani čas se v tom roz dováděném davu pozdravit s mámou ani tátou ani Maggie, je tu tak našlapáno — Vidím Čiperu, jak se snaží být společenský, jako ve filmech, drží dort ve svých velkých tlapách a usmívá se na Marthu Albergovou, svoji dívku, a mohutné Pchůů! smíchu roztřeše jeho velké obručovité břicho a vybuchne hrdlem a poprská celý dort — nikdo si toho nevšimne, klekne si na zem, drží se za břicho a chechtá se — Jeho fantastický brácha Jimmy se řehťá nějakému sprostému vtipu, můj otec u kamen dělá totéž, střecha domu se teď zběsile otřásá šlehaající kvílející sněhovou bouří horko naráží do oken, popadnu Maggie kolem pasu, hulákám — Dveře se otevřou, přicházejí noví hosté — vpadnou dovnitř, otočí se k nim zčervenale tváře. Řev na uvítanou, potlesk, pozvedání lahví — "Ach, Ti Jean," křičí mi do ucha máma, "měl tady dnes večer být milión tvých spolužáků! — Ti Nin ti uchystala velikou oslavu — přišla jich sotva půlka — měls vidět ten seznam, co si s Maggie napsaly —"

"Maggie taky?"

"Jasně! Ach, Jacky" — smutně mě stiskne, celá zčervenálá, ve svých nejlepších bavlněných šatech, ve vlasech má bílou stuhu, upravuje mi tričko pod tím mým obrovským teplým idiotským svetrem, Je přišerná bouřka, v rádiu hlásili, že taková roky nebyla —" Potom radostně: "Pojď, dej mi pořádnou pusku a obejmi mě, a pšt, nikomu to neříkej, tady máš pět babek, na — tiens — to máš ke svým sedmnáctým narozeninám, zajděte si s Maggie na nějaký pěkný film a dejte si pořádnou zmrzlinu — Ano, miláčku?"

"Hu hu hu, chjá chjá!" směje se Jimmy Bissonette svým praštěným šíleným smíchem, který se nese nad brebentěním a změtí hlasů, je ho slyšet tři bloky daleko, ohromeně zírám, vyprávěli mi, jak tenhle chlapík v divokém nočním Lowellu všechny vyzývá k soutěži v pití, dokáže do sebe obrátit sedm nebo osm nebo devět nebo deset čtvrtek, uprostřed divokých uřvaných rozchechtaných večírků Kanad'anů v klubech u jezera v šíleném žhavém létě, kdy se na jezerní hladině zrcadlí zelenomodrý měsíc, nebo v zimě, kdy v zakouřených místnostech za staženými roletami vyhrává piáno a huláká se a poskakuje a bledé rákosí se rozpadá u zamrzlých břehů (u opuštěného skokanského můstku) — vyřvává se, sází, veselá noc se otřásá tolstojovskými hurá a jupí — Jimmy šílí po holkách — na silných podsaditých nohách rozjařeně obíhá dřevěné bary na Moody, celý zpocený a divoký vtrhne na nějaký večírek do přízračně oranžových klubů, kde vedou z arkýřových oken telegrafní dráty (Ford Street, Cheever Street) — uši mu odstávají — úzkostně uhání — chodidla rychle vystřihávají spěšné krůčky — vidíš jen tu pyšně zvednutou hlavu zakuckávající se výbuchy radosti a potom to rozlo-žitě tělo pumpující na frčících nohách... občas se porve, v těch ztracených nocích francouzskokanadské extáze —

Támhle je můj otec, v té mačkanici jen řve, kašle, přidává se k výkřikům hloučků zezadu z kuchyně — má na sobě svůj nový hnědý oblek, obličej má temný a skoro cihlově červený, límeček povadlý, kravatu zmačkanou a umolousanou a zkroucenou na svém zmuče-ném zpoceném krku — "Ha ha, tím mě nekrm, Maggie!" mačkají ramena, poplácává ji zezadu "Myslím, že by ses jim měla předvést v plavkách, tos ještě nezkusila, co!" (Silně se rozkašle) — což Maggie snáší bez mrknutí jako detonace — Někteří postávají u oken a hledí na vánici, Ó a JĚ —

"To bude běs."

"Koukejte na ty velký těžký vločky. To je neklamný znamení."

"Jo, když se zvedne vítr, tak to vždycky znamená obrovskej tanec —"

"Tak spust' te někdo nějakou písničku! — Hej, Jimmy, zazpívej jim tu svoji koňáckou, tu sprostou!"

"Hele, klídek. Tohle je študáckej večírek. Hu hú hi hí chja chjá!"

Objeví se G.J. a Scotty ve velkých kabátech, s holkama, jdou pozdě — kvůli bouři — Přátelé rodiny halékají, sníh se snáší, láhve — divoký večírek. Tři Bloodworthovi kamarádi, Red Moran, Hal Quinn a Taffy Truman z Highlands sedí ponuře v koutě, francouzští Kanad'ané hulákají francouzsky, hoši skepticky naslouchají tomu ratata, nesrozumitelné směsici brebentění — můj otec vykřikne "Tak hele, pojďte mluvit anglicky, ať si mužem pokecat s Bloodym a tady klukama — to jsou totiž šampióni míčovejch her — Poslyš, Rede, nebyl tvůj táta ten starej Jim Hogan, co měl masnej trh támhle na jaksetomenuje tom náměstí za Westford Street, víš, který myslím —"

"Ne," huláká v odpověď, "ne, pane Duluozi, to je jeden náš příbuznej, co mu patřil ten krám — Luke

Moran, ne Hogan —"

"Pamatuju se na něj — měl před pár rokama ten krámeček blízko West Street — jeho žena se jmenovala Maria — na zdi jim tam visely takový hokynářský sejta — To je už spousta let, co jsme tam nakupovali. Centreville."

"Ty neznám —" říká Red rozpačitě. "Ne —"

Nemůžou se domluvit, kdo je vlastně Redův táta — Velký nadhazovač Taffy Truman sedí, ruce sepnuté, vyčkává.

Vedle něj sedí Harold Quinn, hrdina Bloodworthova dětství a kopců, viděl jsem ho stát na jeho silných lýtkách na druhé metě ve večerních prašných zápasech Soumračné ligy na South Common, úder pálky, míč letí přes narezlý trávník na druhou metu, Harold Quinn nakročí a suverénně ho shrábne do rukavice, mrskne ho na první metu, čímž začíná dabl, vrací se na svůj klíčový post, zašlápne metu spajkou, čeká, běžec k němu klouže v mračnech prachu, chytí do rukavice nízký příhoz, vyautuje toho chláпка tečováním na rameno, ucukne levou nohou před přijíždějícími spájkami, rozstříkne se prach, tiše si uplivne mezi zuby, jeho malý plivanec visí okamžik ve vzduchu, padá do prachu, chlapík je AUT — vedle něj sedí na židli Red Moran, hlavu skloněnou, otáčí v prstech střapeček z nějaké ozdoby z večírku —

Buch, prásk, celý můj Lowell běsní.

»29 Horko se hromadí u stropu. Na oknech je pára. Za okny jiných domů probíhají další sobotní večírky, divoce září a line se z nich roztavené vroucí zlato opravdového života. Potím se, ten velký atletický svetr je moje smrt, je mi horko, mám splavený obličej a jsem smutný na své vlastní oslavě. Starší braši sedí v kuchyni a už jsou napůl máznutí, kolem jdou panáky a pějí se pijácké písničky; v pokoji začne mládež hrát vadí nevadí a rozdvá-děné páry se vybíhají muchlovat do temné nevytopené haly, kde za okny zuří sněhová bouře. Maggie je hvězda. Každý, Bloodworth, Moran, Quinn, Truman, dokonce i Lousy ji strkají ven a zase zpátky do haly, kde se s ní vášnivě líbají — obličej mi hoří žárlivostí. Když se láhev otočí hrdlem k nám, hrnu se s ní dovnitř —

"Líbáš se dneska s Bloodworthem jako šílená."

"Ale tak to přece má bejt, ne, ty trdlo. To jsou přece pravidla."

"Jo, ale jemu se to nějak moc líbí — a tobě taky —"

"No?"

"No — cejtím se tak nějak —" natáhnu se po ní, celý se třesu; vykroutí se mi. "To máš jedno."

"Ty starej žárlivce. Pojd'me zpátky —"

"Proč chceš hned jít?"

"Protože — je mi tady zima — Slyšíš! Smějou se!" A utíká zpátky do vytopených pokojů, jdu za ní, v duši mám prázdno a v hlavě zmatek. Zimu střídá teplo, když dorazíme do haly podruhé, vrhne se mi do náručí a kouše mi rty a kropí mi uši slzami — "Ach, Jacku, buď se mnou dnes večer! Všichni ti kluci mě pronásledují! — ten Jimmy mě osahával —"

"Tak jim to nedovoluj!"

"Ach, ty hlupáčku —" Tiskne se k zasněženým oknům. "Koukej, jak ten sníh zavál sklo — Bože, jestli bude muset táta jít v ty slotě do práce — Měla bych zavolat domů — Jestli Roy někde nezapadl —" Chmuří se schoulená v mém náručí: "Tos slyšel, že umřelo jedno z těch Clancyových trojčat, byla to nějaká angína nebo co a ta holčička byla do druhýho dne mrtvá — Mohla bych ti o tom říct daleko víc, ale je to tak strašně smutný, je lepší na to nemyslet —"

"Ty pořád jenom sleduješ ty špatný zprávy o South Lowellu, pořád, pořád."

"Jen se bojím, aby se něco nestalo někomu z naší rodiny — A tos slyšel o Eddiem Coledanovi? Víš, že je v nemocnici? Spadl na něj ze čtvrtýho patra nákladní výtah, v suffolkský prádelně, dělal tam jako tkadlec, něco se porouchalo a ten výtah i s nákladem mu sletěl na hlavu, není to příšerný? Ach bože, proč myslím na tvým večírku na takový věci?"

"Maggie — Maggie —"

"Tak jak se má můj chlapeček?" — šeptá mi do ucha — "Lásko moje největší —"

"To jsem, fakt? — co bych si počal, kdybys nepřišla na můj večírek —"

"Zlobíš se?"

"Ne-ne."

"— to jsem se měla zeptat dřív. Ach," povzdychne si, "jsem asi pěkná zmatkařka." Přitažlivě smutná v mém bezradném náručí. Bojím se cokoliv říct, abych ji neotrávil.

Všichni na mě mluví, jeden přes druhého, celý večer se pokouším se k ní probojovat tím lidským labyrintem — a vím, že ji teď ztrácím — Lousy mě chytne za paži a pokouší se mě rozveselit; začíná mu to docházet; cítím jeho lásku ke mně, muže k muži, chlapce k chlapci : "No ták, Jacku, neber si to tak, klídek — víš to, nevíš, jak všude vykládám, že nejlepší večere, kterou jsem kdy jedl, byla u tebe v neděli, co? — že to dokonce překonalo ty hamburgery, cos vyrobil loni v létě — Jenom pro mě! Ty dobráčku Jacku! Přišel jsem k vám, ty ses probudil, vhodils na pánev půl libry másla, pořádný fláky masa, prस्क, kouřilo se z toho jak blázen, cibule, kečup — mňam! Nejskvělejší kuchař na světě!"

Společně sledujeme Maggie, jak se hrne s Bloodworthem do haly, Red Moran ji tahá na druhou stranu — nejradši bych z těch kluků nadělal třísky a propasíroval je skotskou škvírou ve dveřích Irský Revolute —

"To je v pohodě, Zaggu, je to jen mladá bláznivá holka, užívá si — nelíbal jsem se s ní, jenom jsem se smál — smál jsem se! Hihihi! Je to jenom holka, Zaggu, jenom holka. Příští tejden si hodíme cvičně trochu tréninku, jo? — baseball! — Už se to vaří! Náš věrnej Čípera bude chytač, já Velkej Borec Sam na třetí metě — jako vždycky, nic se nemění, ty vole!"

"Bojuj za svý práva!" huláká Scotty, připojí se k nám, stojíme uprostřed pokoje, objímáme se a tulíme k sobě hlavy.

"Scot na třetí — skvělouš G.J. na postu nadhazovače — čeká nás báječná sezóna a spousta randy! — Všechno je v pohodě!"

Přidá se k nám Gus — "Zaggu, nechci nic říkat, ale Maggie Cassidyová si mi sedla na ruku a nechtěla vstát, to ti povím, v životě jsem nebyl tak zmatenej, přísahám na svou matku — a nechtěla se ani hnout! A ten velikej Balvan Emil, tvůj táta, on se fakt ty holce koukal na zadek, když se zvedla, a celej čas mu seděla na klíně a on ji štípal do brady a vykládal vtipy, no fakt! Zaggu, co a toho mohlo bejt? — ten by holku zabil, jen by na ni leh — Měls vidět ty jeho vykulený oči! Měl jsem o Maggie strach. Varuju tě, Zaggu, tvůj úhlavní nepřítel Frank Merriwell mi strčil pár doláčů, abych ti to nepovídal —"

Lousy: "Přátelíčkové moji, až skončí tenhle večírek, jdu rovnou domů, ach, sladká postýlka." Šeptá mi do ucha: "Pauline tě šíleně miluje, nekecám, Jacku. Kdykoliv se s ní vidím, básní o tobě, včera jsem měl volno, přijdu do studovny a ona se mě ptá, jestli si budu dělat úkoly, řek jsem, něco jo — čoveče, ani jsem se těch knížek nedotk. Vypytała se mě na všechno možný — Dokonce říkala, že se stejně smějem, stejně mluvíme, že máme stejný pohyby. Řekla, že jestli někdy ztloustneš, tak ona taky. Nekecám, Jacku, ona dokonce plánuje budoucnost. Chce si tě vzít a všechno, co tě ani ve snu nenapadá. Vlastně bych ti to neměl říkat, podle ní. Ptala se mě na spoustu věcí. Ptala se, jestli máš nějaký jiný holky. O Maggie ani slovo. Abych ji nepřivedl do rozpaků, řek jsem tiše ‚Ne‘ — na to by mi nestačil celej den, abych ti vypověděl všechno, co říkala. Poslyš, ty kryso, cos to povídal Pauline tu první neděli, jaks ji doprovázel domů — loni v listopadu po zápase — Co, nepřiznáš barvu? No, já to slyšel takhle, řekla mně ‚A já na tebe něco vím,‘ povídá, ‚měl by ses stydět —‘ Znala všechny podrobnosti — Tak co? Ven s tím, cos jí řek?" Řekl jsem jí, jak jsme s Lousym předváděli ten první polibek. "Tak sbohem, ty hade, ty vole belgiekej! Jdu si teď nechat zdát na svém bílým polštářku o černejh andělech — V takový vánici se to bude spát!"

"Zaggu," pronesl G.J. filozoficky a bratrsky mě v té vřavě objal kolem ramen, "pamatuješ na ty naše rvačky na chodbě? Zavolals na mě zevniř — ‚Yanny‘ — sešel jsem důvěřivě dolů jako normální lidská bytost, ale ty ses schovával ve tmě, oči ti žhnuly, soptěls a vrhnul ses na mě — Včera jsem na všechno koukal jinak, jaks mně zkroutil ruku, až zapraskala a já ti zasadil levej hák, tys pod tou ránou zavrával, ale rychle ses ořepal a vrazil mně jednu do čelisti — oplatil jsem ti to svojí tvrdou levačkou a rejpnul tě do slabin, ty vole, jaks zakňučel — rozmach jsem se a zasadil ten poslední smrtonosnej úder — čtyři zleva a sedm zprava, sundal jsem tě na kolena, a pak než bys mrknul, napálil jsem ti pořádnou po hlavě. Zatvářil ses překvapeně, zkoušel ses plazit po kolenách — což byla tvoje zkáza — sebral jsem všechnu

sílu a roztočil svý svěrače nad hlavou a tvrdě tě vzal po šišce, až jsi spad jak podťatej — A, to je život!" najednou zesmutní. "Štěstí se vytratí, sklapne ti, co víš, co tě čeká v tomhle zatraceným světě. Ale pokud to Boha potěší, není v tom nic zlého — Všechny naše sny, naše společný dětství — věci jako rvačky na chodbách — Teď už seš velkej, máma ti uchystala velikou oslavu narozenin, máš tady svoji holku, tátu, kamarády — Ale jo, nenech si to vymluvit, Jacku, na světě je ještě pořád pár dobrejch lidí — Jednoho dne se třeba budeš stydět, ale nikdy se nestyď za mě, co jsme spolu poznali, jak jsme vedli ty svý bláznivý řeči a podnikali různý dobrodružství — koukej, Lousy, starej dobrej Belgičan jde domů spát — za chvíli si to už bude maširovat ve vánici po Riverside, jako tisíckrát, co jsem ho viděl z kuchyňského okna a proklínal ten mizernej svět, ve světě je všechno v pořádku a Lousy si spokojeně a v klidu půjde užít ten svůj zasloužené odpočinek — tak to máš, Zaggu."

Scotty celý učešaný, upravený, se směje: "Kámo, jestli neumíš bejt hodnej, buď aspoň opatrněj — hehehe! Dělam teď v sobotu do pěti a hlavně v pátek večer do jedenácti — Vinny jel onehda na Zazově kole a málem se zabil, vrazil do díry a má poškrábanou nohu a čtyři prsty, osobně si myslím, že byl nadranej — Vidiš ho? Chystá se vzít rachotu v Lawrence, bude nosit na ramenách těžký balíky látky od rána do večera — Ale v létě budem zas všichni spolu a budem mít auťák a po zápase se budem jezdit koupat—"

"Doufám, že jo, Scotty." Později si na to u kamen vzpomenu, spolu a tisíc mil daleko.

Pevně mě obejmeme kolem ramen, usmívá se.

Zavřu oči, vidím malou Pudinkovou hlavu Bunkyho DeBecka, jak sedí ve svém krajkovém batolecím slunečnicovém oblečku v krabici sušenek v sobotním vydání barevných komiksů "Fagane, ty seš Upír", obviňuje velikého dobrosrdečného žůžového Chaplina Fagana, který našpulí své velké žíznivé rty a povídá "Ale Bunky, proč si myslíš, že jsem Upír!" a vylézá ve smutné červené barvotis-kové masce z okna — Maggie divoce tančí, jen pitomě koukám —

Z hlubin večírku se vynoří moje maminka, radostně se jí zvedají ramena, pevně mě obejmeme a stiskne, aby všichni viděli, jak má ráda svého chlapce, volá "Hej, Jacky, přišla za tebou tvoje maminka, aby ti dala velikou pusu!" mlask!

Přijdou fotografové, všichni vykřikují povely — pracně se sestaví dvě skupinky — V té první stojím mezi mámou a tátou, nalevo sedí důstojně Bloodworth, Truman a Moran jako zástupci středo-školských atletů, oči jim svítí, Jim drží své kámoše kolem ramen, Jimmy Bissonette sedí napravo se svojí ženou Jeannette jako hostitelé — Jimmy se culí do objektivu, jenom vyprsknout svým rachotivým smíchem, hu hu hí chja chjá, celý vzrušený v upnutém francouzském saku roué, jaká nosí evropská hrdinové pornogra-fických snímků vážně předvádějící své výkony v ponurých pokojích s nahými ženami — veselý potřeštěný nos, užvaněné rty, hrdý hrdina slavnosti. Za ním stojí můj otec, ruku kolem mých ramen, jeho bílé prsty na mé paži splývají s bílou tapetou, je šťastný, ve velké vestě, těsném saku, celou noc horečně vykřikoval a "dělal si děsnou srandu z Maggie, hahaha" — teď se fotí, důstojně pokašlává, má brunátný obličej, tváří se hrdě, pevně mě tiskne, aby celý svět spatřil v novinách jeho otcovskou lásku, se stejnou jednoduchostí a důvěřivostí, s jakou nastavuje svoji radostnou tvář nenasytnému světu Jimmy — Můj otec vypadá jako gogolovský hrdina v domě ze staré Rusi. "Dělej, zmáčkní to, teď se všichni nádherně usmíváme — tak Jacky, usměj se, dělej, ten můj kluk se nikdy nesměje, zatraceně, když mu bylo pět, přišel jsem domů, seděl sám na verandě, jednou se dokonce celej omotal provazama, melan-cholickej človíček, povídám ,O čem přemýšlíš, synku? Proč se trochu neusměješ na starýho tátu, co ti dal život a neví, co by pro tebe udělal nejlepšího, co se mračíš, v tomhle světě je smutku dost—"

"Nehýbat se!"

"Ehm!" odkašle si můj otec, neobyčejně vážný — Cvak, fotka je hotová — Ani jsem se na tom obrázku neusmál, vypadám na něm jako nějaký dement s podivně znetvořeným (potem a stíny fotoaparátu), protáhlým poťouchlým vyzáblým tupým obličejem, paže mi visí a ruce mám zkřížené přes poklopec, takže vypadám jako nepopsatelně abnormální zrůdný hoch, co tápavě hledá své marné sny o slávě v nějakém obýváku, kde se odehrává veliký večírek — vypadám jako zachmuřený Uhrovitý Tom ze smet'áku, mouchy snězte si mě, ale kolem mě jsou všichni sentimentálně naaranžovaní, aby chránili toho "SPORTOVCE OPRÁVNĚNÉHO NOSIT INICIÁLY ŠKOLY" Jak zněl text pod obrázkem.

Na druhé fotografii ("Díky Bohu!" říkal jsem si, když jsem ji druhý den viděl v lowellském Evening

Reader) jsem ale najednou řecký atletický hrdina s černými kudrnami, bílou tvář jako ze slonoviny, z novinového papíru hledí jasné bystré šedé oči, vznešený mladý krk, silné ruce na kolenou jako dva číhající lvi — místo, abychom se s Maggie na fotce drželi v objetí a smáli se jako šťastní snoubenci, sedíme proti sobě za stolem s narovnanými dárky (rádio, baseballová rukavice, kravaty) — ani tady se neusmívám, dívám se do objektivu s důstojným prázdným zadumaným pohledem, abych dal najevo, že mi přísluší výsadní práva v té hlučící hale a temné chodbě této věčnosti, ta telepatická ponurost, ta otrava, místo abych vybuchoval smíchy jako Čipera v zadní řadě s rukama na ramenou Marthy Albergové a Louisy Girouxové — "HIHI!" bouřlivé salvy smíchu a škodolibé radosti velikého Čipery, co miluje život a mučka se s holkama a kterému dělá dobře porážet ploty a z kterého vstávají fotografovi vlasy na hlavě. Maggie se vpravila do role důstojného pohrdání objektivem, nechce s ním mít nic společného (jako já), ale její postoj je pevnější, já jsem nafučený, ale ona přemýšlivá, špulí pusu, zatímco já zírám s vypoulenýma očima na svět — protože i mně v těch šedivých novinách planou oči, a najednou tě překvapí, když si všimneš, co ti předtím uniklo: určitého zájmu o fotoaparát — Maggie dává své pohrdání nepokrytě najevo. Má na krku křížek a tváří se upjatě a řekla světu své a nemá, co by dodala.

»30 Večírek končí, domlouvá se cesta domů, volají se taxíky — nad sněhem se nese smích, sněhové koule sviští vzduchem mezi poletujícími vločkami, auta startují své motory, vmíí — kam mám strčit nohý? "Mužem se nacpat dozadu?"

"Có? Nevím."

"Už tam není místo?"

"Ale jó! Tak pojd'!"

"Chjůů!"

Dámičky si dávají načas.

"Dobrou noc, Angelique — Dobrou —"

Sněhem se rozléhají výkřiky — dole na Moody Street rachotí náklad'áky svými řetězy, klaksony, odhazování sněhu, vánice vytáhla chlapy do práce — "Hej, půjdu si vydělat nějaký prachy," řeknou si maníci na kluzké lowellské Middlesex Street a vyběhnou na vrávorajících alkoholických nohách k radnici nebo někam, kde město přiděluje práci. Zmínil se o tom Čipera, když se společnost rozcházela.

Byl to veliký úspěch — neměl jsem na tom žádnou zásluhu. Auto-busy bohudíky jezdily, takže většina lidí jimi jela domů, Maggie, která bydlí tři míle daleko, přes celé město a dál, si musí vzít taxík — Stopneme jeden u Marie's, stánku s celonočním provozem naproti našeho domu. Podívám se nahoru a spatřím temná okna našeho bytu. Je po večírku, všechno má příchut' snu, který dobře skončil; jako když ti vytrhnou zub. Maggie: "Tohle je poprvý, co mě nedoprovodíš do South Lowellu a nevrátíš se zpátky na Pawtucket-ville."

"Proč ne?"

"Jak by ses brodil tím sněhem... napadlo ho přes čtvrt metru." Takové siciliánské rošády mé beránčí lásky: — mohl bych jít tou vánicí stejně jako plukovník Blake z grónské armády na Severní pól, jednou jsem šel v dracutských lesích k Pine Brook, byla noc, strašlivá sněhová bouře, měl jsem velkou hůl a zapichoval ji hluboko do sněhu, abych nestoupl přímo do potoka nebo do tůně — stál jsem v těch lesích uprostřed noci pod mokkými lepkavými gumovými pažemi stromů a poslouchal, jak se sněhové vločky líbají s větvemi, sněhová peříčka poletovala vzduchem jako elektrické částice, které se přitahují a odpuzují —

"Jít v tyhle bouře bych samozřejmě moh — ale nepůjdu, galoše mám nahoře a jsem strašně ospalej — jsou tři ráno!"

"Já taky. Páni, to byl skvělej večírek."

"Líbil se ti?"

"Jasně."

"Cos říkala mému tátovi?"

"Byla s ním sranda."

"Že jo! A vůbec jsme si to užili. Zvlášť některý kluci, ty si užívali."

"To není důležitý," řekla Maggie důležitě.

"Co?"

"Bylo to na tvoji počest. Měl bys to ocenit."

"Ale já to oceňuju."

"To ti nikdo neuvěří, když takhle mluvíš."

"No, ale ty přece chápeš..."

"Jo," řekla Maggie, téměř výsměšně, "protože jsme oba stejný —" Píšou se dějiny našeho vztahu, brebentí, hledí do — průjezdu, rozhlíží se kolem — stojím pyšně vedle ní, kluci v jídelně Textile naproti mě vidí, jak čekám s pěknou brunetkou na taxík — jsem ještě mladý na to, abych se hryzal tím, že s ní nemůžu jít domů a vyspat se s ní. Tupě zírám do horních oken protějšího domu, Mag-gie si upravuje vlasy ve svém malém zrcátku; na verandě taxislužby smutně svítí červené kulaté světlo. Osamělí chodci se trmácí vánicí po Moody, ve svitu obloukové pouliční lampy bělostně září sněhové vločky. Políbím Maggie — přitiskne se ke mně, vášnivá, maličká, mladá, stačí jenom vyslovit slovo polibek a už hraje na líbanou. Ted' jsem si začal uvědomovat její ženskost, ale bylo už pozdě.

Na druhé straně ulice přicházela část účastníků večírku do bufáče Textile dát si hamburger a kávu, vřítíli se dovnitř, zahlédl jsi záblesk hrací bedny, na pultě potetované paže prodavače s potrhým obličejem, který zvolal "Oy la gagne des beaux matoux!" (Hohó, parta starejch kocourů!) na tátu a starší kamarády, co napůl opilecky vyřvávali v zapařené jídelně, mokří, unavení, neměli hlad, jen všechno pochmurně obhlíželi a šňupali kolem — ale vybuchovali smíchy, pouštěli se do nezbytných veselých slovních potyček a vzrušeně halekali a najednou byli zase přívětiví a šťastní — Prodavač cosi zamumlá koutkem úst a jde vyřídít objednávku.

Přes zamlžená okna a sníh možná viděli Maggie a mě, jak tam stojíme vedle sebe v průjezdu, začneme se líbat a potom znovu zaujmeme postoj dvou pasažérů čekajících na taxík.

"Ta tvoje oslava byla fajn, nemohli ti uspořádat lepší —"

"Jo — ale to není důležitý — chci říct — bylas dnes večer ráda, že ses se mnou?"

"Musela jsem být s tebou —"

"Já vím, ale jenom jsi tam byla, ha ha, ale, kašli na to — to bude dobrý. Doma se z toho vyspíš a bude všechno zase v pohodě —"

"Jacky!" Přivine se ke mně, pevně mě obejmě kolem krku, přitiskne svůj klín na můj, ale potom se zase odtáhne a pohlédne mi dlouze do očí — "Chci jít domů, do nějakýho našeho domu a spát s tebou a být tvoje žena."

Sklesle jsem se nad tím zamyslel — nevěděl jsem, co mám dělat — "Co?" Představil jsem si svoji mámu, jak říká, že Maggie je "moc netrpělivá", jak o tom všichni mluví, tu sladkou budoucnost, jak se s Maggie vrátíme pozdě v noci domů znavení z večírku a vyjdeme po temných schodech podél stěn polepených růžovou tapetou do sametové tmy pokojů v horním patře, kde si sundáme studené kabáty a oblékneme pyžama, a tu nahotu uprostřed mezi námi na rozhoupané posteli. A vyhoupne se chlapeček s vánočníma očima. V postýlce, v růžové tmě, tiše oddychuje a odfukuje své maličké sny. Nesmíš ho rušit žádným povídáním, andělé s meči vyvolávají vizi roje nočních hnědých mūr Opony, netrvá to dlouho a jsou pryč, plují vzhůru k Nebi, planoucí vesmírné sněhové částičky pravdy — Maggiino opravdové dítě — moje, můj syn, v tom zasněženém světě — v mém snovém domě — Na jaře Maggiina řeka krásně provoní půdu.

Jela domů taxíkem, řídil ho jeden můj kamarád, jehož tvář jsem tisíckrát vídal mezi kamarády na špinavých ulicích svého dětství, Ned, Fred, byl to hodný kluk, řekl nějaký vtípek a do ponuré zimy zakouřil výfuk a smutná velká červená koncová světla odfrčela a řetězy se odvalily do dálky, do South Lowella, kam letěl i můj šíp.

»31 Malé ráje nemají spěch. Malé reje končí.

Můj otec se při večeři teprve dostával do varu, já se chystal nějak dovršit ten svůj den, ale jenom jsem několikrát v tom nazelenalém osvětlení zívnu, zasunul tři hamburgery s kečupem a syrovou cibulí. Ostatní dál povykovali a prodlužovali tu starou dobrou sobotu, vichrnou sněhovou novoanglickou noc, za svítání

se otvíraly láhve, přesouvaly se večírky, v šedivé šesté hodině ranní kráčely po Gershom Avenue po své bílé cestě do kostela jenom ty přízraky v černých závojích, z hloubi činžáků náhle zapištělo v kuchyni s kulatým stolem a černým sporákem jakési děvče smíchy, až okna drnčela, a malý černoušek nemohl usnout na svém polštáři, ráno bude mžourat na vánici — Já teď půjdu taky spát a přiměju černého anděla svého polštáře otevřít se nicotě — svět je nicotě nepřístupný — "Tak běž, Jacky, synku," řekl mi otec, svíjel se smíchy s Nedom Laynem, zápasníkem, který byl spolumajitelem bufáče, "běž si lehnout, jestli chceš, stejně tady jenom zíváš, už toho vzrůša bylo dnes ažaz" — a Ned Layne umře ve válce — nikdo už nebude zápasit v té aréně jako on — kamarád mojí sestry, její dětský kum-pán, kterého si chtěla vzít za muže — byl ale v tomto nepřístupném světě na špatné stopě. Ta stopa zůstala opuštěná, vtisknutá do nehostinné pláně této reality.

"Tak jo, táti, jdu spát."

"Líbil se ti ten večírek?"

"Oui."

"Fajn — Kdyby se tě někdo ptal, neříkej, že jsem si tam dal pár skleniček, nerad bych měl opletačky se zákonama." Můj otec si každý večer, než šel domů na večeri, dával naproti v Clubu své dva nebo tři panáky whisky, bylo to v těch skvělých letních časech, viděl jsem celou tu scénu, jak odtud míří k holiči, přímo na druhé straně ulice, jak vchází, dává svůj slamák na věšák, a já se ženu kolem v teniskách domů, o dva bloky dál, sleduju, jak tam vypadá nesku-tečně blahobytně s časopisem a bílou zástěrou kolem krku a holič se skloní a pustí se do díla. "Tak brou noc, hochu, a jestli seš rozhodnutej si vzít Maggie, nemoh sis vybrat líp, je Irka jak víno a moc dobrá skautka, jestli se nemejlím."

»32 "Mám sice teplej kabát," říká Bloodworth kráčejíci ve studeném březnovém rudém soumraku po Massachu-setts blízko newhampshirské trati, "ale dnes večer mě nehřeje," kysele a mrzutě zažertuje, a já si najednou uvědomím, že je to senzační starý skeptik, který hluboce přemýšlí o počasí a mluví o něm a přichází na příšerné objevy, kterým sám věří. "Sakra, co nevidět přijde obleva."

»33 Přišel duben. Navázal na březem svým blátem v lesích, na cirkusových stožárech se zatřepaly dlouhé fábory a vlaječky oznamující příchod máje. Léto prosmejčilo jarní kouty a vysušilo je svým mopem — nezbytný cvrček vylezl zpod svého kamene. Můj narozeninový večírek skončil, začínal jsem teď mít Maggie ještě víc rád, zatímco ona mě méně, nebo si mnou byla méně jistá. Období se otočilo ve svém neviditelném čepu.

Bylo to tak — Maggie chtěla, abych jí více zaručoval manželství a byl jí oddán tělem i srdcem — chtěla, abych se přestal chovat jako školák a začal se činit ve světě, dělal něco pro ni a naše hnízdečko a mlád'átka. Jaro se ohlašovalo závany od upjaté řeky, začala mě naplňovat radost, zmrzlé brázdy v Maggiině Massachusetts Street rozmrzávaly, praskaly a odplouly — "Kling klang" mával ten pěkný chuligán z rohu Aiken a Moody Street a za chvíli tu bude máj. "Blázínku" bude křičet skřivan na větvi a já vím, že pulzujícím jarem začne kolovat míza a šťáva — "Nikdy nepoznáš, jestli není dřevo vodspodku shnilý" říkali staří šampióni v borových lesích. Chodil jsem sem a tam Lowellem, hlavu plnou ach a och. Holubi taky vrkají. Plam, plam, bude hrát vítr na lowellskou harfu.

Ted' poznám, zač stojí má láska k Maggie. Nic moc.

Ani mě nenapadlo ptát se sám sebe "Maggie, co mám dělat?" a jako školák jsem nakonec přišel na to, že s ní mi půjdou do háje moje krekerky Ritz s pomazánkou z buráků. Jako velké dítě jsem se namíchnul při představě, že bych měl ztratit svůj domov a pouštět se do nepředstavitelných sebevražd svateb a líbánek — "Puso," říká Maggie, "to je v pohodě, jen si choď dál do školy, já ti bránit nebudu, ani zasahovat do tvý kariéry, ty víš líp než já, co dělat. Víš, možná nebudeš až zas tak praktickej pro život." Je teplá noc na konci března; zírám na zářivý měsíc, březnové čarodějnice se prohánějí ve svých hábitech na košťatech, za nimi chrti štekají pustinou, listy nelétají, rozmačkávají se pod nohama, pěníci mokrá bestie se převaluje na zádech po zemi, začínáš si uvědomovat, že král sladkých hor Baron nebude korunován ve svém Království borovicové mízy — viděl jsem třesoucí se modré ptáky na vlhkých

černých větvích: "písk!!!"

Pískající flétna jara se valila chodbami a rituálními uličkami mého posvátného mozku v posvěceném žití, přiměla mě probudit se a znovu se vzkřísit k tomu být a stát se mužem. Zhluboka jsem dýchal, bral to zkratkami a rychle probíhal kolem smetáků za Textile po šterkové cestě vedoucí k řece — z tohoto návrší byl úžasný pohled na noční Lowell, na ty nekonečné tragické vody tam dole, obrysy uschlých keřů a pí pí pů trosky starých strojů Reos Chandler, ve kterých žily krysy, a nepotřebné hromady písku páchnoucí splašky — cítil jsem je tuto jarní noc, když jsem se vracel od Maggie, ten náraz jarní zatuchlosti a sladkou nahnílou vůni kobyliců a věděl jsem — smísí se se sladkým dechem říčního hlasu vábícího mě od jezera za zákrutou — Jasně, bytostně jsem cítil od Lakeview, jak se borovicové šišky připravují na čas, kdy budou ležet suché na zemi veselého léta, na zahradě paní Fatertyové už zase rašily pupeny azalek, z Rattiganova salónu odvedle jen vycházely bublinky a voňavé závany pěny — neklamným znamením jara byly rachotící smetáky hospodyněk na verandách — "Tam teď sedí můj táta," řekne za chvíli Maggie, vrací se od nároží, kde byly southlowellské obchody a bary, prošla kolem putyky, kde do sebe pan Cassidy obrací své panáky, než půjde domů spát. "Tak jsem řek. Vjedeme na šestku, přehodíme první, druhou, zablokujem kole, projedem to načisto a pak zmáknem ty ostatní!" — „Cože?“ povídá mě „To přece za jednou nepochopím —“ „Ale di se bodnout“ řek sem mu „platěj tě snad stejně jako mě, ne! A nejsem snad já u dráhy už sedmáct let?“ Takže ty bys rád, abych všeho nechal a zopakoval ti to. Hele, víš co, zavři hubu a otevři oči — však se to naučíš —“ Maggie jde kolem a slyší tu jeho přednášku a směje se a jde o tom domů říct mamince — Tichý smích. Na verandu vyjde malý kluk, svítí měsíc. Vystoupím z autobusu na rohu u hřbitova a pospíchám mezi bledými přátelskými světly života po mostě nad tratí a přes rušné lampami osvětlené náměstíčko, kde se sbíhají dvě cesty, a pokračuju po dláždění do toho černého sudu Massachusetts Street v southlowellské noci plné révových loubí a kudrnatých kadeří.

Jaro mě lechtá v nose, profukuje mi hlavou — na obzoru houká vlak. Sklání ke mně hlavu — "Takže se fakt nemíníš vázat na někoho, jako jsem já — Třeba si to myslíš teď, ale nevím... jestli... se to... někdy... nějak... vyřeší..." Nemohl jsem jí věřit, jen jsem ji objímal a hladil. Neuvěřitelně pochmurně jsem hleděl na svět a na hřbitov, Maggie si myslí, že jsem jenom blbeček, který zapomněl, co chtěl vlastně říct. Potřebuju si v hlavě poskládat tři různé věci, sklenice padají jedna za druhou a dveře skříňky se otvírají tak pomalu, tak strašlivě pomalu, trvá to celý život — i když jsme se scházeli, už mě nemilovala, trávil jsem spoustu času jen smlouvá-ním, jestli za ní můžu přijít nebo ne. Jen seděla a bylo jí to jedno. Tyhle trampoty jsem taky odhodil do něžně voňavého větru. Vlekl jsem se bez ducha, s rukama v kapsách. Stejně se povleču o pár let později ulicemi Chicaga. Stejně jako podivíni, které vidíš chodit v bouři z práce a do práce, do války, vcházet do dveří nevěstince —

Ve městě bylo všechno jako dřív — až na to, že se pořád měnilo, stejně jako já — ačkoliv zármutek červenavého soumraku na stráni nad ulicí Paddyho McGillicudda byl taky tak silný — a ve smutných červených továrních komínech byla skryta jakási věčná duma, ach, všechny ty kliky do Nebeského království té báječné údolní civilizace. Tam směřovalo a mířilo lowellské království, od vysedáváčů na schůzích v (Michikokusu) Methuenu (Methuenu), — ?\$Z&&!!*! — a dál.

"Nemiluješ mě," řekla mi, když jsem ji líbal na krk. Tak jo, neřekl jsem na to nic. Má ubohá panenka s vlásy měla v sobě tolik pilin, co s nimi. Jako to dělávala moje sestřička, předstíral jsem, že spím, když Maggie říkala šílenosti. Nevěděl jsem, co si počít.

»34 Jednoho večera — jak neskutečně smutně vše zahalil stín — domluvili jsme si po telefonu schůzku — hledal jsem vůni a krásu jejich paží, rtů. Celé týdny bylo pro mě víc a víc obtížné se s ní sejit, vymyslela si další románky — byl to Roger Rousseau, který vystřihoval krátké odpaly za Kimballs v lowellské Soumravné lize společně se svým neuvěřitelným otcem, co měl panděro a brýle a hrál vedle něj na třetí metě a skláněl se a elegantně vybíral z trávy nízké míče, ani si k tomu nepotřeboval dřeptnout — Žili na venkově, zřejmě byli bohatými barony lowellského království a u středověké kamenné zdi kolem jejich ovocného sadu postávala stráž — Měli mlékárnu — Bloodworth nasýtil její březnovou ztřeštěnost svou pozorností, tím, že byl můj přítel, svým nenuceným půvabem a srdečnou upřímnou elegancí — ale

ted' jsme měli co do činění s lotry Máje.

Roger R. chodíval pořád častěji. Párkrát mě zavolala, abych se podíval, jak se snaží vetřít dovnitř — na hliněném dvorku měli houpáčku, ve které s Rogerem sedávala, se mnou nikdy — Její mladší sestřičky se na mě začaly dívat jinak; její matka hleděla mrzutěji; starý pán jen chodil do práce a vůbec nevěděl, kdo jsem. Bessy Jonesovou nebylo vidět. Přicházela baseballová sezóna: uzavřel jsem jedno nové přátelství s nadhazovačem Ole Larsenem, bydlel na Bessyině ulici a jeho okno v dřevěné stěně bylo co by kamenem dohodil od její rachitické šňůry s prádlem a na prořídleém bledém mladém trávníčku spolu vedli hovory přes neobilený plot Torna Sawyera... "Páni, ta Maggie dává ale Jackovi co proto —"

"Jo?" Larsen měřil metr devadesát, byl blondák, Maggie se mu líbila, ale v té dlouhé temné historii jejich čtvrti se na ni jenom smál a nikdy ho ani nenapadlo si s ní něco začít — Maggie to nějak mrzelo, líbil se jí — Byl to pohledný hoch — "No co, ať se se mnou věnuje baseballu, letos budeme mít báječnej tým." Věřil nám — upřímně důvěřoval našemu přátelství — "Musíš se naučit odpalovat točáky."

Na prvním tréninku lowellské střední školy jsem běžel s Freddyem O'Higinsem hluboko v levém poli, trenér Růsty Whitewood tvrdě odpálil míč, který si sám nadhodil, Freddy neměl šanci, ale já jsem hodlal předvést Olemu, který stál vedle trenéra a povídal mu o mně a kecali spolu, že ho dokážu chytit, byl jsem v baseballu úplný nováček, utíkal jsem přes drny hebké mladé trávy a říznul to šikmo a dostal se (ze svého centra) dozadu za O'Higinse do jeho vlastního levého pole a podupával po hřišti, až se začal z vysokého nebe pomalu snášet míč a přibližoval se a zvětšoval se mi nad hlavou - chytil jsem ho přes hlavu a uháněl s ním k domácí metě... stáhl jsem ho dolů, téměř klopýtl, přitiskl si ho na břicho, O'Higinsovi nebylo jasné, co jsem mu to tam za zády provedl, uslyšel jsem Larsena Hůup! na ten odpal — Nádherný chyt, nádherný výskok — ale ty točáky na domácí metě mi pořád unikaly. Když Ole na tréninku nadhazoval pálkářům, dával si pozor, aby mi nadhazoval vysoké lehké, které jsem odpaloval doleva — točáky jsem promáchnul a minul, plesk, pláč, tragický packal — fasty jsem měnil na fasty, co letěly opačným směrem a vznášely se jako letadýlka — někdy jsem odpálil až za značku 420, každý o tom mluvil, a když se začalo hrát v ohrazeném hřišti, pálil jsem na tréninku homeruny obyčejně přes střední pole za plot, ale skutečná hra, to je vážný nadhoz, nadhazo-vač žvýká tabák, chytač si z tebe utahuje, míč lživě rotuje dovnitř — "Seš aut!" páлка mi krouží zápěstí a vypadáva z ruky a já se cítím jako idiot, když se pro ni shýbám.

Larsen a já jsme byli kámoši — rozuměli jsme si — rozhodli jsme se Maggie porazit. "Nic jí neodpusť! Ať si láme hlavu! Ať ti sama zavolá! Netrap se s ní — nevšímej si jí — baseball, vole, ten je důle-žitej! Však ona za tebou přijde!" Ole mi radil. Po třetím zvonění jsme se vyřítili do Shedd Parku a svírali v těch ospalých dubnových odpoledních své rukavice a tretry; rvalo mi to srdce, protože to bylo tak blízko South Lowellu, hleděl jsem na stromy nad školní štěrkovou atletickou dráhou, do dále za poslední tenisové kurty, kde se za smutnými borovicemi rýsovaly první střechy Maggiiny čtvrti South Lowellu — potom v noci, po večeri, jsem chodil kolem řeky — zkrátka, měla toho všeho už dost. Nakonec to ukončila sama, ten večer, co jsme měli schůzku, a jen tak si odešla za Rogerem, povídat si s ním v keřích u železničního mostu — v tom vzrušujícím písku — To na mě bylo příliš, zlomilo mi to srdce.

»35 "Seš vadnej," říkal jsem si. "Vzpomeň si na tu holku, kterou jsi viděl stát ve sboru v Keith's Theater v sedmadva-cátým nebo osmadvacátým, když ti bylo pět nebo šest, a jak ses zamiloval do jejích stehén, do těch tmavých očí — Boží anděl zatře-potal křídly a zalepil ti oči pozlátkem — Maggie — vzpamatuj se, nenechej se jí zblbnout." Ale — "Ona je ta jediná —"

"Vykašli se na to!" řekl mi můj otec, když odcházel do práce, vplouval do své smrtící noci zase mimo město... za sedm let už tady nebude... Slunce už nebude svítit na jeho nos — "Na to seš ještě mladej. Najdi si v životě jiný věci!" Stáli jsme na Moody Street a čekali na autobus, před jeho odjezdem z města jsme byli v kině na Merrimack Square, kde panovala za starých časů rin-tin-tinovská tma, balkóny Fu Manču a herci nosili psí dečky, ale ted' jsme se dívali na praskající pohyblivé obrázky — "Nebylo to nic moc," pravil otec se zasněženým úšklebkem. "Všechno to moc odbývaj — Tak nebud' smutnej, synku. Dělaš chybu, když se z toho hroutíš a trápíš se tím. Trápíš se sám! Ale, já vím cette maudite vie ennuyante est impossible" (celej tenhle nudnej život je nemožnej). "Však já vím! Co s tím naděláme? Víš,

celou dobu přemejšlím, že neexistuje nic, jenom temnota a smrt, ale zatraceně dobře vím, že se musím postarat o ženu a děti — Tak jo — nemohlo být vymyšlený lepší stýblo, kterýho se máš chytit!" Stiskl mi paži, viděl jsem, jak má smutně sevřené rty, ty upřímné modré oči ve velké červené tváři, ten chlapácký úsměv, co přejde z astmatického sípání do kašle a výbuchu smíchu, celého ho zkroutí — Protože Ti Jean bude nakonec ponechán svému osudu — stál jsem tam a věděl to. "Nemůžu s tím nic dělat — Tak co, atletika skončila, budeš se teď věnovat baseballu? Sakra — že tady nemůžu být, abych to viděl. A," beznadějný povzdech, "něco jsme propásli, něco mohlo být a nebylo —"

"Co?"

Další povzdech: "Nevím... Možná jsem chtěl, abysme si letos byli blíží — nevím. Ne jenom do kina — chodit na výlety, povídat si — moc toho nebylo — nikdy to nevyjde — A, zatraceně, synku, cejtím se strašně, že ti nemůžu pomoci, ale ty tomu přece rozumíš, že jo, Bůh nás nechal v ty naší kůži samotný, ať do dopadne jak chce — co? Ptáš se, co mohlo být." — Znovu vzdychne. "Nevím." — ,fauvre Ti Jean, máme to ale trápení, co?" Zavrtěl hlavou, nevěděl.

»36 Seděl jsem na svahu toho parku vzadu za domem G.J., byl květnový večer, půl sedmé, ještě bylo světlo, házíme si se Scotchem kamínky — na májové korunní plátky — Má láska, můj churavý cit k Maggie Cassidyové se proměnil v mé hučící hlavě v permanentní zuřivé hoře. Ty sny, fantastické představy, divoká hnutí mysli — a realita, kdy jsem chodil dál do školy, otvíral ráno dveře do teď už horkého jara, vlastně léta — a škola končí a já vycházím lowellskou střední školu.

Na zimních atletických přeborech v Boston Garden v seaboard-ské štafetě jsem běžel zuřivý závod proti Jimmy Spindrovi z Lowellu a ostatním, co běhali za přípravku svatého Jana; Spind-rosovi říkali Náčelník, stával se svým orlím nosem ve studených mlhách starých fotbalových zápasů s helmou pod paží, byl kapitán lowellského týmu — dlouhý, vysoký, silný řecký šampión všech, co zahynuli v těch strašlivých temnotách bitvy na Iwo Jima. Na korkové dráze v Boston Garden se mi podařilo vyrazit ve svých tretrách s hřebíky hned, jak se ozval výstřel startovací pistole, a letěl jsem kolem hrazení klopené zatačky po své bílé lajně nějrychleji v celé své historii sprintu na 30 yardů a dostal se mezi ně (ty tři běžce z přípravy) v zatačce, zřejmě to bylo proti pravidlům, slyšel jsem je, jak mi funí za krk, ale letím jako šipka a už se chystám prosvištět další klopenou zatačkou a prosvištím jí na těch svých hřebíkách, od nohou mi odletuje korek a vybíhám ze zatačky a předávám kolík Mickey Maguireovi, který věděl všechno o Maggie a vyraželi jsme s ním a Kazarakisem do bostonské noci a povídali si a pojídali obrovské hamburgery, mluvili jsme o svých děvčatech a problémech a trpělivě snášeli ty oslepující neony velkoměsta roku 1939 a užívali si to v zapadlých řeckých buřácích u Severního nádraží, kde nám servírovali veliké šišky masa mezi chleby jako sendviče, závodili jsme v jídle — za celý život jsem neběžel tak rychle, Kazarakis přebírá štafetu jako poslední a vybíhá do posledního kola — hned, jakmile se přirítí velký ramenáč Joe Melis, co drtí všechny běžce — hůů! — ozývá se řev — Kazarakis mu kolík přímo vyrve z ruky, vytáhne se v pase a rozehraje koncert nohou a i když není vysoký, má metr pětasedmdesát, jeho štíhlé malé tělo se náhle nějak podivuhodně zvětší a zesílí a bičuje s kolíkem k první zatačce, jeho báječné nohy kmitají pod nehybným pasem, paže nevidíš, předběhne vysokoškoláky a letí před nimi — vyhráli jsme — ale ne proto, že jsem ve svém kole doběhl před Spindrosem ze svatého Jana, přiběhl v patách za mnou a lehkým pružným skokem bojovného indiánského náčelníka přiskočil ke svému člověku a podal mu prese mě kolík — selhal jsem a ztratil čas mezi době-hnutím a předáním štafety — Mickey Maguire musel vypálit a bušit v šíleném letu po dráze se ztrátou dobrých osm yardů — Kaz, ti tři to zvládli — Musela to být porážka podobná té od Maggie, co mě položila — Dosáhl jsem vrcholu lásky a pohádkového úspěchu na jednu nebo dvě noci — kdy? Tu noc v březnu u radiátoru, kdy začala tak neklamně vzdychat a oddechovat, bylo v tu chvíli na mně, abych se zachoval jako muž — a já nevěděl, co dělat, ve svém tupém zabetnění mozku jsem ten večer netušil, že po mně touží; neměl jsem potuchy, co to je.

Pevně mě objímala, její rty kousaly a pěnily v oceánu mého obličejce, její klín brnkal na můj a rozehrával píseň veliké vášně, lásky, radosti, skrze ni prostupovaly do mě šílené vichry březnové bouřlivosti, byli jsme připraveni splynout v jarní plodnosti — a být mužem a ženou Vesmírné reality — dokonce jsem si

představoval ten červený domeček s okny u trati — náš — když jsem šel v něžné jarní noci pod bledým svitem lamp po zablácené Massachusetts Street, kdy jsem věděl, že všichni lowellští hoši běhají po vzrušujících drahách a zvoní na zvony dívčích nader, celá Amerika stojí v řadě na nočním horizontu. Sedím v trávě v parku s G. J. a sním.

Život je sladký, uvnitř velké jeskyně.

"Jdu za Maggie," říkám Gusovi — hledím zpod velikých stromů na Lowell za plání za Riverside Street — přes její vlnící se býlí jsou vidět střechy Christian Hillu dvě míle daleko, jak červeně září ve slunci, Království bylo krásnější než kdy jindy, moje bagdádské felážské střechy malého Pawtucketvillu pro mě nachověly — byl jsem milovaným mladíkem — ležel jsem po večeri v trávě se stéblem v puse a koukal — večerní vítr hlasitě šuměl ve větvích nad hlavou, tohle je můj domov, patria, místo, kde jsem se narodil. Netušil jsem, že jednoho dne bude naše Království přemoženo mocnějšími, neviditelnými jako dálnice přes hromadu odpadků.

"Vykašli se na ni, Zaggu," povídá G.J., "já bych se s žádnou štět-kou nezahazoval, ať všechny skočej do jezera — já v životě chci najít způsob, jak dosáhnout klidu. Asi vypadám jako nějaký starý řecký filozof nebo něco podobného, ale Zaggu, myslím to vážně, co říkám, vyser se na to — Maggie tě jenom tahá za nos, jestli je pravda všechno, cos mi povídal — seš kvůli ní jenom smutnej, nic jinýho, ty vole pitomá — víme to všichni, Lousy, říkali mi to s Pauline Coleovou, pospíchal jsem domů z lowellské obchodní akademie a oni dva spolu stáli na rohu Central a Merrimack, Pauline si zrovna šla koupit naproti ke Kresgemu šaty a chtěli, abych šel s nima a pomoh jim — pomoh s — povídám, vyser se na to!"

Vážně potěžkával svá slova v dlani — Lousy tiše plival na večerní stéblo, ani se nehne — jen vztyčí vlnící se kmínek, když na něho foukne, jako nějaký člověk, co si za soumraku ořezává hůl, zavře ňůž o dřevěný sud a podvečerním vánkem se ti donese ten zvuk — Myslel jsem si, že je G.J. úplně na omylu, věděl jsem své, a lépe než on. Říkal jsem si: "Ale, G.J. neví — my — naše rodina — jaký jsem — nemůže to posoudit, i když na mě byla tak zlá a já se vzdal Pauline Coleový, jenom abych — neví, co říká, ať jde do háje, G.J." Máma s tátou mi často domlouvali, abych s G.J. nekamarádil, z nějakého důvodu z něho měli obavy, Ye mauva" (je to sprost'ák).

"Co tím myslíš, že je sprost'ák? — Je stejnej jako my všichni v partě — je fajn —"

"Non. Víme o něm všechno, jak je nemravný — vykládá o tom na všech nárožích — Tatínek to slyšel — co dělal s malýma holčičkama —"

"Ale on nemá žádný malý holčičky!"

"Ale má. Říkal, že chodí s nějakou čtrnáctiletou — Chodí a vykládá sprost'árny, proč se s ním stýkáš!"

"G.J. mě v tomhle nepochopí," přemýšlel jsem, "já — s čím vším se musím vypořádat a co všechno se musím dozvědět a poznat — a Maggie mě miluje."

Pohlédl jsem na sametovou oblohu, vycházel bledý měsíc a ukládal se do kolébky nebeské modři, a já si byl jist, že mě Maggie miluje.

"Tak mně teda nevěř," říká Myšák. "Stáhnou z tebe kůži, Zaggu, voberou tě o všechno — nech bejt, já ženský znám, všechno jsem to viděl na vlastní oči přímo u nás doma, všechny ty příbuzný a tchýně a tchány a velký boje Řeků, co stojej na okraji tyhle lowellský společnosti — nevíš nic, Zaggu." Uplivne si — ne jako Lousy v melancholii večera, ale vztekle, zuřivě. "Můžou si ty svoje všivý továrny zbourat a naházet na ten smradlavej smet'ák u řeky a nacpat si je do zadku, seru na ně, Zaggu — mizím z tohoto Lowellu," a zvedá na to palec, "ty možná ne, ale já jo" — jeho pohled plane hněvem, ve vypoulených očích vře pomsta — G.J. byl svérázný samorost.

"Takjo.Myšáku."

"Tak kam teď jdeš?"

"Za Maggie."

Jenom mávnul rukou. "Udělej jí to i za mě, Zaggu."

Posměšně jsem odfrkl a vyrazil. Viděl jsem, jak mi G.J. žehná dlaní — tak jo.

Vydal jsem se na pout' přes celý Lowell podél hlavní arteriální lowellské žíly, Moody Street, pak po Textile Avenue, plul jsem na klapajících botách vstříc sladkému klínu svého přístavu. "G.J. je vedle jak ta jedle."

Noc, noc. Neměl jsem trpělivost čekat na autobus, dorazil jsem pěšky na Kearney Square minutu před ním a naskočil do southlo-wellského autobusu, borec za volantem bičoval burácející mašinu, většinu lidí vyklopil v posledních ulicích a teď jenom profříčel okrajovými ulicemi po asfaltce s mokvajícími ranami otevřených kanálů a valil to dál, vyhýbal se dírák, míjel sloupy, ohrady, k těm stodolám za městem, které jsou teď nově natřené a proměněné ve výstavní autoservisy — sledoval hodinky, jízdní řád, jeho divoký zájem o čas se shodoval s mým, vyskočil jsem z autobusu na Massachusetts Street u podjezdu a už jsem cupital sám, zatímco on burácí po své trase dál, jede vzhůru po cestě a mrká velkými červenými světly — Vesmírná nicota obklopuje osamělého chodce — zdolám břehy Concordu, vlastně jenom jdu prostředkem ulice a vidím je mezi malými bungalovy za ovocnými zahrádkami, tu říčku pospíchající mezi břízky, nic velkého není ta řeka Concord, aleje v ní plno žaludů —

Maggie nestojí na kraji ulice a šaty jí nepovlávají ve větru a nezpíváme spolu Deep Purple jako v té ztracené zimní romanci, kdy jsme společně táli pod mrazivými hvězdami — teď na naši chladnou lásku netečně mžouraly rozteklé tváře hvězd bezstarostného léta — žádné ošklivé vozy nepřejíždí po naší krásné cestě — "Jacky," — — — — —, "říkávala mi," — — — — —, "ta nepřeložitelná slova lásky, která je lépe zachovat v tajnosti, pokud šije vůbec pamatuješ —

"Ale teď na žádné cestě nestojí," říkám si a pospíchám, to světlo, které se objevilo, když jsme o ní mluvili s G.J., nyní bledlo na západě, kde se schovávala —

"Myslím, že šla dolů támhle přes tu rozbitou ohradu, Jacku, támhle po ty cestě — koupou se tam, říkali, že se půjdou koupat." Tohle je Maggiina mladší sestřička, stydlivě se na mě usmívá; za rok budou říkat, že je do mě zabouchnutá, a do jiných, ale teď je to ještě malá holčička, točí se kolem sloupu, ene, bene, elká, je ta řeka velká, ene, bene, uk, koupe se tam kluk, ene, bene, kukačka, ty musíš jít z kolečka —

»37 Potom už bylo jenom otázkou času sladit ambice mojí rodiny s mými představami o životě, a já odjel se svojí matkou do New Yorku za Rolfem Firneyem, od kterého přišel dopis poté, co mě dohodil nebo nadhodil můj starý fotbalový trenér ze střední školy Tam Keating svému starému kámošovi z bostonských psích dostihů Lu Libblemu, Lu Libble byl velký kolumbijský kouč, oba byli ve "stužkovacích komisích" těch báječných šílených večerů, kdy se hnali závodní psi za elektrickými králíky v husté tmě u Suffolk Downs, kde stál ten obří plynojem, tak mohutný, že se mi celý život vybavuje ve spojení s psími dostihy a mořem — Na téhle veliké světové univerzitě mě čekalo studium a kouření dýmky u zlatých oken mého studentského pokoje. Byl jsem tak pyšný, že když jsem dostal příští léto nabídky z Boston College a později od trenéra Francise Faheye z Notre Dame, nerozmyslel jsem si to, držel jsem se své představy New Yorku, Kolumbie, přípravky Horace Manna, i když chudák můj táta chtěl, abych šel na Boston College, protože by mu to zabezpečilo jeho novou nedávno započatou práci v tiskárně v Lowellu, která dělala všechny zakázky pro Boston College, Emil Duluož by byl zase populární a solidní — ale já i maminka jsme trvali na Kolumbii — K tomu ještě patřilo "hledání fotbalových talentů", ale to je už jiný příběh.

Rolfe Firney nás přijal zdvořile, provedl nás atletickými kanceláři, kde seděli pánové, jejichž tváře mi připadaly neskutečně, hluboce a krásně důležité, bělovlasí muži, důstojní, vznešení, všichni dobře oblečení, opulentní, galantní. Pyšně jsem tímhle vším provedl svoji matku před jejím odjezdem do Lowellu. Jela do New Yorku zařídit mi byt a stravu u své nevlastní matky v Brooklynu, kde jsem měl bydlet po dobu studia v přípravce Horace Manna, každé ráno jsem musel jet metrem totálně šílených dvacet mil z rudého srdce Brooklynu celou cestu na Broadway a Dvěstě-čtyřicátou druhou ulici — Ale líbilo se mi to, protože v podzemce jsou zajímaví lidé, když máš sedmnáct a ještě ochutnáváš nepoz-nanou chuť velkoměsta. Byl jsem vážně spokojený, že jsem se konečně ocitl mezi těmi velehorami zářivých budov. Škola Horace Manna měla šedé žulové břechťanem porostlé zdi jako z knížky o Tomu Brownovi a stála na pevném skalnatém útesu — za ní byl překrásný atletický stadión se zelenou trávou — po tělocvičně se pnula vinná réva — Na indiánském nebi jsi viděl plout ty nesmrtelné mraky z Bronxu, a nepovídej, že to není indiánské nebe. Za útesem směrem k Yonkers ležel rozlehlý Van Cortlandtův park pro ty nádherné desetibojaře, co natahovali své bílé aristokratické nohy na listnatých a křovinatých pláních, Židé a Italové, noví hrdinové nového lowellského království.

Věřil jsem půlnočním pověrám a tu první noc, co jsme spali u babičky v Brooklynu, jsem ležel celé hodiny s otevřenýma očima a naslouchal šramotu strašidel toho newyorského domu, slabě ke mně doléhaly zvuky z brooklynské ulice, slyšel jsem milence, jak se na konci léta chichotají a objímají pod měsícem; bylo to úplně jiné než v Lowellu, a hlásná trouba z té díry světa, z těch rtů Rudy Valleeho z Merrimack Square a Maine vyhlašovala, že jsem se začal ztrácet jako mramorová koule kutálející se po své dráze vstříc hlubokým temnotám nekonečna, raket a hrobů strašlivého telepatického cíle.

Ležel jsem v posteli a představoval si, jak se stanu velkým růžolícím newyorským hrdinou s bělostnými zuby — idiotská mania-kální post-čiperovská inkarnace toho amerického snu o Super-hrdinovi, Borci, Šampiónovi — a o bílém šátku a velkém kabátě a spoustě krásných koček v závěsu a pití, o žurnalistickém šampiónovi od Times Square (třeba The Little Theater), jak jsem to vídal v druhořadých filmech, kde sedávali ti novinářští tragédi u piva v zatuchlých barech na neony blikajícím Manhattanu a posouvali si klobouky do čela, jako hrdinové potměných kaváren Mare Brandel nebo Clellon Holmes, přes okno s nápisem Bar & Grille vidíš černou mříž obřího Neonu Jména Majitele Novin — Muž s Doutníkem, vnuk Horacův, tvrdý neoblomný jezuitský vydavatel, prvotřídní umělec, neustále flegmaticky vřeštící ze stříbrných oslňujících pláten Rialta tu zimu, co jsem byl s Maggie, studoval nebo chodil za školu, ale teď jsem v New Yorku a všechno nahlížím ze strašidelné postele v Brooklynu, je mi sedmnáct let. Mlask. "G.B. Mannpram, vyd. Manhattan Manner Post Evening Star," přilétají letadla se séry, a já se jen hrdinsky chmuřím nad tím, jak jsem rozprášíl gang z nábřeží a G.B. mě povýší (Vidím G.J., jak zvedá nohu, aby si uprdnul, "Tak dobrá, J.D., Dráče je vaše, p-r-d, a buďte se mnou ve spojení" —) a já mířím do svého luxusního apartmá, znuděn těmi volnými kabáty, pomačkanými střechami klobouků velikého alkoholického novinář-ského New Yorku a převléknu se do večerního (smoking se same-tovými klopami, svítícími jako londýnské ohně v krbu, na mé blahobytné hrudi září jako bezedná velínová jezírka drahého vína), a popřeju své ženě dobrého večera, lině —

Její balkónovým oknem vidíš přes průsvitné záclony panoráma New Yorku pod bledým krajkovým hvězdné noci, sherry a koktejly jsou připravené, seshora od Gershwinů k nám doléhají zvuky piána, a v krbu nám praská.

Och, jak nám ten oheň praská — a ta její nádherná labutí šíje — ležel jsem v posteli a posílal vzhůru do černé noci bílé bubliny rozhovorů mých do zlata tepaných snů — Milý Anděl Gabriel nade mnou dumá, naslouchá. (V apartmá jsou polena ze starého Adirondacku, támhle je má lovecká puška, úžasný hrdinové Jacka Londona přišli z Friska přes Lowell ve státě Massachusetts po viaduktu kolem písčitých přístavišť a chladných borovic řeky svatého Vavřince, bretonští chlapci rozplétají u mer slanýma rozpraskanýma rukama síť a musí to dělat pořád znova —) Mé představy o světě víří místností, zastaví se mi dech, když spatřím obrovské roje matek světél a slyším, jak můj bratr strom konejšivě šumí u plotu, províván brooklynským teplým vánkem. V tom snu mám ženu, je nepřed-stavitelně krásná, není to Maggie, je to nějaká úžasná zlatovláska, hvězda a dokonalá sexbomba s něžnou sametovou šíjí, porcelá-novou pletí a pootevřenými smyslnými rty — představoval jsem si čarokrásnou Gene Tierneyovou — s hlasem Kitty Kallenové nebo Helen O'Connellové, mladou nádhernou Američanku, co se chvěje touhou v mém náručí —

Druhý den, a neubralo to těmto snům nic na věrohodnosti, jsme se s maminkou procházeli zavěšení do sebe po trávníku hřiště Horace Manna — brankové tyče, odkryté tribuny, anglické gotické střechy, ředitelův vlastní kamenný dům obrostlý růžemi — Královská vojenská pevnost vyhlížející do jiných světů — už v sedmnácti jsem si předsevzal, že budu jednoho dne kreslit mapy a psát dějiny jiného světa v jiném zeměpise jiné Afriky, jiné planety Afrik, Španěl, bolestí, pobřeží, mečů — tak málo jsem věděl o světě, ve kterém jsem žil.

Byla to prestižní škola pro mladé Židy od osmi až do šestnácti, viděl jsi, jak je rodiče voží do školy v limuzínách, které budou jednou řídit sami. Bylo to úžasné, skvělé, nádherné. "Ó Ti Jean, to bude krása v tomhle malém ráji! Ach, chlapče. Teď to konečně má smysl!" řekla moje matka rezolutně. "Teď máme konečně být na co hrdí — na tomhle místě z tebe udělají opravdového člověka, tady nejsou jen obyčejní staří učitelé ani to není žádná špinavá díra v Providence, kam kdysi chodil tvůj otec a pořád o tom mluvil, a teď by chtěl, abys tam chodil taky — non, zůstaneš tady a potom půjdeš na Kolumbiu. Tak to bude nejlepší." Matka se v duchu viděla, jak bydlí v New Yorku a prochází se pod těmi velkými světly

báječného vzrušujícího světa plného skvělých divadel, řek, moří, restaurací, Jack Dempsey, Ziegfeld Follies, Ludwig Baumanns v Brooklynu a těch fantastických obchodů na newyorské Páté avenue — Už jako dítě mě vzala do New Yorku, abych viděl podzemku, Coney Island, Roxy — když mi bylo pět let, usnul jsem v tom zoufalém metru plném pohřbených lidí, co do sebe v tom černém nočním vzduchu naráželi ze všech stran.

Dostal jsem na Horace Mann stipendium, které pokrylo většinu výdajů na studium; zbytek byl na mně, otcí, matce; na podzim jsem škole hodně pomohl získat publicitu v novinách — bylo tam 10,12 takových kluků jako já — "esa" z různých středních škol — boxeři, porazili jsme všechny, kromě Blaira (0 : 6), byl to skandál — boxeři měli taky svoje šestnáctileté lásky, bouřliváctví a smutky.

"Tak už jsi zabezpečený," řekla mi matka, když jsme kráčeli těmi nádhernými čistými halami, "koupíme ti pěkný nový kabát, aby ti to tady v tom rozkošném místečku slušelo!" Moje matka v koutku srdce tajně doufala, že se stanu důležitým úředníkem nějaké velké pojišťovny. A jako po své první zpovědi jsem byl andělíčkem světlé budoucnosti.

»38 Vrátila se domů, všichni si vzájemně posílali sáhodlouhé dopisy — Abych se připravil, vynesl jsem z babiččina sklepa zaprášené staré knihy a narovnal si je v pokoji — Vážně jsem odpoledne sedával na dlážděném dvorku s kytičkami a dřevěným plotem, někdy s nějakým pitím, třeba zázvorovým pivem, a četl si Žízeň po životě o Van Goghovi, kterou jsem našel v popelnici, a hleděl na ty velké brooklynské stavby: nasládlý pach čoudu a jiné pachy, třeba pára z toho velikého kávovaru pod vozovkou — seděl jsem na houpačce — v noci budovy svítily — daleko na obzoru houkal vlak — zmocňoval se mě strach — a dobře jsem věděl, proč.

Začal jsem s fotbalovými tréninky, ale občas jsem se ulil, abych viděl nějaký film na Times Square, chodil jsem úplně sám a dával si velké mléčné koktejly za pět centů, neskutečně pěnivé, jako vatička, pil jsi tu iluzi tekutiny a chutnala jako New York — chodil jsem na dlouhé procházky po Harlemu s rukama založenýma za zády, zíral jsem v bouřlivých zářijových soumracích na všechno se zájmem a neměl potuchy o tom komplikovaném strachu, který mě bude později naplňovat, z "Harlemu" a černých lidí — Dostal jsem dopisy od G.J., Scotta, Lousyho a Vinnyho — G.J. psal:

Tak nějak si nemůžu pořád zvyknout na to, že tady nejseš Zaggu, i když blbnu furt dál stejně. Někdy vylezu z Parent's Marketu a povídám si "No, zajdu myslím za Jackem a poslechnem si Club 920," a pak si vzpomenu, že ses pryč. Na jednu stranu jsem rád, že seš v New Yorku, Zaggu, protože tady je to horší než na Sahaře. Tím chci říct, že to je tady všechno mrtvý. Den po dni furt to samý. Jedno tvárnější to už bejt nemůže. Letos jsem v abiturientůvku teda asi budu, pokud si to nerozmyslím. Máma mi slíbila že udělá, co bude moct, aby mě mohla poslat do koleje, pokud se budu snažit. Jak to tak vypadá, je pramalá naděje ale věřím na zázraky. Tak to je asi všechno, Jacku, nezapomeň pozdravovat maminku. [Myslel si, že je ještě pořád se mnou v New Yorku.] A přeju ti, aby ti všechno co nejlíp vycházelo.

Tvůj kámoš
GUS

Scotty se posadil k matčinu kulatému stolu ke kamnům v potměnlé kuchyni a psal: "čau Zagouši, ty vole: No, já —" a popi-soval svoji práci — "a tak to máš, někdy je to i lepší —" a potom psal o Lousym a mně z toho vyplynulo, že od té doby, co mě ve sladkém Lowellu dala Maggie kopačky, napršelo už hodně vody a naplnila se nová kád', ve které se všechno utopilo —

Mimochodem Lousy odešel ze strojáry a teď si hledá práci jako slévač. Je praštěnej. Měl zůstat na strojárně, ale tos neviděl, Zaggu, jak může bejt někdo nesmělej, když si hledá práci. Dnes ráno jsem se dozvěděl, že v Diamond Tool hledají telefonistu. Stavil jsem se pro Lousyho a šli jsme za šéfem, znáš to, velká kancelář, a Lousy se hned chtěl otočit a odejít, protože měl strach, že tam budou noční směny, ale přitom nic nevěděl, Zaggu, tak jsem musel předstírat, že se o tu práci zajímám já a Sam je tam se mnou a

pak jsme vyplnili oba ten formulář a Belgičánek neřek ani slovo. Chápeš, Jacku, on si musí práci ukecat, a pokud se bude chovat takhle, je ztracenej, musím mu to furt vtluokat do hlavy. No, tak jsem si s tebou aspoň takhle na dálku pokecal, Jacku, za chvilku budou dvě ráno, čtvrtek, tak ti přeju dobrou noc, za minulej tejden jsem si ke svý radosti vydělal za patnáct hodin 29 dolarů 92 centů. Tak se měj, SCOTTY, brzo napiš.

Čipera z Connecticutu, kam odešel za prací: "Tak se měj, ty kluku!" —
Vinny psal, jako by hovořil přímo z místa —

Tak jsem to zkoušel všema způsobama, když už jsme skončili, ještě jí to pořád nestačilo, Zaggu, věř mi, za celej svůj život jsem neviděl náruživější ženskou, je jak králičice, a moc dobře ji znáš. Její iniciály jsou B.G. a je to moje sousedka, nechci psát celý její jméno na papír, ale ty víš, o koho se jedná. Lousy se Scotem si hrajou na nešťastný dělníky. To je asi všechno, co je novýho. Albert Lauzon ještě pořád chodí do Social Clubu, když tu putyku o půl pátý otevrou, můžeš si bejt jistej, že už tam starouš Belgičan je — [Lousy se začal vážně věnovat za zelených večerů kulečnicku]. Tak, ty starej proutníku, to je zatím všechno.

VINNY

Otoč to na druhou stranu

P.S. Přeju ti tam často smáčet knot, jak říkám, "není nad čerstvý maso na osvěžení", takže "Šousej, brácho, šousej, dokud nebudeš mít dost, a pak znovu."

Ty obšoustníku,

Ty Šukspire

OŠOUSTEJ JE VŠECKY

Bud' ke svý příští holce milosrdnej.

»39 Fotbalovou sezónu jsem absolvoval s obrovským úspěchem, na hřištích explodovaly fiesty bláznovství a zlatavě podzimních výkřiků slávy — a najednou sedmého listopadu, kdy jsem se zklidnil a přestal se zmítat trápením a nerozhodností a požehnaně si užíval tu záplavu nových věcí v životě, nové party, nové Nové roky — kdy jsem si zaznamenával na malé obálky "Kereskyho taktika" nebo "Obrana v Garden City" (studoval diag-ramy soupeřova týmu) nebo "5 dolarů poplatek za laboratoř" nebo "napsat si v podzemce vzorečky do matiky" — a měl okolo padesáti hlučných přátel, co stoupali po příkrém svahu od podzemky ke školnímu paláci v rudých ránech, kdy vždycky strašili nějácí noví ptáci — prásk — jako blesk z čistého nebe přichází dopis od Maggie a vzadu na obálce (ve slovech, co přilétla jako vesmírná loď a přistála před mrtvolou) stojí: "Maggie Cassidyová, Massachusetts Street 41, Lowell Mass."

Jacku,

ať hned víš, kdo ti píše, Maggie. Jenom pro případ, že bys chtěl tenhle dopis roztrhat.

Asi ti připadá divný, že ti píšu. Ale to je vedlejší. Píšu, abych se dozvěděla, jak se máš a jak se ti líbí ve škole. Jak se to tam vůbec jmenuje.

Jacku, nechceš mi zkusit odpustit všechno, co jsem ti provedla. Asi se mně směješ, ale já to myslím fakt vážně.

Asi před dvěma týdny jsem potkala ve městě tvoji mámu se sestrou. Kdybysme spolu chodili, zastavila bych se a povídala si s nima, ale styděla jsem se, co kdyby se mě zeptaly, jestli jsem ti napsala. Nevěděla bych co říct. Jacku, nemůžeme se usmířit, je mi hrozně líto všeho, co jsem udělala.

Nevím, čím to je, ale někteří kluci, co tě znají, mě zkoušeli zvát na rande, jenom co se dověděli, že jsme se rozešli, třeba Ghet Rave a jiní, o kterých bych radši pomlčela. Mám Gheta ráda, ale chodit bych s ním nechtěla. Nejdřív se hrozně vykrucoval, ale nakonec mi dal tvoji adresu. Taky se na tebe ptal

Bloodworth.

Tak ahoj, Jacku, když neodepíšeš, budu vědět, žeš mi neodpustil.

MAGGIE

V hodině studijního volna jsem přemýšlel, ale když jsem zahlédl ten zvláštní obličej centra našeho týmu Hunka Guidryho, poslal jsem mu ten dopis, aby si ho přečetl, abych mu ukázal, že mám taky holky. Řekl ne. Napsal na obálku: "Co to jsou za kraviny! Lámeš holkám srdce jak Casanova." Napsal jsem Maggie o něco později.

»40 Pozval jsem ji na jarní školní ples. Po několika předchozích dopisech. Zjistil jsem, jak to všechno chodí s jejich velkým tanečním programem.

V listopadu jsem jel domů, stopovali jsme s mými ztřeštěnými kamarády Rayem Olmstedem a Johnem Millerem; John Miller, ve skutečnosti Jonathan, byl geniální mozek s kostěnými brýlemi, hrdina newyorských zelených trávníků Západního Central Parku, jeho sestra hrála na klavír, u večere říkal jeho otec — právník "Mens sana in corpore sano" — "V zdravém těle zdravý duch" — což jsem pyšně tvrdil sám a najednou jsem to slyšel z úst starého právníka — Ray Olmsted byl vysoký pěkný Tyrone Pemberbroke, krasavec z amerických milostných žurnálů, širák, dýmka — Neměli se rádi, oba byli moji přátelé, ale každý zvlášť; na jedné staré novo-anglické cestě jsme prožívali ztracená dobrodružství, namáhavě jsme zdolali New Haven, pokračovali do Worcesteru — temné silnice počátků stopu s krocanem k večeri na konci šňůry.

Noc. Následovaly divoké události, kdy se sešla moje lowellská parta s těmi skvělými Newyorčany, například Lousy rozbil na Moody Street velkou okenní tabuli, jen tak, z čiré radosti, že jsou Olmsted a Jonathan Miller takoví šílenci — jinými slovy, přivezl jsem partě smetánku nespoutaného světa Horace Manna, a potom jsem se rychle rozhlédl a vytratil se a uháněl navštívit Maggie, měl jsem to s ní telefonicky domluvené, skočila na mě ze strany a zasypala mě polibky, až jsem se musel napůl odvrátit, bylo to tak náhlé, a začali jsme se pod tíhou polibků naklánět na koberec a vzdouvali se a mačkali klimaxem velkého líbání jako na obrázcích z filmových časopisů — potom vážná, dlouhá latinská studia rtů, kradmé pohledy přes rameno do paranoidního světa — Ale Maggie plakala, utíral jsem jí slzy na bradě s doličkem přitisknuté pod mým skloněným krkem svými vlasy, které mi nyní visely jako francouzské bestii, co prožívá se svojí divokou Pařížankou největší lásku života — chystáme se naučit to úžasné životní spojení tvrdého a měkkého. Ale není čas, je vzrušující noc, kdy se děje tolik věcí, a neprožíváš to jenom ty, ale každý, kvůli tobě! — záříme, naplnění nemocní štěstím, hledím na ni s takovou láskou, a ona se svou, neviděl jsem nádhernější milence ani v těch kansaských slunečnicových prériích, kdy se při západu slunce rozezpívají na rozechvělých větvích skřivani a starý tulák vytáhne z báglu starou plechovku fazolí a sní je studené.

Milovali jsme se.

Proto jsme si té noci nevyměnili žádnou nesmrtelnou krev lásky, rozuměli jsme si s očima plnými slz. Uvidím ji o Vánocích — v tom něžném sladkém čase.

»41 Pospíchal jsem ze školy domů a přijel jedna-dvacátého prosince — spoustu věcí za sebou, spoustu před sebou. V kostele jsem zíral na zrnka toho starého růžence, který mi dala k prvnímu svatému přijímání teta Anna z Maine — Zlatý kříž byl teď zčernalý, ale strašlivě překrásný, ten malý symbol umučení, ty dlaně, ty maličké svaly — Inri je vždy napsáno jako znamení nevyslovitelného — ty nohy přitlučené hřeby na kousku žlutého kovu v mé dlani — zaklonil jsem se a vzhlédl ke stropu kostela, je odpolední bohoslužba, velká úchvatná bohoslužba pro střední školu v temném prostoru svaté Johanky z Arku, je přítomen bývalý starosta Archambault a kněz se o něm zmíní — Předě mnou sedí nádherná dívka s medovou pleť, Diane de Castignac z Pawtuc-ketvillu, sním, jak ji zatlačím do nějakého předpokojí a zápasím s ní a sténám s ní, vzadu za oltářem, nemá pod šaty nic, přitisknu se na ni a

nakonec ji překvapím a opravdu ji dostanu a udělám jí to — skvěle, báječně — Když skončí bohoslužba, hru se se všemi ostatními ven, a ona stojí u dveří, otřu se rty o rukáv jejího kabátu, řekne "Bud' tam!" (už jsme si domluvili schůzku) — Místo, abych vyšel z kostela po schodech do lowellských ponurých deštivých uliček, jdu přes balkón, kopnu Erniero Mala do hlavy, řekne "Au", ten podivný babský kluk, vezmu to zadem kolem kuchyňských oken, odpadních jam, ohrad, brooklynských popelářských part, nějak se vyšplhám vzhůru a octnu se u úžasného moře, na hladině dřímá ocelový purpur, je čisté, průzračné, seběhnu dolů na písčitou pláž, za úsvitu jsou obrovské vlny, napravo čeká naše loď, za dva roky budu sloužit jako prostý námořník a poplavím se k tomu pustému strašlivému Severnímu pólu — purpurové mraky, olbřímí vlny — vyskočím a vystrašeně se dám na úprk — nad příbojem rachotí děla — Ráno a nová moře.

"Ale nepokoušej tu růži," praví překrásná tvář Panny Marie, ohromeně na ni hledím.

Jako kdyby ke mně nikdy nemohla přijít, jako by chodila jenom za ženami a muži v Poslední Čtvrtině života, ne za mým mládím. Ale modlím se. Za úspěch všech svých věcí.

Už jsem navštívil ty hotely z červených cihel uprostřed New Yorku roku 1939 a poprvé souložil s rezavou starší dívkou, profesionální prostitutkou — chodil jsem a vychloubal se s tím jako ostatní maniaci ve škole, se staženým hrdlem jsem čekal v posteli, přišla z chodby na jehlových klapajících podpatcích, čekal jsem s bušícím srdcem, dveře se otevřely, vplula dovnitř, ta perfektně tvarovaná hollywoodská kráska se svými plnými těžkými ňadry — klepal jsem se hrůzou — dokonce jsem o tom řekl Maggie, ale nepřímě, dělal jsem na to narážky v dopisech, aby jí to nějak došlo — Byla stejně vyděšená jako já. Tak se v kostele trápím svými hříchy, mám strach ze syfilis, přemítám nad dívkou svého srdce a snů — doma ze školy — pečlivě učený, ve velkém kabátě, zdvořile pokývnu, když na mě zdvořile pokývne madam Chavertová, bude ze mě velký dospělý lowellský muž... se vzpomínkami na události v New Yorku, ohromujícími novinkami, budoucností — jen imaginárními, jinak žádnými nepřáteli.

V předvečer Nového roku po mně Maggie chce, abych jí udělal to, co jsem dělal "těm holkám v New Yorku" —

"Ach, Maggie, to přece nejde!" říkám a myslím si, nemůžu s ní hřešit jako se hřeší ve velkoměstě, a nedojde mi, že to jsou jenom tupé předsudky. Ale Maggie má taky strach, "neměla to říkat!" myslí si — stojíme na verandě ve větrném studeném prvním lednu roku 1940 — také mě cosi varovalo, že chceli si vzít Maggie, není radno spěchat.

Doma řeknu matce, že ji miluju a že si ji chci vzít; blíží se čas návratu do New Yorku, je konec třímílových poutí po studených chodnících za Maggie — musím se vrátit ke svým knihám, přátelům, velikým metropolitním zájmům o každého — Chce se mi z toho brečet.

"Dobře, Ti Jean — vím, že ji máš rád — Musíš dokončit školu a připravit se na svůj život — Jestli tě má ráda, pomůže ti — jestli ne, tak tě nemiluje. Je ti to jasné? Tvoje studia přinesou své plody — do té doby si všechno uvědomí. Řekni jí, co si o tom myslím — nechci se do vás plést. Nemusíš jí to říkat, jestli nechceš — Ale ber to v klidu — Nepospíchej, dneska děvčata dokážou vymyslet spoustu potíží — Malá Maggie se mi zdá fajn — běž — běž za ní, rozluč se s ní — Domluv se s ní na ten bál v New Yorku, jak jsi říkal...

Můj otec byl už pryč.

Navštívil jsem Maggie, rozloučil se, dívali jsme se na sebe se slzami v očích, hleděla na mě novými hlubšíma ženskýma očima, užasle jsem do nich zíral a cítil se jakoby vplétán do nějakého kola přírody.

»42 Všechno je perfektní; mám pozvánky. Jsou veliké, se zlatým písmem, nahoře chromované jako Chrysler Building, Těšíme se na vaši účast. Jednu jsem poslal Maggie.

Na poslední chvíli mi napsala: "Jacku, myslím, že to bude skvělejší pátek, teda víkend. Zavolej mi k tetě, než se zastavíš, abych byla připravená. Mimochodem — budu mít na sobě růžové plesové šaty s modrými doplňky. Víš co, mohl bys mi sehnat plesový věneček, ale jestli ho neseženeš, nevadí" (bez podpisu)

Ach, jak smutný byl ten pohled na její rukopis na obálce. V prachu svých černých knih jsem spatřil měsíce smrti. "Hůů," říkal jsem si, "vázně chci ženu? —" Cítil jsem se strašně: "Zničit všechny svoje —"

»43 Maggie přijela ze sladkého Lowellu do kyselého New Yorku v růžových šatech. Uháněli jsme v taxíku na dubnový školní ples přes Central Park, hudson řízený nějakou mrtvolou objížděl Třpytivý Ostrov temného New Yorku. Obrovské přípravy na tu událost — Přijela se svojí matkou, bydlely u tety, ten večer, kdy se konal ples, měla spát v honosném bytě Jonathana Millera, zařídil jsem to předem ve snaze co nejvíc ušetřit, zřejmě to navrhnul sám Jonathan, jednak z věr-ného přátelství a taky proto, že měl snahu dohlížet na mé románky a ovlivňovat mě.

Ted' jsme se řítili městem v taxíku — byl jsem celý naparáděný, s bílou kravatou a ve fraku. V zimě mi řekl Sam Friedman, londýnský elegán a strýc Gena Mackstolla: "Na, Jacku, tady máš," — vyndal ze šatníku tenhle oblek a synovec Gene se šklebil "měl by sis ho vzít na jarní školní ples. Ber, je tvůj. Na." Dal mi i jiné věci — Aby mi to na plese slušelo, nechal jsem se v hotelu Pennsylvania asi za dva dolary opálit horským sluníčkem a oholit, měl jsem v plánu vejít do holičství na klapajících podpatcích a s hlavou hrdě vztyčenou jako světák Cary Grant a nechat se dovést ke křeslu a pronést přitom cosi úžasně vtipného — klidně a naprosto suverénně — ale místo toho jsem kráčel úplně sám kolem řady prázdných křesel před prázdnými zrcadly, a žádný holič s ručníkem přes ruku tam úslužně nečekal, tak jsem si jedno vybral a žádný Ricardo Riduardo mě tam uctivě neusadil. Infrazářič žhnul a já měl do plesu obličej rudý jako rak.

Maggie se nastrojila do toho nejlepšího, co měla — růžových plesových šatů. Ve vlasech růžičku — ta dokonalost jejího magic-kého měsíčního irského kouzla byla na Manhattanu náhle jaksi nepatřičná, jako Irsko v Atlantidě — Viděl jsem v jejích očích stromy její domovské Massachusetts Street. G.J. z legrace napsal "Ještě pořád mě pálí ruka, jak na ní seděl ten nádhernej kulatej zadeček M.C." — a já, protože ji takto ocenil, chtěl, aby taky usedla na ruku mé touhy — pevně jsem ji objal; najednou jsem cítil, že ji v tomhle velkém taxíku projíždějícím třpytivým Manhattanem musím chránit.

"Tak Maggie," řekl jsem jí po všech těch strastech cestování z Lowellu a příprav, "tak tohle je New York." Vedle nás seděl Jonathan, sám zmatený z těch mrakodrapů a obtížený všemi těmi sedmnáctiletými intelektuálskými myšlenkami, všechno mi připadalo nepředstavitelně kouzelné, taky kvůli jeho přítomnosti —

"Chm — vypadá to pěkně — ale žít tady, nic moc," říká Maggie — rty má našpulené — skloním se k ní a políbím ji a zase se opřu, až příliš dobře si vědom toho, že líbání s Maggie nebude dnes večer to hlavní — jsme od sebe míle vzdáleni v těch společenských oba-vách, myšlenky odlétají jinam, je třeba utišit bolest ňadra, které chce ven — není to jako za našich sladkých večerů u řeky — není to jenom láska — jsou to paranoické obavy, starosti o róby, smokingy, plesové věnečky, které jsem musel shánět — vstupenky, tombola — k uvzdychání — zkrátka, byli jsme odsouzeni k neúspěšnému veče-ru, vlastně ani nevím, proč.

Na drobných ramenou měla pihy, líbal jsem každíčkou z nich — když jsem mohl. Ale obličej jsem měl spálený infrazářičem a pomrkával jsem a potil se strachy, co si o mně Maggie myslí. Byla příliš zaneprázdněná snášením všech těch nadutých pohledů bohatých dívek v drahých róbach, které se nemusely trmáct 250 mil z brzdařova starého železničního domku, sedět celý den v kupé ve vlaku a dávat pozor na šaty v krabici — ale jejich chápající tatíci milionáři jim mávali pod nosem pětistovkovými šeky: "Zajdi si k Lord & Taylors nebo někam jinam a kup si něco skutečně pěkného, aby ses líbila těm hochům, co tě pozvali —" Vady a pihy svých ramen začarovaly pudrem, měly plné bedny různé kosmetiky a sladkých voňavých pif pafů a těch nejlepších vymožeností, co se dají koupit, a naplácaly se jimi od hlavy k patě — Maggie o tom neměla ani ponětí, ani by s tím neuměla zacházet, nevěděla by jak. Proplouvaly kolem nijako sněhobílé labutě. Její hnědavá ramena byla trochu narůžovělá, jak se minulé léto spálila na sluníčku a její irské pihy se leskly ve třpytu laciného náhrdelníku a náušnic. Jejich sněhobílé paže byly nepřírozeně napudrované a třpytivé; její paže byly přirozené.

Vyklouzli jsme spolu dolů do malého baru v suterénu Hampshire House, byl s námi Jonathan, na chvíli jsme byli jako veselá partička z nějaké komedie Irene Dunneové, pohodlně se usadili, nikde nikdo, Jonathan se ujal role barmana a smáli jsme se a povídali si, já měl pocit, že jsem v nějakém luxusním newyorském bejváku s drahým kobercem a Maggie byla ráda, že jsme sami a tiskla se ke mně —

Jonathan (v psích dečkách, za barem): "Tak dobrá, Jacku, jest-liže to není Tom Collins, budu tě muset vyloučit z našeho kruhu, vy-mítání zlého ducha je pro mě hračkou, nekoleduj si —" Pohlédnu pyšně na Maggie, jestli slyšela ta veliká slova. Skepticky se rozhlíží. Její gardénie smutně zplihla. Obličej mi hoří, škrtí mě límeček s bílou kravatou, nahoře jsem konverzoval s tisíci lidmi a vždycky, když jsem se zdvořile k někomu přiblížil nosem k nosu, po jeho tváři se rozlil odraz toho mého pitomého červeného žáru — "Ale Jonathane, tak už toho nech, ksakru!" vykřikuje Maggie, když Jonathan vtípkuje a šaškuje — Nakonec nás objevili ostatní, party se nahrnuly dovnitř, a my jsme šli zase nahoru. Všechno jen září. Hordy mladíků s bílými kravatami a dívky s plesovými kytičkami se hloučkují, v chumlech ve velké budově, ve věži — je nácpano — burácí potlesk proslovy, hraje hudba. Nadšená óh a ach a falešné pozdravy a prázdné komplimenty a domýšlivé nafoukané Tak se měj. Tanec, řeči, pohledy z okna na Central Park a newyorská světla — je to všechno příšerné — byli jsme ztraceni — tiskli si ruce, ale s prázdnou nadějí — jenom strachem — zklamáním — rozčarování večerem opravdového života.

»44 "Jacku, pojd'me odsud, pojd'me pryč —" Chtěla jít do opuštěných barů, prázdných tančiren, abychom byli sami — uvažoval jsem o Nick's ve Village — ale bylo domluvené, že poje-deme v autech na báječný večírek, že obrazíme různá místa — Seděla naproti mně v rohové sedačce a skoro plakala — "Nenávidím to tady — Jacky, vraťme se domů a posad'me se na verandu — Měla jsem tě daleko radši s bruslema — s čepicí s klapkami na uších — všechno na světě, jenom ne tohle — Vypadáš hrozně — co to máš s obličejem? — Já taky vypadám strašně — je to všechno hnusný — věděla jsem, že sem nemám jezdit — čekala jsem to — Něco se mi nezdálo — Matka mě přemluvila. Chtěla, abych jela. Má tě ráda, Jacku. Říká, že si nevážím fajn kluka — Do háje s tím vším — Hned bych se vrátila domů. Jacky," bere mě za bradu a otáčí si moji tvář k sobě, zamženými očima se vpíjí do mých, ta malá krásná očka, ztracená v těch hurá, vášnivém řevu, lustrech, Jestli si mě budeš někdy chtít vzít, nechtěj po mně, abych žila v tomhle New Yorku — to bych nesnesla — Je tady něco, co se mi nelíbí — Ach, pojd'me odsud — Ať jdou všichni do háje —"

"Jsou to moji přátelé!"

"Přátelé? — Pchá —" Opovržlivě na mě pohlédla, jako bychom se viděli poprvé, a pokradmu — "Parta flákačů — Jednou budeš že-brat u jejich dveří a nedaj ti ani kůrku chleba, víš to stejně dobře, jako já — Přátelé — teď jsou přátelé — a pozděj to bude sbohem, Jacku — Však to poznáš sám — Když budeš nahej, neoblečou tě. A támhle ta slečinka, jak se nafukuje v tom výstřihu a ukazuje všem svý prsa, jak je sexy, jak moje sestra Sissy a sedmnáct dalších dohromady —"

"Seš samá sykvavka," řekl jsem.

"Samá sykvavka a seru ti na to. Dost! Chci pryč. Pojd'. Vem mě na burlesku. Někam, kamkoliv."

"Ale máme to domluvený — spousta plánů, celá parta —"

"Ten Knowles, co hraje na piáno, ten se mně líbí — je tady asi jedinej, co se mi líbí — a Olmsted — a asi Hennessy, protože je Ir a sem bys ho vůbec nedostal. Hm: tak jsem viděla svý, už jsem poznala ten tvůj úžasnej New York. Víš, co si s ním můžeš. Víš, kde mě odteďka hledat, vole. Doma. Starej dobrej domov... " Úžasná, sladká, všechny ty aristokratické kotníky těch opěvovaných krásků se nemůžou rovnat s jediným atomem Maggiiny kůže v podpaží, všechny ty oči, diamanty a zhýralosti nemají na Hvězdný Prach Maggie, Jenom Mé, Milované.

"Nedívám se na žádnou jinou —"

"Ale běž — a co ta Betty, o které ti všichni celý večer vykládali — Ta přece je krásná — Bude se ti tady dařit dobře, v New Yorku — zasraném ráji —"

"Co se vztekáš?"

"Ale sklapni — Ach, Jacky, pojed' se mnou domů, budeme spolu slavit všechny Vánoce — vykašli se na tohle šarivari — tolik povyku pro nic — budu mít aspoň v ruce růženec — aby mi tě připomínal — Na naši střechu budou padat malé vločky. Nač jsou ti tahle francouzská okna? Na co jsou ti ty manhattanský věže, vždyť ty přece potřebuješ lásku, každou noc v mém náručí — Byl bys šťas-tnější, kdybych měla napudrovaný prsa? Potřebuješ tisíc biografií? Jezdit autobusem s šesti miliónama lidí, tlačit se na zastávce — Nikdy jsem ti neměla dovolit odejít z domova —" Horké rty si stýskají do mého

hluchého ucha. "Ztratíš se v mlze, Jacku, budeš čekat v polích — Necháš mě umřít — nepřijdeš mě zachránit — Ani nebudu vědět, kde máš hrob — vzpomínat, jakej jsi byl, kdes bydlel, jaks žil — umřeš a nepoznáš, jak se změnila moje tvář — co se stalo s mojí láskou — mým mládím — Spálíš se jako noční můra, co letí za světlem do ohně lokomotivy — Jacky — a budeš mrtvej — a ztratíš se sám sobě — a zapomenou na tebe — na mě taky — a rozplynem se — tak k čemu tohle všechno?"
"Nevím —"

"Tak se vrať na naši verandu, k řece, stromům a hvězdám, co máš tak rád — slyším na rohu autobus — vystupuješ — nikdy víc, hochu, nikdy víc — Viděla jsem, měla jsem představy a sny, jak kráčíš přes americké vrchy se svou svítilnou, můj krásný manžel — stín — slyšela jsem tě pískat — písničky — vždycky sis zpíval, když jsi přicházel po Massachusetts — myslels, že tě neslyším nebo jsem hluchá — Nerozumíš půdě — na zemi. Jacky. Jacky Duloozi z Lowellu. Pojď domů, pojď pryč."

Viděla v mých očích piková esa; viděl jsem, jak se odrážejí a třpytí v jejích očích. "Protože já nikdy nebudu žít v tomhle New Yorku, musíš si mě vzít doma a takovou, jaká jsem... Tady se úplně ztratíš, vím to — Nikdy jsi neměl odcházet z domu, kašlu na to, co lidi říkají o úspěchu a kariéře — to ti nebude k ničemu — Ty to nevidíš — A koukni na támhleto, vsadím se, že voní jako celá parfumerie a ta její krása musela stát u doktorů tisíce doláčů — můžeš je všechny mít, brácho — tak sbohem. — Jo," uzavřela hluboko v hrdle, které se jí chvělo, políbil jsem ji a měl jsem chuť zhltnout každíčkou píd' její magické kůže, vypít každý pramínek prýstíci z hlubin jejího srdce, a přitom jsem ji ještě nepoznal, ten její klenot, po kterém jsem hladověl, ten oltář jejích nohou, před jakým už nikdy nepokleknou, břicho, srdce, tmavé vlasy. Nevěděla o tom, nemod-lenka bezbožná, kráska s lhostejnými očima. "Ať si mě třeba zabi-jou, jsem připravená," řekla Maggie, "ale v tyhle díře ptáci zpívat nebudou —"

Viděl jsem, jak jí v očích doutná nejradši bych se sebe servala tyhle šaty a už je v životě neviděla! Později se ptala moje sestra: "A měla Maggie vyčesaný vlasy? — nebo ofinu — Má malej obličej — Byla v růžovém? To jí muselo slušet, je tmavá." Měla ofinu — moji malou merrimackou ofinku.

»45 Kráčeli jsme kdesi pod obrovskou šperkovnicí noci po Long Islandu, foukal vítr a přšelo — sobotní noc — víkend skončil — jízdy, koktejlové večírky, naprogramované události, vše proběhlo, bez radosti — její plesové šaty byly už dávno zabalené v krabici — Naštvaně a odevzdaně se mnou nechala vést těmi neznámými temnotami velkoměsta — Dům její tety byl kdesi za velkým pustým prostranstvím, na konci ulice — Smutek sobotní noci — vítr mě šlehal jejími sladkými vlasy do úst; když jsem ji chtěl políbit, odvrátila se, tápal jsem po tom ztraceném polibku, co se nikdy nevrátí — Její teta připravila velkou sobotní večeři pro nás a paní Cassidyovou, která celý víkend skromně proseděla — pomáhala v kuchyni — udělala si výlet do Rádio City.

"Jackovi prý už kručí v břiše. Máš hlad — pojď, tady je polívka —"

"Tak co, mládeži, užili jste si to?"

Maggie: "Ne!"

"Maggie! Jak se to chováš."

Pomohl jsem jí z kabátu; měla pod ním bavlněné šaty; z jejích sladkých tvarů mně bylo do breku.

"Maggie se nikdy nelíbilo ani v Bostonu," sdělila mi paní Cassi-dyová, "nevšímej si jí, je jako čert — Nejradši sedí na svojí houpač-ce ve starém svetru a botách — jako já —"

"Já taky, paní Cassidyová — kdybych nemusel hrát fotbal —"

"Pojďte jíst!"

Velká roštěnka, brambory, šťouchaná vodnice, omáčka — laska-vá irská dáma mi dvakrát přidává — Po večeři jsem se truchlivě posadil v obýváku naproti Maggie a sledoval ji, jak napůl usíná při jejích řečech — bylo to jako doma, večere, podřimování v obýváku, sladké nohy Maggie — Občas po mně opovržlivě hodila pohledem — Řekla už svoje — Paní Cassidyová viděla, že nám to spolu neklape — Ta veliká výprava, plány, velký ples, květiny — všechno šlo do háje.

Když se vyspaly, jely v pondělí dopoledne domů, Maggie za svojí verandou, sestřičkami, za ctiteli, co se zase pohrnou ulicí, za svojí řekou, nocí — Já do svého víru nového třpytivého smetí — stál jsem na školní chodbě a Milton Bloch, který později začal skládat písně, mě představil Lionelu Smartovi ("Nutso

Smartovi" , profesoru mate-matiky), který se později stal mým báječným milovaným přítelem moderní džezové generace, Londýna, New Yorku, světa — "Tohle je Jack Duluo, myslí si, že Muggsy Spanier má nejskvělejší kapelu," a Lionel se zapřítí, zasměje: "Count, člověče, Count" — 1940 — běhání do Savoye, tlachání na chodnicích americké noci s basáky a shrbenými tenoráky s velikými indiferentními očními víčky (Lester Young); články ve školních novinách, Glenn Miller v Paramountu, nové boty, v den absolutoria ležím v trávě a čtu si Walta Whitmana a svůj první román od Hemingwaye a nad kampusovým hřištěm slyším jejich sílící aplaus a řeči na rozloučenou se školou (nemám žádné bílé kalhoty) —

Jaro v New Yorku, první závan vůně dřeva na Třetí avenue tu první noc bez mrazu — parky, lásky, procházky s dívkami, honění vody, dobrodružství — New York na té perfektní lyrické polici Noční Ameriky, Jablko na Skále, zelená skvrna Cooganova útesu nad Polo Grounds první květnový týden a John Mize ze St. Louis Cardinals obíhá všechny mety na homerun — sestra Billa Kereskyho Mickey sedí v hedvábném domácím úboru v luxusním apartmá, má rudé rty a kruhy pod šestnáctiletýma očima, něžná ňadra v rozpuku — Dukeovy desky — divoké jízdy do kampusu Yale, dokola kolem Mount Vernonu o půlnoci s hamburgery a holkama — neskutečně úchvatný Frank Sinatra v plandavém obleku zpívá s Harry Jamesem V Singapuru v malé ulici, nebaští ho jenom mladé holky, ale i kluci, co slyšeli v Kalifornii na té perfektní tiché ulici v Utrillu ten smutný klarinet Artieho Shawa — Světový veletrh, smutné trombóny salv se nesou nad labutěmi — Pavilóny s mezinárodními vlajkami — Šťastné Rusko — Invaze Francie, to veliké Prásk! za oceánem — francouzští profesori pod stromy — Šílenec Marty Churchill dorazí do podzemky a srazí na zem čísi klobouk a vlak odjíždí ze stanice Hra Hra Hra! — řítíme se k nástupišti El — Jednou ráno se probudím v bytě Davida Knowlese na Park avenue, vytáhnu žaluzie a spatřím mladého manžela, na hlavě hamburák a na nohou psí dečky, veze kočárek a po boku má krásně nastrojenou manželku, proplouvají zlatými slunečními vlnkami, je to nádherné a vůbec ne smutné — Na náměstí creme de menthe, vichys-soise, páté, světlá svíc, bouřlivé mejdany — Nedělní odpoledne v Carnegie Hall.

Jarní soumrak
na Páté avenue
— pták

Půlnoční hovory nad brooklynským mostem, nákladní lodě připlouvají z Montevidea — Divoké generace poskakují v džezových barech, géniové v kostěných brýlích se zpíjí z piva — V ložnici Mika Hennessyho se půjčují dalekohledy a přes zeleň se pozorují dívky v Barnardu — Maggie je zapomenutá.

»46 Bylo to o tři roky později, noc, zima, sníh, lowellské nádraží bylo nacpané pozdními cestujícími z Bostonu, svírali Daily Records a pospíchali k autům a na autobusy. Přes ulici byl prosperující nádražní bufet, na grilu prskaly šťavnaté hambur-gery, prodavač s montanským obličejem nalil palačinkové těsto na rozžhavený tuk, který tiše vyprsknul a zvedl se obláček kouře, dveře vrzly a hoši od vlaku se přišli najíst. Osobní vlak, v 18.05 nebo 18.06, právě odjel, Lowellem rachotil v zimním zasněženém soumraku nákladák dlouhý na sto vagónů, na konci byl služební vůz, mířil k mostu přes řeku Concord v South Lowellu blízko Massachusetts Street — lokomotiva rachotila kolem skladišť dřeva a železářských velkoobchodů a plynojemů, objížděla továrny a Chelmsford Street, a mířila do železničního depa za dvory na Princeton Boulevardu, které byly ještě plné rozteklé sněhové břečky. Na konci Middlesex Street a za tratí se chránilo před větrem a čekalo v šedivých otlučených průjezdech ještě pár lowellských opozdílů. Restaurace Blagden neměla velkou tržbu, hnědá budova na rohu, uvnitř v jídelně pár ne-zajímavých jedlíků. Vzadu byla autoopravna a parkoviště Bladgen, pro dnešek už její rušný provoz skončil. Garážista právě zaparkoval velký nákladák na jeho místo u dělicí stěny a namáchl se s posledním buickem naproti řadě automobilů na konci garáže, nebylo tam už skoro žádné místo. Garážista byl sám, vracel se s klíči od auta, tužkou a lístky, pospíchal na svých silných nohách — skoro

tančil. U velkých stahovacích dveří hvízdal, když spatřil, jak se na ulici něžně snáší sníh; nahoře v temném bytě slabě svítilo světlo v kuchyni — slyšel, jak si tam povídají děti. Zamířil do malé kanceláře s kamínky a psacím stolem se stahovací roletou, odhodil balíček parkovacích lístků na stůl plný papírů a krabiček od cigaret, svalil se do otočného křesla, prudce se obrátil a hodil nohy na stůl. Natáhl se pro plechovku a loknul si piva. Odříhl si. Zvedl sluchátko.

Vytočil číslo. "Hej, to seš ty, Maggie?"

"Jo. Jacku? Jak to, že voláš? Myslela jsem, žeš už na mě zapomněl — nevěřila jsem tomu —"

"Jo! Tak hele, za chvilku pro tebe přijedu — dáme si v kancelu pivo, pustíme si rádio, mužem si zatančit — odvezu tě zase domů — ve velkém buicku —"

"Kdy?"

"Hned teď!"

"Máš nějaký jinej hlas."

"Jasně. Tři roky jsou tři roky."

"Když jsem tě naposledy viděla — bylo to po tom plese — pamatuješ — byl jsi student —"

"Už nejsem žádnéj student. — Příští měsíc nastupuju u námoř-nictva."

"To snad nemyslíš vážně!"

"Je to jenom obchodní loď —"

"No, myslím, že bys to dělat nemusel — Ale přijdu —"

"Pořád stejná Maggie," pomyslel si garážista Jack Dulooz, jsem tam přesně za dvacet minut. Bud' nachystaná. Musím se s tím buickem hned vrátit. Je to jako když kradeš auto. A nechávám garáž bez dozoru —"

"Dobře. Budu hned hotová."

"Tak jo puso," řekl J.D., "pa." Zavěsil a vyskočil. Vzal si klíče, vyšel ven, zamknul dveře kanceláře, zkusmo za ně ještě zatáhl — přešel ke stahovacím dveřím, prudce s nim trhnul, s prasknutím je vytáhl, vrátil se do hlubin garáže a nasedl do buicku.

Dveře auta tiše cvakly. Znovu vyskočil a rozsvítil v garáži několik světel — Začal teď v tom šeru po něčem pochmurně šátrat. Potom se pomalu rozpředl motor, vycouval, otočil vůz a přijel k výjezdu, dálková světla zářila — osvětlovala stíny v garáži — Zahoukal klak-son, jak se ho omylem dotkl loktem, když hledal cigarety — Pátravě se ohlédl a vyjel do zasněžené ulice — neměl klobouk, jenom bundu — Ještě před několika měsíci byl zpravodajem lowellských novin, měl divoký pohled člověka, co přelezl vězeňskou zeď a ocitl se v temné noci plné zářivě červených domů, pokradmu se rozhlížel a zuřivě otáčel hlavu a naslouchal imaginárním zvukům a sledoval provoz a byl ve střehu — buick vplouval neuvěřitelně pomalu do jícnu ulice. Sníh houstl. "Jacku, zlatej Jacku," zpíval si Jack, "Jacku, Jacku, zlatej Jacku, ty budeš na zkáza," a zajódloval "Jacku zlá-a-té-ej", v paměti se mu vybavil G.J. Rigopoulos, který tohle zpíval na Nový rok 1939, kdy poprvé spatřil Maggie, tu dívku, kterou dnes pozdě v noci v tomhle buicku hluboko v garáži — "Puso," řekl nahlas, — "dnes v noci tě dostanu — už to nebude takový, jak to bejvalo — konečně zjistím, co v tobě je — měl jsem po tobě ženský, cestoval jsem, byl jsem daleko — ty historiky, co bych ti moh vyprávět, celá ta tvoje malá Massachusetts Street by zbledla a sedla na zadek — o železnicích, o flaškách, který sem házel, o ženských, co mi kupovaly k večeri džin, i o těch starejch vandrákách, kvůli kterým jsem přešel přes pole, abych je slyšel zpívat blues — a o měsíci nad Virginíí — a jak tam ráno zpívali ptáci — o kolejích, co vedly na jih, na západ — o ty špíně, ve který jsem sedával — a spával — O věcech, na který jsem přišel ráno u stolu v kanceláři, ve škole, ve studentským pokoji — Ty holky, co jsem se s nima miloval na šterku — v parku na novinách — na kanapích pivních večírků — O Tancích, co jsem se sám naučil u nočních oken — O knížkách, co jsem přečetl, nových filozofiích, co jsem vymyslel — O mém drahém Thorsteinu Veblenovi — milovaném Sherwoodu Andersenovi - a o jednom člověku ménem Dostojevský — a o horách na Severním pólu, které sem slezl — Tak se mě nesnaž dnes v noci odbýt, chňapnu tě za zápěstí, protáhnu tě přivaly řek, ukážu ti —" Vyjel při těchto řečech z příjezdové cesty na Middlesex Street, musel počkat, až přejedou tři auta a prosmýknul se před třemi dalšími doprava, přes koleje, se strachem se rozhlédl na obě strany, jestli se z té díry noci nevytíří nějaká lokomotiva, kolem nádraží, bufetu, hotelu Merri-mack — kde, jak věděl, leží majitel buicku Reno s manželkou v posteli a vyjde ven až ráno, a jestli ještě dnes, bude to

pozdě v noci — U paty příkrého svahu Školní ulice na Middlesex odvážně zabočil, věřil, že do toho bláznivého nového sněhu nepotřebuje řetězy —

Kolem zářila světla aut. Namáhavě vyjel do kopce, na vršku přibrzdil, aby se rozhlédl, zabočil doprava a pomalu se vřadil do pout'ového kolotoče aut přijíždějících z centra, objel celý okruh a kolem školy, teď už řídil sebevědomě, přidával rychlost, přitahován konfrontací s nebezpečími opravdového života. Sjel dolů kolem tančírny Commodore, minul černou Keithovu akademii a bílou budovu Common, nechal za zády černá gotická okna a už mířil k South Lowelli a Maggiinu domu.

»47 Ale ten se nezměnil. Garážista smutně hleděl na teplá světla domu, vyježděnou cestu, matné světlo pouličních lamp, suchou vinnou révu na zimní verandě, ta drahá a milovaná silueta, strašidelně zastíněná nějakým starým lehátkem v rohu, kde se mu kdysi dávno, v jiném životě, kdy jeho mládí bylo ještě mladé, točila hlava z opojného vína měsíce —

Zahoukal a Maggie vyběhla ven. Neviděl jí do tváře. Obešla auto a přistoupila ke dveřím. "Nechceš sejít podívat k nám?"

"Ne, ne, nasedni, jedem —"

Vystrašeně nastoupila, vsunula se do vozu po rukou a kolenou, jako kdyby jí dělalo obtíže zvednout nohy a posadit se. "Tak tady seš — vypadáš jinak —"

"Jak jinak?" chtěl vědět.

"Vypadáš hubenější, ale už nejseš kluk — ses kluk, ale vypadáš... nějak nemilosrdně nebo něco..."

"Nemilosrdně!! Chacha!"

"Nebo tak nějak — A co já, změnila jsem se nějak?"

Nastartoval motor, rychle se na ni podíval. "Jasně — ty seš holka, co vypadá pořád stejně — dobře —"

"Vždyť ses na mě ani nepodíval."

Zuřivě hnál vůz po Massachusetts Street a vyhýbal se černým blátivým dírákům ve sněhu.

"Ale podíval."

Ve dvě ráno se spolu zmítali a zápasili v hlubinách buicku v hloubi garáže, dívčina sladkost byla před chlapcem ukryta pod tlustým gumovým podvazkovým pásem, tahal za něj a škubal, zoufale opilý, zastavený před branou.

Vysmála se mu do obličeje. Práskl dveřmi, rozsvítil světla, odvezl ji domů, hnál auto zpátky sněhovou břečkou jako šílenec, zuřil a klel.